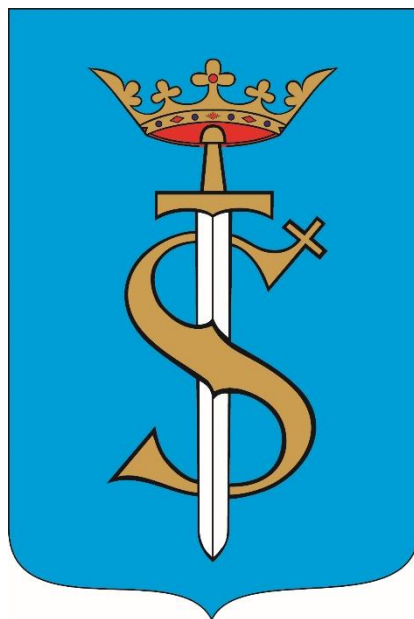

PROGRAM ROZWOJU OŚWIATY
W GMINIE SKAWINA
NA LATA 2021-2030

Kraków i Skawina, 2020/2021

Opracowanie:

- Zespół ds. opracowania Programu Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030,
- FRDL Małopolski Instytut Samorządu Terytorialnego i Administracji.

Spis treści

Wprowadzenie	3
Wnioski z diagnozy polityki oświatowej gminy Skawina	5
Demografia a struktura sieci szkół i placówek oświatowych gminy Skawina	5
Wnioski z audytu oświaty, zrealizowanego w 2019 roku.....	17
Wnioski z ewaluacji Programu Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2013-2018.....	30
Zestawienie i podsumowanie wyników z egzaminów z lat 2015-2020.....	35
Ustalenia z warsztatu fokusowego z udziałem wybranych dyrektorów i nauczycieli dotyczącego problemów wychowawczych i dysfunkcji wśród skawińskich uczniów	45
Wyniki sondażowego badania satysfakcji rodziców dotyczącego realizowanej przez gminę polityki oświatowej oraz funkcjonowania poszczególnych placówek	53
Analiza strategiczna SWOT gminy Skawina w obszarze oświaty.....	68
Schemat celów Programu Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030	73
Plan operacyjny Programu Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030	75
Zgodność Programu Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030 z dokumentami wyższego rzędu	91
System wdrażania, monitorowania, ewaluacji i aktualizacji Programu Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030	95
Zarządzanie Programem Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030	95
System monitorowania, ewaluacji i aktualizacji Programu Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030	96
Ramy finansowe i potencjalne źródła finansowania Programu Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030.....	98
Spisy	103

Wprowadzenie

Samorząd gminy jest odpowiedzialny za ogół spraw związanych z zaspokajaniem potrzeb społeczności lokalnej i jako jednostka zarządzająca ma wpływ na kierunek, przebieg i tempo rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru, którym zarządza. Rozwój lokalny nie jest możliwy bez odpowiednich zasobów finansowych, czy infrastrukturalnych, ale przede wszystkim bez kapitału intelektualnego (co dodatkowo wzmacnia aktualny rozwój gospodarki opartej na wiedzy). Kapitał intelektualny jest źródłem mechanizmów prorozwojowych. W swej strukturze obejmuje on komponent ludzki, społeczny, relacyjny i strukturalny. Kapitał intelektualny może być rozwijany i wzmacniany przez edukację i dostęp do wiedzy. To właśnie samorząd terytorialny poprzez prowadzoną politykę oświatową w największym stopniu odpowiada za to, czy rozwój kapitału intelektualnego będzie następował w pożądanym tempie oraz stosownie do aktualnych i przyszłych potrzeb społecznych i gospodarczych.

W trosce o przyszłość gminnego systemu oświaty, a przede wszystkim jego bezpośrednich klientów – wychowanków i uczniów skawińskich placówek oświatowych, Rada Miejska w Skawinie na czele z Komisją Edukacji postanowiła opracować długofalowy dokument dotyczący polityki oświatowej, określający priorytety władz i środowiska oświatowego gminy w perspektywie 2030 roku, jako kontynuację Programu Rozwoju Oświaty na lata 2013-2018.

Program Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030 został opracowany dla lokalnej społeczności i przy jej współdziałaniu, jako narzędzie sprawnego, transparentnego zarządzania lokalną oświatą, w celu dostosowania skawińskiej oświaty do wymogów zmieniającego się świata, a jednocześnie możliwości finansowo-organizacyjnych gminy. Program porządkuje sprawy oświaty, określa cele i zadania polityki oświatowej gminy na najbliższe lata, skłania do świadomego wzięcia odpowiedzialności za tę politykę, jednocześnie zapewnia ciągłość działań, podnosi rangę oświaty w gminie. Jego celem jest usprawnienie zarządzania i poprawa efektywności polityki edukacyjnej. Jego wdrożenie pozwoli też zoptymalizować wydatki oświatowe. Jednocześnie program stanowi przygotowanie gminy do pozyskania funduszy zewnętrznych na zadania oświatowe. Jest dokumentem wykonawczym dla Strategii Rozwoju Gminy Skawina na lata 2021-2030 w zakresie celu strategicznego „Dobrej jakości edukacja dostępna dla wszystkich” w obszarze „Gmina przyjazna do życia”.

Prace nad Programem

Decyzją Burmistrza Miasta i Gminy Skawina powołany został Zespół ds. opracowania Programu Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030, odpowiedzialny za opracowanie dokumentu. W jego skład weszli:

- Pierwszy Zastępca Burmistrza Miasta i Gminy Skawina,
- Przewodnicząca Rady Miejskiej w Skawinie,
- Przedstawiciele Komisji Edukacji Rady Miejskiej w Skawinie,
- Kierownik Wydziału Edukacji Urzędu Miasta i Gminy w Skawinie,
- Dyrektor Centrum Kultury i Sportu w Skawinie,
- Wybrani liderzy ze środowiska oświatowego gminy Skawina.

Zespół wspierany był przez konsultantów FRDL Małopolskiego Instytutu Samorządu Terytorialnego i Administracji z Krakowa.

Program Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030

Zakres prac nad Programem Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030 obejmował:

1. Przeprowadzenie pogłębionej diagnozy polityki oświatowej gminy Skawina, w tym:
  - 1.1. Analizę zmiany ludności gminy w kontekście sieci szkół i placówek oświatowych gminy Skawina;
  - 1.2. Podsumowanie analizy finansowo-organizacyjnej oświaty w gminie Skawina, która została przeprowadzona w 2019 roku, w kontekście wniosków dla Programu,
  - 1.3. Przygotowanie i przeprowadzenie sondażowego badania satysfakcji rodziców uczniów uczących się na terenie gminy, dotyczącego realizowanej przez samorząd polityki oświatowej oraz funkcjonowania poszczególnych placówek (w formie ankiety on-line),
  - 1.4. Przygotowanie i przeprowadzenie warsztatu fokusowego z udziałem wybranych dyrektorów i nauczycieli placówek oświatowych z gminy Skawina, dotyczącego rozpoznania pojawiających się problemów wychowawczych, dysfunkcji i kluczowych wyzwań dla realizowanej przez gminę polityki oświatowej,
  - 1.5. Przeprowadzenie analizy strategicznej SWOT gminy Skawina w obszarze edukacji,
  - 1.6. Opracowanie wniosków z ewaluacji Programu Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2013-2018, w kontekście wniosków dla nowego Programu,
  - 1.7. Zestawienie i podsumowanie wyników z egzaminów z lat 2015-2020;
2. Przeprowadzenie konsultacji społecznych założeń Programu Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030 w formie warsztatów z udziałem Zespołu ds. opracowania Programu Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030, których przedmiotem były m.in.:
  - 2.1. Omówienie i weryfikacja wniosków z pogłębionej diagnozy polityki oświatowej gminy Skawina,
  - 2.2. Identyfikacja wyzwań w obszarze długofalowej polityki oświatowej gminy,
  - 2.3. Sformułowanie celów rozwojowych w obszarze oświaty,
  - 2.4. Określenie kierunków interwencji i najważniejszych działań w obszarze oświaty;
3. Powiązanie Programu Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030 z dokumentami nadrzędnymi;
4. Opracowanie projektu Programu Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030;
5. Przeprowadzenie dodatkowych konsultacji społecznych dotyczących Programu Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030;
6. Opracowanie finalnej wersji Programu Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030.

Serdecznie podziękowania dla zaangażowanych w proces opracowania niniejszego dokumentu, w szczególności dla członków Zespołu ds. opracowania Programu Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030 i wszystkich uczestników konsultacji społecznych, za poświęcony czas, rzetelność, merytoryczne podejście, profesjonalizm oraz odwagę w proponowaniu rozwiązań korzystnych dla gminy i mieszkańców.

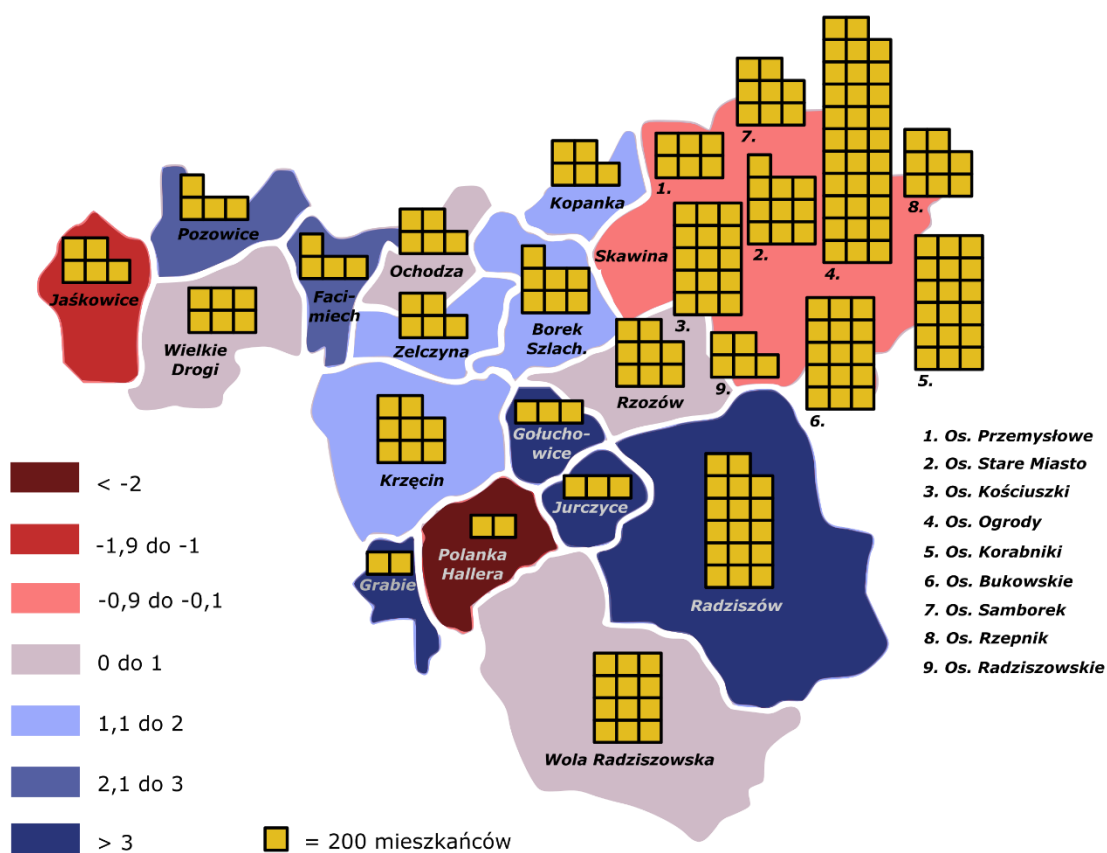
Wnioski z diagnozy polityki oświatowej gminy Skawina

Demografia a struktura sieci szkół i placówek oświatowych gminy Skawina

Według danych z końca 2019 roku, gminę Skawina zamieszkiwało 42 237 osób. Większość, bo niespełna 55% tej zbiorowości, stanowili mieszkańcy samego miasta Skawina, pozostała część zamieszkiwała w 16 sołectwach. Wśród nich do najludniejszych należały: Radziszów (3 427 mieszkańców na koniec 2019 roku), Wola Radziszowska (2 401) oraz Rzozów (1 662). Najmniej mieszkańców posiadały wsie: Grabie (415), Polanka Hallera (453) oraz Gołuchowice (562).

W okresie 2015-2019 liczba mieszkańców gminy w ujęciu bezwzględny wzrosła o 247 osób, co oznacza przyrost wynoszący 0,6%. Zwiększenie się liczby mieszkańców w analogicznym okresie odnotowano w 13 miejscowościach gminy, chociaż w większości przypadków wzrost ten był nieznaczny. Na tym tle wyróżniają się Gołuchowice, w których na koniec 2019 roku było o przeszło 9% więcej mieszkańców niż na początku analizowanego okresu. Spadki odnotowano w trzech miejscowościach: Jaśkowice, Polanka Hallera oraz, co szczególnie interesujące w obliczu obserwowanego od kilku lat trendu migracji z Krakowa do miejscowości ościennych, sama Skawina, która na przestrzeni analizowanego pięciolecia straciła 94 mieszkańców. Nie zmieniła się liczba mieszkańców sołectwa Ochodza.

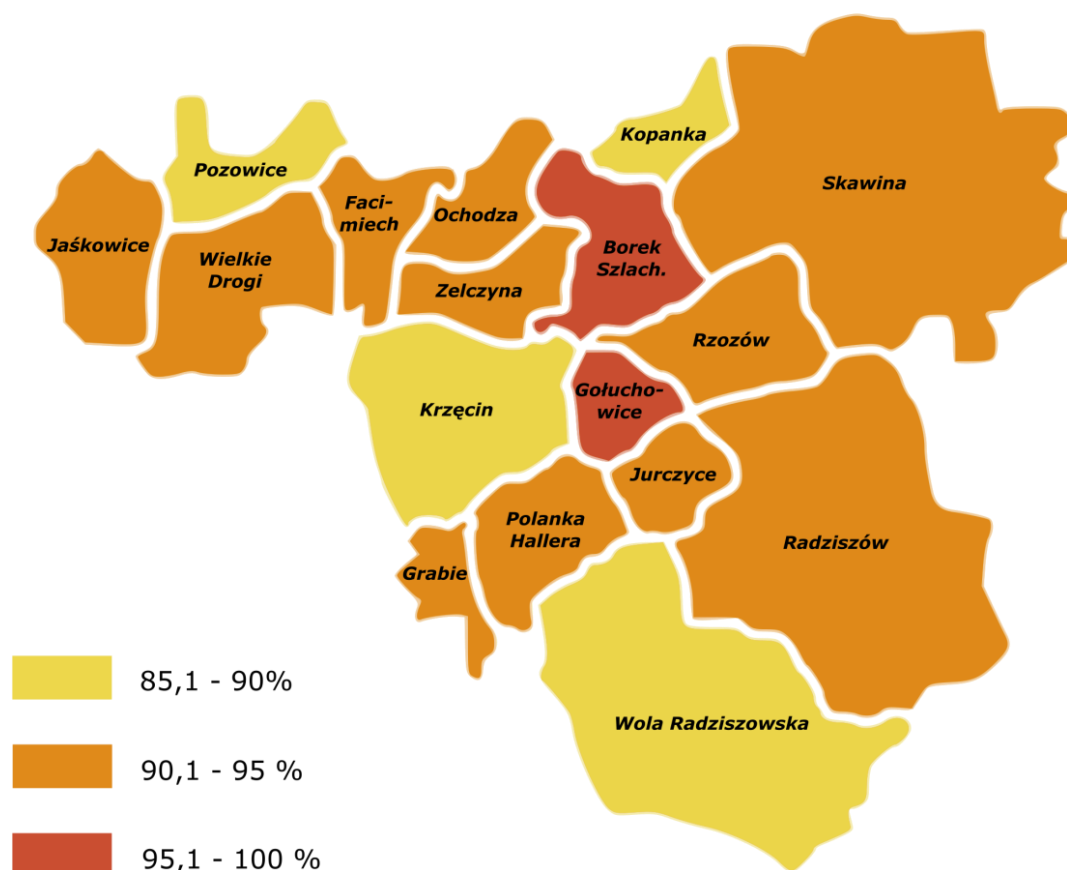
Rysunek 1: Liczba mieszkańców na koniec 2019 roku oraz przyrost liczby mieszkańców w latach 2015-2019 w poszczególnych miejscowościach gminy Skawina

Źródło: Opracowanie własne na bazie danych UMiG w Skawinie

Interesujących wniosków dotyczących struktury demograficznej gminy dostarcza porównanie liczby mieszkańców na koniec 2019 roku według zameldowań oraz w oparciu o deklaracje odbioru odpadów. Wynika z niego bowiem, że we wszystkich miejscowościach gminy Skawina faktyczna liczba mieszkańców jest niższa od tej zawartej w bazie meldunkowej. Liczba ludności ujęta w „deklaracjach śmieciowych” stanowi zazwyczaj około 90% stanu zawartego w rejestrach meldunkowych, co może wynikać z migracji w celach naukowych (zjawisko dotyczące głównie młodych ludzi, którzy podejmują studia w nieodległym Krakowie lub innych ośrodkach akademickich) oraz migracji zarobkowej za granicę. Miejscowościami o najniższym stopniu pokrycia obydwu list są Pozowice (88,2%), Krzęcin i Wola Radziszowska (po 89,3%). Na drugim biegunie znajdują się Gołuchowice (98,0%) oraz Borek Szlachecki (95,5%). Analiza tych danych skłania do wysnucia wniosku, że faktyczna liczba mieszkańców gminy Skawina jest nieco mniejsza od tej wskazanej w statystykach, opierających się o dane meldunkowe.

Rysunek 2: Relacja liczby mieszkańców danego sołectwa wg złożonych deklaracji odbioru odpadów do zameldowań. Stan na koniec 2019 roku

Źródło: Opracowanie własne na bazie danych UMiG w Skawinie

Program Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030

Gmina Skawina jest organem prowadzącym dla 27 placówek – 15 szkół podstawowych, 11 przedszkoli oraz szkoły muzycznej:

1. Szkoły Podstawowej nr 1 w Skawinie,
2. Szkoły Podstawowej nr 2 w Skawinie,
3. Szkoły Podstawowej nr 3 w Skawinie,
4. Szkoły Podstawowej nr 4 w Skawinie,
5. Szkoły Podstawowej nr 6 z Oddziałami Integracyjnymi w Skawinie,
6. Szkoły Podstawowej w Zespole Placówek Oświatowych w Borku Szlacheckim,
7. Szkoły Podstawowej w Jaśkowicach,
8. Szkoły Podstawowej w Zespole Placówek Oświatowych w Kopance,
9. Szkoły Podstawowej w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Krzęcinie,
10. Szkoły Podstawowej w Pozowicach,
11. Szkoły Podstawowej w Radziszowie,
12. Szkoły Podstawowej w Rzozowie,
13. Szkoły Podstawowej w Wielkich Drogach,
14. Szkoły Podstawowej w Zespole Placówek Oświatowych w Woli Radziszowskiej,
15. Szkoły Podstawowej w Zelczynie,
16. Przedszkola Samorządowego nr 1 w Skawinie,
17. Przedszkola Samorządowego nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi i Specjalnymi w Skawinie,
18. Przedszkola Samorządowego nr 3 w Skawinie,
19. Przedszkola Samorządowego nr 5 w Skawinie,
20. Przedszkola Samorządowego nr 6 w Skawinie,
21. Przedszkola Samorządowego w Radziszowie,
22. Przedszkola Samorządowego w Wielkich Drogach z Oddziałami w Facimiechu,
23. Przedszkola Samorządowego w Zespole Placówek Oświatowych w Borku Szlacheckim,
24. Przedszkola Samorządowego w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Krzęcinie (oddziały w Polance Hallera),
25. Przedszkola Samorządowego w Zespole Placówek Oświatowych w Kopance,
26. Przedszkola Samorządowego w Zespole Placówek Oświatowych w Woli Radziszowskiej,
27. Szkoły Muzycznej I stopnia w Skawinie o dwóch cyklach kształcenia (6 i 4-letnim).

Gmina Skawina jest także organem prowadzącym dla:

1. Biblioteki Pedagogicznej w Skawinie,
2. Specjalistycznej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Skawinie.

Ponadto, na terenie gminy Skawina funkcjonują placówki dla których organem prowadzącym są osoby fizyczne i prawne inne niż jednostki samorządu terytorialnego, w tym:

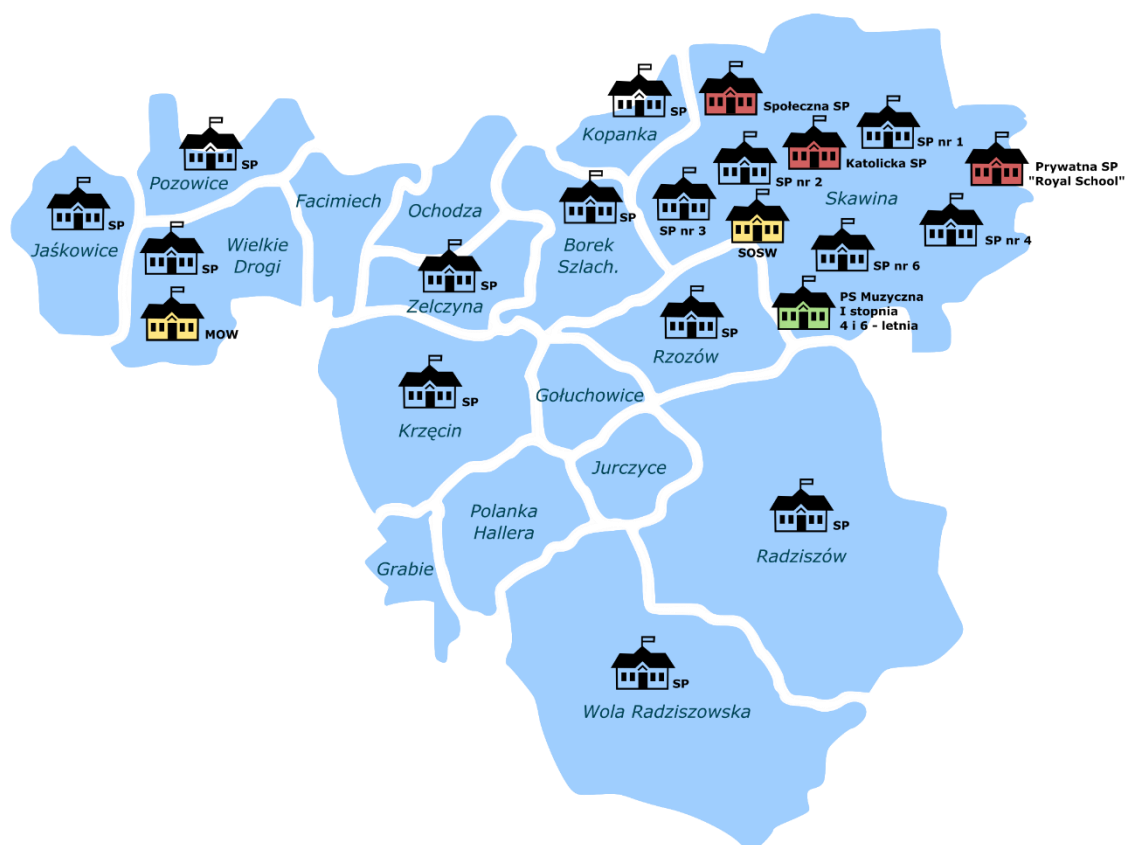
- trzy szkoły podstawowe:

1. Prywatna Szkoła Podstawowa „Royal School” w Skawinie,
2. Katolicka Szkoła Podstawowa w Skawinie,
3. Społeczna Szkoła Podstawowa „ZIPI INKLUZJA” w Skawinie;
- osiem przedszkoli:
  1. Niepubliczne Przedszkole „Pod lasem” w Radziszowie,
  2. Niepubliczne Przedszkole ZIPI INKLUZJA w Skawinie,
  3. Niepubliczne Przedszkole „Parkowe Skrzaty” w Skawinie,
  4. Prywatne Przedszkole „Royal” w Skawinie,
  5. Joanna Pac Mała Akademia Montessori w Skawinie,
  6. Katolickie Przedszkole w Skawinie,
  7. Niepubliczne Przedszkole „Tęczowe Przedszkole w Skawinie”,
  8. Przedszkole Niepubliczne „Bajkowa Kraina”;
- dwa punkty przedszkolne:
  1. Niepubliczny Punkt Przedszkolny „Skawińskie Smyki” w Skawinie,
  2. Niepubliczny Specjalistyczny Punkt Przedszkolny „Teraz My” w Skawinie;
- dwa kluby malucha:
  1. Klub Malucha „Bajkowa Kraina”,
  2. Niepubliczny Integracyjny Klub Malucha „Parkowe Skrzaciki”;
- dwa żłobki:
  1. Niepubliczny Żłobek „Kolorowe Kropki”,
  2. Niepubliczny Żłobek „Majowa Łąka”.

Sieć szkół i placówek oświatowych gminy Skawina jest rozbudowana. Kluczowe znaczenie w ocenie takiego stanu rzeczy mają dane i perspektywy demograficzne. Szczegółowa analiza danych demograficznych pozwala na racjonalne podejmowanie ważnych decyzji, mających istotne znaczenie dla organizacji systemu edukacji, nakładów inwestycyjnych w tym obszarze czy polityki kadrowej. Dane demograficzne mają również niebagatelne znaczenie w przypadku dochodów gminy, pozwalając planować udział w podatku PIT. Widoczny w przypadku gminy Skawina spadek liczby ludności, w tym w samym mieście, sugeruje przeprowadzenie pogłębionej analizy tego zjawiska, a w perspektywie zweryfikowanie obecnej sieci szkół.

Program Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030

Rysunek 3: Rozmieszczenie szkół na terenie gminy Skawina według stanu na rok 2019

SP – Szkoła Podstawowa, MOW – Zespół Placówek Edukacyjno-Opiekuńczo-Wychowawczych, SOSW – Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy.

Źródło: Opracowanie własne

Sytuacja i perspektywy demograficzne w oświacie

Perspektywy demograficzne dla oświaty w gminie Skawina w dużym stopniu zawierają się w liczbie urodzeń na terenie danego obwodu szkolnego. Dokładna analiza demograficzna przyporządkowana do określonego obwodu szkoły pozwala na podejmowanie ważnych decyzji dotyczących organizacji sieci szkół i przedszkoli, ich wielkości, stopnia organizacji, nakładów inwestycyjnych, itp. W omawianym siedmioletniu liczba urodzeń w całej gminie ulegała wahaniom.

W analizowanych latach najwięcej dzieci urodziło się w 2016 roku - 494 dzieci, 2018 roku – 491 dzieci oraz ostatnim 2019 roku – 474 dzieci. Najmniej urodzeń miało miejsce w 2013 roku – 446 dzieci i 2017 roku – 438 dzieci. W latach 2014 i 2015 liczba ta oscylowała wokół 480 dzieci.

Program Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030

Tabela 1. Liczba urodzeń w obwodach szkolnych gminy Skawina w latach 2013-2019

Obwód szkolny	Rok urodzenia							Razem
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	
SP nr 1 w Skawinie	40	54	46	65	51	59	59	374
SP nr 2 w Skawinie	51	43	40	39	38	47	34	292
SP nr 3 w Skawinie	44	50	50	43	62	63	53	365
SP nr 4 w Skawinie	21	30	23	19	24	22	22	161
SP nr 6 w Skawinie	61	78	54	66	57	50	58	424
SP w Borku Szlacheckim	16	26	24	20	16	24	21	147
SP w Jaśkowicach	7	8	12	10	11	15	8	71
SP w Krzęcinie	42	33	40	40	28	39	33	255
SP w Kopance	15	16	18	20	17	15	20	121
SP w Pozowicach*	8	8	8	13	9	13	7	66
SP w Rzozowie	12	16	27	28	19	25	24	151
SP w Radziszowie	54	50	63	49	45	49	56	366
SP w Woli Radziszowskiej	27	25	27	32	19	26	31	187
SP w Wielkich Drogach	19	17	12	15	10	13	11	97
SP w Zelczynie	29	30	35	35	32	31	37	229
Razem	446	484	479	494	438	491	474	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UMIG Skawina z dnia 22.07.2020

*Dane dla SP Pozowice uwzględniają jeszcze klasę IV. Od roku szkolnego 2020/2021 szkoła ta będzie szkołą I-III. Sytuacja ta nie wpływa na ogólne wnioski płynące z tabeli.

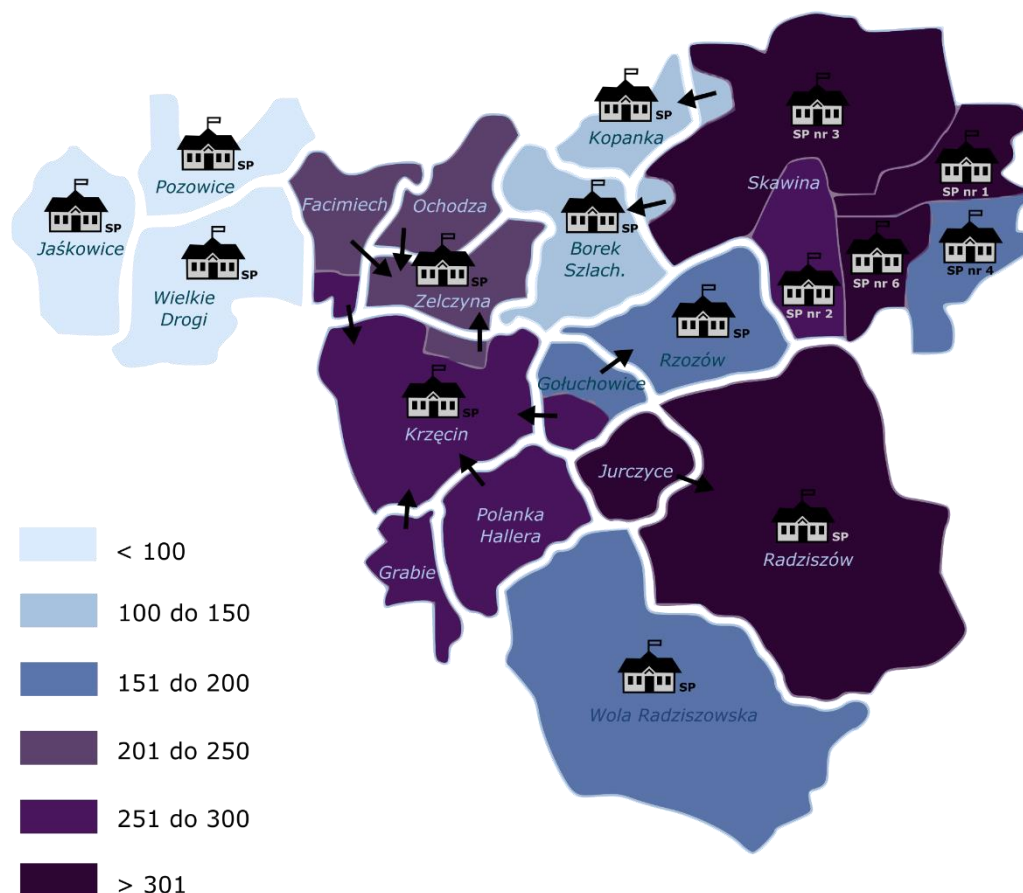
Analiza urodzeń w odniesieniu do obwodów szkolnych w gminie Skawina w pewnym stopniu, z racji ich częściowego pokrywania się z granicami poszczególnych miejscowości, stanowi odbicie prezentowanych wcześniej wyliczeń demograficznych i pokazuje, że najbardziej perspektywiczne pod tym względem są obwody skawińskich szkół: nr 6 (424 urodzenia w omawianym przedziale lat), nr 3 (365), nr 1 (374). Równie wysoki wynik odnotowano w obwodzie Szkoły Podstawowej w Radziszowie (366). Liczba dzieci urodzonych w latach 2013-2019 w wymienionych czterech obwodach stanowi blisko połowę (46%) spośród wszystkich, które w omawianym okresie przyszły na świat w gminie Skawina.

Na przeciwnym biegunie pozostają obwody dla szkół: w Pozowicach (66 urodzeń), Jaśkowicach (71 urodzeń) oraz Wielkich Drogach (97 urodzeń). Zwraca uwagę koncentracja terytorialna tych przypadków na jednym obszarze – zachodnim skraju gminy, co można uznać za pierwszy istotny sygnał do podjęcia działań nad racjonalizacją funkcjonowania tamtejszych szkół podstawowych w nieodległej przyszłości.

Zgodnie z założeniem, że optymalna ze względów ekonomicznych liczba uczniów w oddziale wynosi 24 osoby, należy wskazać, że w części miejscowości gminy Skawina wskaźnik ten jest daleki od optymalnego. Dotyczy to przede wszystkim miejscowości: Jaśkowice, Pozowice, Wielkie Drogi, Kopanka. Patrząc na liczbę urodzeń i zakładając jednocześnie, że wszystkie dzieci z obwodu pójść do swojego rejonu, choć w praktyce część z nich wybierze inne szkoły – nie ma realnej szansy, aby ten poziom osiągnąć w którymkolwiek z roczników. Odchylenia od optymalnej liczby uczniów w oddziale generują dodatkowe koszty (najlepiej widać to w przypadku kosztów utrzymania jednego ucznia). Przeprowadzone analizy wskazują, że mało liczne oddziały klasowe są jednym z powodów wysokich kosztów funkcjonowania systemu oświaty w gminie Skawina.

Program Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030

Rysunek 4: Liczba urodzeń w latach 2010-2019 w obwodach szkolnych gminy Skawina

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UMiG Skawina

W roku szkolnym 2019/2020 w szkołach podstawowych prowadzonych przez gminę Skawina najwięcej osób uczyło się w klasach V (611), VI (583) oraz II (479). Należy przy tym podkreślić, że w Szkole Podstawowej w Pozowicach nauka prowadzona była jedynie w klasach I-IV, a od roku szkolnego 2020/2021 będzie to szkoła I-III. Starsi uczniowie kierowani byli do Szkoły Podstawowej w Borku Szlacheckim oraz w Zelczynie.

Program Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030

Tabela 2. Liczba uczniów w poszczególnych klasach szkół prowadzonych przez gminę Skawina na początku roku szkolnego 2019/2020 (w osobach)

Nazwa szkoły	Klasa								Razem
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
SP nr 1 w Skawinie	44	59	62	57	100	109	77	79	587
SP nr 2 w Skawinie	30	36	43	39	89	104	86	64	491
SP nr 3 w Skawinie	41	42	20	0	19	18	0	0	140
SP nr 4 w Skawinie	44	37	40	20	56	49	41	28	315
SP nr 6 w Skawinie z Oddziałami Integracyjnymi	63	61	61	16	38	26	0	19	284
SP w Jaśkowicach	11	11	10	5	15	21	15	10	98
SP w Pozowicach	5	6	6	5	do Borku Szlacheckiego i Zelczyny				22
SP w Radziszowie	54	49	39	17	68	68	34	37	366
SP w Rzozowie	23	13	20	11	33	29	18	15	162
SP w Wielkich Drogach	14	16	10	12	22	20	15	8	117
SP w Zelczynie	26	33	23	10	40	34	34	28	228
SP w Borku Szlacheckim	26	22	23	0	29	31	11	6	148
SP w Kopance	14	16	13	12	24	12	13	20	124
SP w Woli Radziszowskiej	24	40	30	0	52	29	22	18	215
SP w Krzęcinie	29	38	27	29	26	33	24	14	220
Razem	448	479	427	233	611	583	390	346	3517

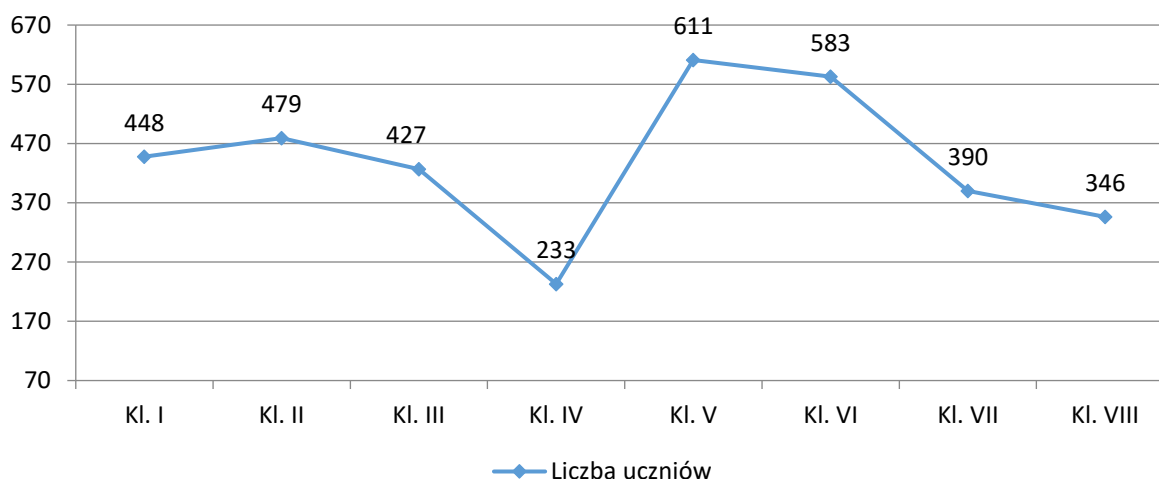
Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania SIO – spis na 30 września 2019 r. oraz danych UMig Skawina

Zestawienie obrazujące liczbę uczniów w poszczególnych klasach w szkołach podstawowych prowadzonych przez gminę Skawina warto rozpatrywać przede wszystkim w porównaniu do średniego wyniku dla całej gminy. Na przykład przeciętna liczba uczniów w I klasie szkoły podstawowej w gminie Skawina w roku szkolnym 2019/2020 wyniosła blisko 30 osób. Liczebność uczniów w aż 9 placówkach plasowała się poniżej tej wartości – były to szkoły: w Jaśkowicach, Pozowicach, Rzozowie, Wielkich Drogach, Zelczynie, Borku Szlacheckim, Kopance, Woli Radziszowskiej i Krzęcinie. W przypadku uczniów II klasy rezultat poniżej średniej (32 osoby) notują te same szkoły (za wyjątkiem Szkoły Podstawowej w Zelczynie, Woli Radziszowskiej i Krzęcinie).

Zgodnie z założeniem, że 24 osoby to optymalna (ze względów ekonomicznych) liczba uczniów w oddziale, to w niektórych miejscowościach, jak wspomniane już wyżej: Jaśkowice, Pozowice, Wielkie Drogi, czy nawet Kopanka - patrząc na liczbę uczniów w poszczególnych klasach szkół prowadzonych przez gminę – widać jak bardzo ten poziom jest odległy, a tym samym koszty wywindowane (najlepiej widać to w przypadku kosztów utrzymania jednego ucznia). Mało liczne oddziały klasowe są podstawowym powodem wysokich kosztów systemu oświaty w gminie.

Program Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030

Wykres 1: Liczba uczniów w poszczególnych klasach szkół prowadzonych przez gminę Skawina w roku szkolnym 2019/2020 (w osobach)

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania SIO – spis na 30 września 2019 r.

Prezentowane wcześniej liczba urodzeń przyporządkowana do poszczególnych obwodów szkolnych oraz liczba uczniów w poszczególnych klasach szkół podstawowych gminy Skawina posłużyły do obliczenia przewidywanej liczby uczniów, którzy będą uczęszczać do tych placówek w kolejnych latach (prognoza). Analizy tej dokonano w oparciu o dane SIO – spis na 30 września 2019 r. i dane otrzymane z Urzędu Miasta Gminy w Skawinie (ewidencja ludności), dotyczące liczby urodzeń w latach 2012-2019. Przy obliczeniach założono, że wszystkie dzieci urodzone w obwodzie danej szkoły będą realizować obowiązek szkolny w tej placówce, począwszy od ukończenia 7 roku życia (uwzględnienie wysyłania do szkół 6-latków jest, z braku stosownych danych, niemożliwe). Analiza nie uwzględnia przy tym zarówno migracji ludności odbywającej się w perspektywie badanego okresu, jak również wszelkich innych zdarzeń, mogących mieć wpływ na zaburzenie liczby uczniów.

Tabela 3. Przewidywana liczba uczniów w poszczególnych szkołach podstawowych gminy Skawina w latach 2020/2021 – 2026/2027 (w osobach)

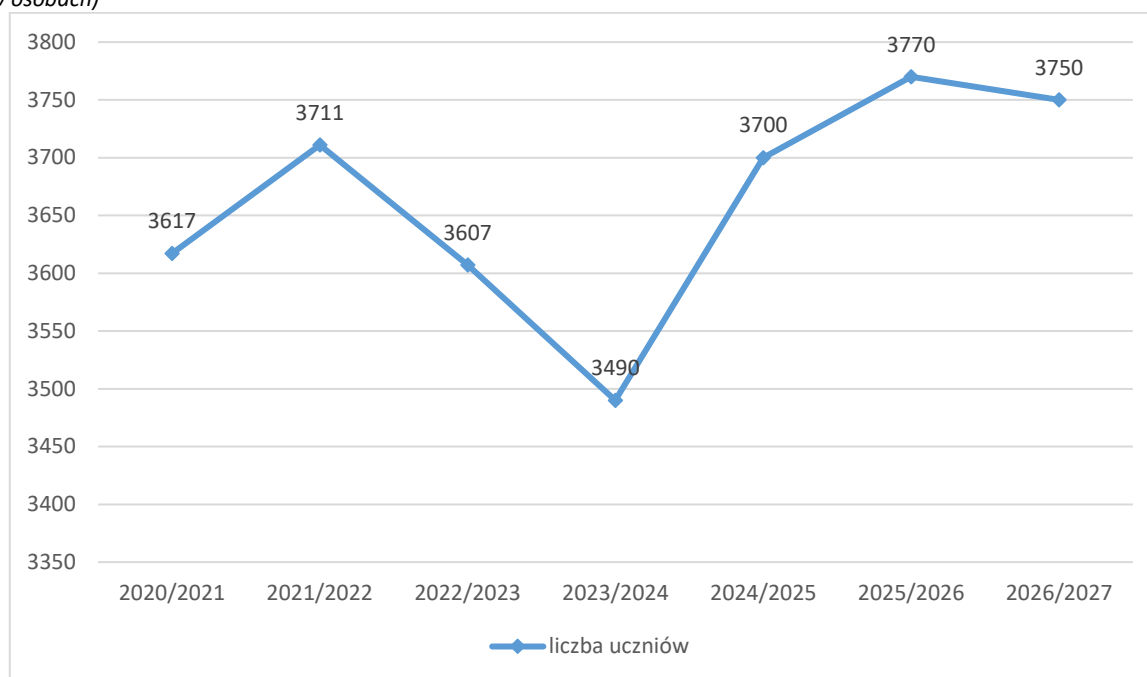
Nazwa szkoły	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25	2025/26	2026/27
SP nr 1 w Skawinie	587	548	525	462	427	421	418	408
SP nr 2 w Skawinie	491	478	435	371	321	320	324	322
SP nr 3 w Skawinie	140	184	234	266	290	352	395	406
SP nr 4 w Skawinie	315	308	297	271	234	238	220	205
SP nr 6 w Skawinie z Oddziałami Integracyjnymi	284	326	404	432	460	501	490	487
SP w Jaśkowicach	98	95	88	79	74	80	85	82
SP w Pozowicach*	22	25	27	29	37	38	43	42
SP w Radziszowie	366	383	399	394	375	403	413	420
SP w Rzozowie	162	159	157	155	150	158	163	165
SP w Wielkich Drogach	117	128	130	122	115	113	116	110
SP w Zelczynie	228	234	236	243	243	273	289	300
SP w Borku Szlacheckim	148	158	173	166	157	173	174	173
SP w Kopance	124	119	122	128	124	129	131	135
SP w Woli Radziszowskiej	215	224	227	225	205	224	220	211
SP w Krzęcinie	220	248	257	264	278	277	289	284
SUMA	3 517	3 617	3 711	3 607	3 490	3 700	3 770	3 750

Tabela uwzględnia prowadzenie klas I-IV w SP w Pozowicach oraz przechodzenie uczniów starszych do szkoły w Borku Szlacheckim i Zelczynie. SP Pozowice od roku szkolnego 2020/2021 będzie szkołą I-III, a uczniowie z tego obwodu będą w obwodzie SP w Wielkich Drogach. Dane dla roku szkolnego 2019/20, jako wyjściowe, odpowiadają stanowi faktycznemu na 30 września 2019 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania SIO – spis na 30 września 2019 r. oraz danych z Urzędu Miasta i Gminy Skawina.

Program Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030

Wykres 2: Przewidywana liczba uczniów zbiorczo w szkołach podstawowych gminy Skawina w latach 2019/2020 – 2025/2026 (w osobach)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania SIO – spis na 30 września 2019 r. oraz danych UMIG Skawina

Przy spełnieniu powyższych założeń można domniemywać, że największą liczbę uczniów placówki z gminy Skawina osiągną w roku szkolnym 2025/2026 (3 770 osób). Cały analizowany okres będzie charakteryzować się wahaniami tej liczby, osiągając minimum w roku szkolnym 2023/2024 (3 490 osób). Jednocześnie na przełomie 2026 i 2027 zaobserwowano kolejny spadek, który może oznaczać początek kolejnego wahanía lub trendu.

Przeniesienie tych danych na poszczególne placówki pozwala stwierdzić, że największe spadki liczby uczniów w roku szkolnym 2026/2027 w stosunku do roku szkolnego 2019/2020 wystąpią w:

1. Szkoła Podstawowa nr 1 w Skawinie (o 179 uczniów, co stanowi 30,5%);
2. Szkoła Podstawowa nr 2 w Skawinie (o 169 uczniów, co stanowi 34,4%);
3. Szkoła Podstawowa nr 4 w Skawinie (o 110 uczniów, co stanowi 34,9%);
4. Szkoła Podstawowa w Jaśkowicach (o 16 uczniów, co stanowi 16,3%).

Jeżeli chodzi o szkoły z miasta Skawina to spadki te podyktowane są zmianą obwodów po likwidacji gimnazjów - zmniejszenie obwodów szkół: nr 1, nr 2 i nr 4 na rzecz utworzenia obwodów dla szkół podstawowych przekształconych z gimnazjów (szkoły podstawowe nr 3 i nr 6). W rezultacie we wszystkich szkołach podstawowych w mieście nie będzie optymalnej liczby uczniów w stosunku do posiadanej bazy, a stan ten znacząco podnosi koszty funkcjonowania oświaty. Oczywiście spadki te mogą zostać w kolejnych latach skorygowane m.in. przez inwestycje mieszkaniowe, realizowane i planowane na terenie miasta i gminy, jednak obecnie brak jakichkolwiek potwierdzonych danych, które można by ująć w niniejszej analizie. Generalnie, można wysnuć przypuszczenie, że w przypadku Szkoły Podstawowej nr 1 w Skawinie spadki te nie będą aż tak duże, ponieważ dość intensywnie rozwija się budownictwo mieszkaniowe (wielorodzinne i jednorodzinne) w kierunku od centrum Skawiny do Sidziny (Kraków), a szkoła ta jest najbliższej tych obszarów. Również w przypadku Szkoły Podstawowej nr 4 w Skawinie spadki mogą być mniejsze, ze względu na rozwój budownictwa mieszkaniowego w tej części miasta.

Program Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030

Z kolei największe wzrosty liczby uczniów pomiędzy skrajnymi datami analizowanego okresu powinny wystąpić w:

1. Szkoła Podstawowa nr 3 w Skawinie (o 266 uczniów, co stanowi 190%);
2. Szkoła Podstawowa nr 6 w Skawinie (o 203 uczniów, co stanowi 71,5%);
3. Szkoła Podstawowa w Zelczynie (o 72 uczniów, co stanowi 31,6%);
4. Szkoła Podstawowa w Krzęcinie (o 64 uczniów, co stanowi 29,1%);
5. Szkoła Podstawowa w Radziszowie (o 54 uczniów, co stanowi 14,8%).

Jak już wspomniano powyżej, wzrosty liczby uczniów w szkołach podstawowych nr 3 i nr 6 (które są szkołami podstawowymi przekształconymi ze zlikwidowanych gimnazjów) wynikają z wydzielenia dla nich zupełnie nowych obwodów szkolnych (kosztem pozostałych szkół podstawowych z terenu miasta) i stopniowym uzupełnianiem naborów w kolejnych rocznikach tych szkół.

W pozostałych placówkach przewidywana liczba uczniów oscyluje na podobnym poziomie.

Dodatkowo należy pamiętać, że na terenie miasta wybudowano i oddano do użytku nową bazę dydaktyczną Katolickiej Szkoły Podstawowej, która przejmie znaczną część uczniów z obwodów szkół samorządowych. W roku szkolnym 2019/2020 było to 156 dzieci, najwięcej z obwodów szkół miejskich: Szkoły Podstawowej nr 3 w Skawinie – 44 uczniów, Szkoły Podstawowej nr 1 w Skawinie – 24 uczniów, Szkoły Podstawowej nr 2 w Skawinie – 23 uczniów, Szkoły Podstawowej nr 4 w Skawinie – 15 uczniów.

Tabela 4. Liczba uczniów z poszczególnych obwodów szkół gminnych, uczęszczających w roku szkolnym 2019/2020 do Katolickiej Szkoły Podstawowej w Skawinie

Obwód szkolny	Liczba uczniów z poszczególnych obwodów szkół gminnych, uczęszczających w roku szkolnym 2019/2020 do Katolickiej Szkoły Podstawowej w Skawinie
SP nr 1 w Skawinie	24
SP nr 2 w Skawinie	23
SP nr 3 w Skawinie	44
SP nr 4 w Skawinie	15
SP nr 6 w Skawinie z Oddziałami Integracyjnymi	11
SP w Jańkowicach	0
SP w Pozowicach	0
SP w Radziszowie	10
SP w Rzozowie	10
SP w Wielkich Drogach	3
SP w Zelczynie	2
SP w Borku Szlacheckim	5
SP w Kopance	3
SP w Woli Radziszowskiej	0
SP w Krzęcinie	6
Razem	156

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UMIG Skawina z dnia 22.07.2020

Ponadto istotną kwestią jest sprawdzenie pojemności szkół w wiejskich miejscowościach, gdzie analiza wykazuje większe wzrosty liczby uczniów w najbliższych latach (Zelczyna, Krzęcin), pod kątem możliwości przyjęcia zwiększonej ilości dzieci w poszczególnych latach szkolnych. Wypełnienie tych szkół już w obecnym roku szkolnym jest maksymalne. Należy podjąć dyskusje nad niezbędnymi rozwiązaniami, w sytuacji prognozowanego, dużego wzrostu liczby uczniów w tych szkołach (m.in. zmniejszenie obwodu Szkoły Podstawowej w Zelczynie o miejscowość Facimiech i przyłączenie jej do obwodu Szkoły Podstawowej w Wielkich Drogach – w sytuacji wybudowania nowej bazy dydaktycznej w Wielkich Drogach).

Jak wspomniano, powyższa analiza opiera się o założenie, że miejsce pobierania nauki danego dziecka jest tożsame z obwodem urodzenia. Analiza tej zależności dla roku 2019 pokazuje, że pomiędzy liczbą urodzeń (parametr spodziewany) a liczbą uczniów w klasach (parametr faktyczny) występuje rozbieżność na poziomie kilku procent i o podobną wartość należy skorygować zaprezentowane wcześniej wyliczenia.

Tabela 5. Porównanie spodziewanej i faktycznej liczby uczniów roczników 2011 i 2012 w szkołach w gminie Skawina

Rok	Klasa II (uczniowie z rocznika 2011)	Klasa I (uczniowie z rocznika 2012)
Liczba urodzeń	515	465
Liczba uczniów w klasach	479	448
Różnica	36	17
Stosunek liczby faktycznej do spodziewanej (%)	93,0%	96,3%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania SIO – spis na 30 września 2019 r. oraz danych UMIG Skawina

Podsumowując powyższe:

- Liczba urodzeń w obwodach szkolnych gminy Skawina w latach 2013-2019 waha się, a obserwowane różnice są dość duże, brak jednolitej tendencji;
- Analiza liczby urodzeń w obwodach szkolnych gminy Skawina w latach 2013-2019 wskazuje na to, że w niektórych miejscowościach, jak: Jaśkowice, Pozowice, Wielkie Drogi, czy nawet Kopanka, nie ma realnej szansy, aby osiągnąć optymalny (ze względów ekonomicznych) poziom 24 uczniów w oddziale (nawet przy założeniu, że wszyscy urodzeni będą realizowali swój obowiązek szkolny w ramach dedykowanego obwodu). Często jest to tylko kilka urodzeń w roczniku;
- Gmina w ramach obowiązującej organizacji gminnego systemu oświaty posiada wiele obwodów, gdzie w danym roczniku oddziały liczą po kilka lub kilkanaście osób, co jest głównym czynnikiem wpływającym na wysokie koszty utrzymania oświaty;
- Analiza tylko dwóch roczników (urodzeni w 2011 i 2012) pokazuje, że średnio w gminie 5-7% osób urodzonych w danym obwodzie realizuje naukę poza szkołami samorządowymi lub na terenie innych gmin – o taką wagę trzeba pomniejszać powyższe prognozy dotyczące uczniów w szkołach w kolejnych rocznikach;
- Szkoły nie są rozmieszczone według zidentyfikowanych obecnych potrzeb oraz tendencji i prognoz demograficznych. Dotyczy to szczególnie sytuacji w mieście, gdzie występuje duże zagęszczenie szkół w centrum (szkoły podstawowe: nr 1, nr 2 i nr 3 oraz Katolicka Szkoła Podstawowa), natomiast może brakować szkoły na pozostałych rozwijających się obszarach (zabudowa wielorodzinna i indywidualna). W przyszłości może również nie wystarczać miejsc w Szkole Podstawowej nr 4 w Skawinie (również rozwój budownictwa jednorodzinnego i wielorodzinnego na terenie tego obwodu). Co prawda w przypadku SP nr 4 prognozy demograficzne i podział obwodów szkolnych po likwidacji gimnazjów i utworzeniu z nich nowych szkół podstawowych, wskazują na duże spadki liczby uczniów. Jednak z drugiej strony, atrakcyjność osadnicza tej części miasta może w przyszłości wpłynąć na wzrost liczby uczniów w tej szkole (mimo prognozowanego dzisiaj spadku) – jednak brak obecnie rzetelnych danych aby takie przypuszczenie uznać za pewne.

Wnioski z audytu oświaty, zrealizowanego w 2019 roku

Analiza finansowo-organizacyjna oświaty została zrealizowana w 2019 roku. Miała charakter diagnostyczny. Obejmowała badanie funkcjonowania sieci szkół, przedszkoli i placówek oświatowych zlokalizowanych na terenie gminy pod kątem ekonomicznym i demograficznym oraz potencjału i rezerw tkwiących w gminnym systemie oświaty. Audyt nie uwzględniał analizy systemu edukacji pod kątem jakości kształcenia, oferty edukacyjnej oraz badania opinii społeczności lokalnej i szerokich konsultacji społecznych (co zostało dodatkowo uwzględnione w ramach niniejszego dokumentu). W podrozdziale zaprezentowano najważniejsze wnioski z audytu oświaty, które należy traktować jako jeden z elementów pogłębionej diagnozy polityki oświatowej gminy Skawina. Dopiero zestawienie wszystkich składowych (finansowo-organizacyjnych, merytorycznych, społecznych itp.) daje możliwość zaproponowania w Programie Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030 szerszych i długookresowych kierunków zarządzania oświatą, koniecznych działań zarządczych, naprawczych i doskonalących oraz źródeł pozyskiwania funduszy na ich realizację.

Oświata gminy Skawina w ujęciu finansowym w latach 2017-2019

- Mimo, iż budżet gminy Skawina odznacza się bezpiecznym wynikiem operacyjnym na przestrzeni ostatnich lat, to jednak corocznie kończył się deficytem (2017 - 0,95 mln zł, 2018 - 3,19 mln zł, 2019 roku ponad 10 mln zł), a wydatki bieżące istotnie rosły. Najbardziej w sferze oświaty, mimo zmniejszającej się liczby uczniów.
- Skutkiem prowadzonej polityki podatkowej, polegającej na niestosowaniu maksymalnych stawek podatkowych, jest uszczuplenie budżetu gminy o kwoty: prawie 2,5 mln zł w 2017 roku i ponad 3 mln zł w 2018 roku. Stosowanie stawek maksymalnych w przypadku gmin podobnych do Skawiny w obecnych czasach jest w zasadzie normą, ponieważ koszt podatku od nieruchomości jest dla firm mniej istotnym kosztem funkcjonowania. Określenie stawek podatkowych, udzielenie ulg i zwolnień, to suwerenna polityka Rady Gminy, natomiast decyzje umorzeniowe, rozłożenie na raty, odroczenie to kompetencje organu wykonawczego (Burmistrza). Skutki prowadzonej polityki podatkowej powodują nierekomensowaną w żaden sposób utratę dochodów własnych, ograniczając tym samym możliwości finansowania rozwoju infrastruktury gminy. Ponadto skutki polityki podatkowej wliczone są do dochodów podatkowych ogółem gminy, co ma również przełożenie na wysokość subwencji wyrównawczej. Oznacza to, że wykorzystywane przez rady gmin władztwo podatkowe, nie może być gminom refundowane w postaci kwoty podstawowej części wyrównawczej subwencji ogólnej.
- Dochody gminy Skawina to w 40% subwencje i dotacje z budżetu państwa. Subwencje nie pokrywają wydatków na zadania z nimi związane.
- Otrzymana subwencja oświatowa na 2019 rok tylko w części pokrywa wydatki subwencjonowane. Samorząd do wydatków ogółem na utrzymanie gminnego systemu oświaty (szkoły, przedszkola i inne placówki oświatowe) w 2019 roku „dołożył” kwotę ok. 40 mln zł, co stanowi aż ok. 50% wszystkich wydatków na oświatę.
- Wydatki na poszczególne placówki są zróżnicowane, uzależnione przede wszystkim od ilości uczniów i ilości godzin przewidzianych w zatwierdzonych arkuszach organizacyjnych – niezwykle ważnym dla optymalizacji kosztów jest dążenie do pełno-osobowych oddziałów klasowych i wypracowania ogólnogminnych standardów konstruowania arkuszy organizacyjnych.

Program Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030

- Wydatki poszczególnych szkół będą jeszcze wyższe, jeżeli uwzględnimy wydatki księgowane wspólnie – obsługa organizacyjna i finansowo-księgową.
- Koszty jednostkowe utrzymania ucznia / dziecka w placówkach oświatowych gminy Skawina kształtują się na wysokim poziomie. Szczególnie wysoki koszt jednostkowy występuje w szkołach w Pozowicach, Jaśkowicach, Kopance. Główną przyczyną takiego stanu rzeczy jest przede wszystkim:
  - mała liczba uczniów w szkołach, co przekłada się na mało liczne klasy,
  - duża liczba oddziałów, godzin lekcyjnych nauczycielskich, co powoduje dużą liczbę etatów,
  - duża liczba nauczycieli w osobach - średnio w gminie Skawina w roku szkolnym 2018/2019 na jednego nauczyciela przypadało tylko 0,85 etatu.
- Kluczem do efektywnego wykorzystania środków pochodzących z subwencji, jak również do ograniczenia wydatków w jednostce w ogóle, jest zoptymalizowanie liczby uczniów w oddziale. Optymalna liczba uczniów w klasie (24-26) umożliwi w pełni wykorzystanie subwencji oświatowej, która tym samym powinna wystarczyć na subwencionowane wydatki w oświacie. Optymalizacja liczby uczniów w oddziale może odbywać się zarówno w ramach szkoły, ale również w ramach gminy (np. likwidacja szkoły, ograniczenie stopnia organizacji pracy szkoły). Należy podkreślić, że mniejsza liczba oddziałów oznacza mniejszą liczbę potrzebnych do realizacji programu oświatowego etatów nauczycielskich. Oszczędności w oświacie można wygenerować tylko poprzez restrukturyzację wydatków na wynagrodzenia. Jest to spowodowane strukturą wydatków w każdej szkole, wśród których ponad 80% stanowią wydatki na wynagrodzenia i pochodne.
- Istotną kwestią jest dążenie do optymalnego rozłożenia dzieci w wieku 6 lat i starszych pomiędzy przedszkola i szkoły podstawowe (oddziały „0”). Zgodnie z przepisami, na dzieci w wieku 6 lat, uczęszczające do oddziału „0” w przedszkolu, naliczana jest wyższa subwencja oświatowa, niż dla dzieci w oddziałach „0” przy szkołach podstawowych (różnica ok. 500 zł/dziecko). Dla przykładu, analizując poprzedni rok szkolny, przeniesienie dzieci z oddziałów „0” tylko w szkołach podstawowych nr 1 i 4 w Skawinie oraz szkole w Radziszowie do oddziałów w przedszkolach, spowodowałoby wzrost subwencji o kwotę 25,2 tys. zł do budżetu gminy. Z drugiej strony, braki w ilości miejsc w przedszkolach są rekompensowane właśnie oddziałami „0” w szkołach podstawowych.
- W przypadku gminy Skawina, na terenie której funkcjonują trzy szkoły publiczne prowadzone przez stowarzyszenie, wskaźnik zwiększający wynosi ponad 2, co oznacza, że kwota zawarta w subwencji oświatowej na 2019 rok dla danej placówki zwiększona zostanie o wspomniany wskaźnik – jest to bardzo wysoka wartość wskaźnika w porównaniu do innych gmin.
- Subwencja oświatowa naliczona na szkoły podstawowe prowadzone przez gminę Skawina na 2019 rok w ok. 91% pokrywa planowane wydatki subwencionowane szkół (jednak do tego dochodzą jeszcze tzw. wydatki niesubwencionowane). Samorząd tylko do zadań, które powinny być w całości pokryte subwencją dopłaca ok 3,1 mln zł, co stanowi 8,73%. Najwięcej gmina do zadań subwencionowanych dopłaca w przypadku szkół: w Pozowicach (aż 486 tys. zł, co stanowi 68,49%), w Jaśkowicach (ok. 300 tys. zł, 24%), w Kopance (ok. 322 tys. zł, 22,5%), a także do Szkoły Podstawowej nr 3 w Skawinie (ok. 164 tys. zł, 22,6%). Tylko w dwóch szkołach – w Radziszowie i Krzęcinie - subwencja w całości pokrywa planowane wydatki subwencionowane.

- Największy wydatek subwencionowany w 2019 roku występował w przypadku szkoły w Pozowicach - ponad 30 tys. zł na ucznia. W placówce Jaśkowicach - 12,2 tys. zł, w Wielkich Drogach, Borku Szlacheckim, Kopance i Woli Radziszowskiej – 10-11 tys. zł na ucznia, przy otrzymywanej subwencji ok. 8-9 tys. zł na ucznia. Duże zróżnicowanie średnich wydatków na ucznia wynika przede wszystkim z liczby uczniów w szkole (i tym samym w oddziałach), np.: Szkoła Podstawowa nr 1 w Skawinie 624 uczniów – wydatki 7,7 tys. zł/ucznia, Szkoła Podstawowa nr 2 w Skawinie 551 uczniów – 6,6 tys. zł, Szkoła Podstawowa w Radziszowie – 7,8 tys. zł. Natomiast Szkoła Podstawowa w Pozowicach 23 uczniów – wydatek 30,8 tys. zł/ucznia (sześciokrotnie więcej niż gmina otrzymuje subwencji na tę szkołę), Szkoła Podstawowa w Jaśkowicach 99 uczniów – 12,1 tys. zł/ucznia.
- Średnia subwencja przypadająca na ucznia tylko w przypadku szkół w Radziszowie oraz Krzęcinie pokrywa średni wydatek subwencionowany na ucznia. W pozostałych placówkach samorząd „dopłaca” do pokrycia wydatków subwencionowanych (a pozostają jeszcze niesubwencionowane). Najwięcej dopłaca się do jednego ucznia w przypadku: Szkoły Podstawowej w Pozowicach – 21,1 tys. zł, Szkoły Podstawowej w Jaśkowicach 2,9 tys. zł, Szkoły Podstawowej w Wielkich Drogach – 1,8 tys. zł, a także Szkoły Podstawowej nr 3 w Skawinie – 1,75 tys. zł.
- Gmina Skawina jest organem prowadzącym i finansującym dwie jednostki, które nie są zadaniem własnym samorządu gminnego – Specjalistyczna Poradnia Pedagogiczno-Psychologiczna w Skawinie oraz Biblioteka Pedagogiczna w Skawinie. Obie te placówki generują rocznie koszt utrzymania na poziomie ok. 2,2 mln zł, którego tylko część jest pokrywana przez subwencję oraz dotację powiatową.

Struktura zatrudnienia w placówkach oświatowych gminy Skawina (awanse/ etaty/ osoby/ liczba uczniów na 1 etat nauczycielski)

- Przeciętna liczba uczniów w oddziale klasowym jest najważniejszym wyznacznikiem jednostkowych kosztów nauczania / wydatków oświatowych w przeliczeniu na jednego ucznia. Średnia wielkość oddziału klasowego ma bezpośredni wpływ na koszty prowadzenia szkół, jest więc szczególnie ważny dla organów prowadzących. Samorząd musi monitorować tworzenie oddziałów klasowych w szkołach, zwłaszcza klas pierwszych, aby przeciwdziałać nadmiernemu zmniejszeniu liczby uczniów w oddziale klasowym (co dzieje się, gdy szkoły utrzymują niezmienną liczbę oddziałów pomimo zmieniającej się liczby uczniów). Samorząd powinien systematycznie porównywać średnią wielkość oddziałów klasowych w swoich szkołach i analizować, czy występujące między nimi różnice są uzasadnione. Monitorowanie wskaźnika jest istotnym elementem kontroli zaniżonej liczby uczniów na oddział i analizy racjonalności ich wielkości. Wszystkie powyższe aspekty bezpośrednio wpływają na liczbę etatów nauczycielskich i obsługowych w gminnym systemie oświaty, które są największym jego kosztem.
- Polskie klasy należą do najmniejszych w krajach OECD (36 wysoko rozwiniętych i demokratycznych państw). W szkole podstawowej wiejskiej w Polsce uczy się średnio 13 dzieci w klasie. W Niemczech, to odpowiednio 21 dzieci, a średnia w krajach OECD to 24 osoby.

Program Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030

- W gminie Skawina w roku szkolnym 2018/2019 wskaźnik zatrudnienia wynosił 0,85. Średnio nauczyciel (osoba) pracuje na 15,3/18 pensum. Wskaźnik ten od roku 2016/2017 sukcesywnie maleje. Jest to bardzo niekorzystne dla samych nauczycieli, szkół, jak i dla całego systemu oświaty (kosztów, jakości nauczania itp.).
- Co czwarty nauczyciel w gminie Skawina (26,5%) jest zatrudniony w niepełnym wymiarze czasu pracy, a tendencja ta rośnie od roku szkolnego 2016/2017 (wtedy było 16,2%). Najniższe wskaźniki zatrudniania w roku 2018/2019 były w: Szkole Podstawowa w Jaśkowicach 0,62 (średnio osoba zatrudniona w szkole pracuje na 0,62 etatu); Szkole Podstawowa w Wielkich Drogach 0,63; Szkole Podstawowa w Rzozowie 0,69; Szkole Podstawowa w Pozowicach 0,71; Szkole Podstawowa w Kopance 0,76. Niezbędny jest nacisk na dwuprzedmiotowość nauczycieli, współpracę dyrektorów szkół w zatrudnianiu tych samych nauczycieli w dwóch placówkach na korzystnych zasadach dla szkół i inne działania.
- Stosunkowo duży odsetek niepełnozatrudnionych w przedszkolach (wynikający z funkcjonowania w gminie małych, jednociągowych szkół) – średnio w gminie jest to ok 11% (2018/2019), co jak na przedszkola jest wartością dużą i niekorzystną. Najmniejszy wskaźnik zatrudnienia jest w Przedszkolu w Radziszowie – średnio osoba zatrudniona w tej placówce pracuje na 0,69 etatu.
- W analizowanych latach 2016/2017 – 2018/2019 ogółem w szkołach podstawowych:
  - rośnie liczba nauczycieli w osobach,
  - rośnie liczba nauczycieli niepełnoetatowych,
  - spada wskaźnik zatrudnienia,
  - spada średnia liczba uczniów przypadająca na etat nauczycielski.
- Liczba uczniów przypadająca na etat nauczycielski w gminie Skawina kształtuje się poniżej średniej krajowej oraz średniej wojewódzkiej. Na 15 funkcjonujących w 2018/2019 roku szkół podstawowych prowadzonych przez samorząd Skawiny, tylko w jednej tj. Szkole Podstawowej nr 2 w Skawinie, liczba uczniów przypadająca na etat przekracza 10 (10,02). W pozostałych placówkach kształtuje się poniżej 10. Wskaźnik ten w większości szkół maleje rok do roku. Najniższy wskaźnik występuje w Szkole Podstawowej w Pozowicach – niecałe 3 osoby na etat. Dla porównania według danych GUS (dane za rok szkolny 2017/2018) w Polsce przeciętna liczba uczniów przypadająca na jednego nauczyciela wynosi 12,44, a w woj. małopolskim – 12,01 – żadna, nawet największa szkoła w gminie Skawina nie osiąga tych wskaźników.

Liczba etatów niepedagogicznych w przeliczeniu na jeden etat w placówkach oświatowych prowadzonych przez gminę Skawina

- Pracownicy niepedagogiczni (administracja, finanse, stołówka, prace konserwatorsko-porządkowe itp.) są niezbędnym uzupełnieniem kadry nauczycielskiej. Dobór adekwatnych wskaźników ilustrujących ten aspekt pracy szkoły nie jest prosty. Przeliczenie etatów niepedagogicznych na jeden oddział – to jedna z metod (wskaźnik) porównawczych. Duże zróżnicowanie tego wskaźnika w poszczególnych placówkach w gminie Skawina jest wystarczającym powodem podjęcia głębszej analizy przyczyn takiej sytuacji i znalezienia standardu ogólnogminnego. Obecnie wskaźnik ten wynosi od 0,34 w Szkole Podstawowej w Rzozowie (0,34 etatu niepedagogicznego na jeden oddział w szkole) do aż 2,71 w Szkole Podstawowej nr 3 w Skawinie (rok szkolny 2019/2020). Ośrodek Rozwoju Edukacji (agencja państwowa) zaleca aby wskaźnik ten dla szkół miejsko-wiejskich wynosił 0,35, ewentualnie bez podziału na rodzaj obszaru w gminie (miejski lub wiejski) średnio 0,71. Analizując obecne wskaźniki w gminie Skawina, tylko 9 szkół podstawowych na 15 mieści się poniżej wskaźnika 0,71. Stosując wskaźnik 0,35, poniżej plasuje się tylko jedna szkoła.
- Analogiczne wskaźniki pracowników niepedagogicznych dotyczą przedszkoli. Ośrodek Rozwoju Edukacji (agencja państwowa) zaleca aby wskaźnik liczby grup na jeden etat niepedagogiczny dla przedszkoli w gminach miejsko-wiejskich wynosił 0,29, ewentualnie bez podziału na rodzaj obszaru w gminie (miejski lub wiejski) średnio 1,68. Analizując obecne wskaźniki w gminie Skawina, żadne przedszkole nie osiąga wskaźnika 0,29 (są one średnio 10-krotnie większe), a tylko 1 przedszkole (nr 6) na 11 mieści się poniżej wskaźnika 1,68. Wskaźnik ten najwyższy jest w przedszkolach: w Kopance (3,5 etatu niepedagogicznego na grupę), Wielkich Drogach (3,0), filia w Facimiechu (3,0), Radziszowie (2,95), nr 1 w Skawinie (2,83).
- W przypadku gminy Skawina pracownicy zajmujący się administracją, księgowością, kadrami w Wydziale Oświaty UMiG zatrudnieni są przez gminę, a nie przez szkoły, co sprawia, że wskaźnik ilości etatów niepedagogicznych na oddział powinien być jeszcze powiększony o ilość osób pracujących w oświacie. Zwrócić należy uwagę na to, że pracownicy Wydziału Oświaty nie są ujęci w SIO, a co za tym idzie nie są uwzględnieni w subwencji oświatowej.
- W perspektywie należy rozważyć opracowanie na poziomie całej gminy standaryzacji zatrudnienia pracowników administracyjno-obsługowych.

Demografia w gminie Skawina w latach 2011-2018 i perspektywy demograficzne w oświacie

- Analiza urodzeń na terenie gminy Skawina w latach 2011-2018 pokazuje wahania w liczbie urodzeń i brak wyraźnej tendencji. W analizowanych latach najwięcej dzieci urodziło się w 2011 roku – 515 osób. Najmniej urodzeń miało miejsce w 2013 roku – 446 dzieci i 2017 roku – 448. W latach 2012, 2014, 2016 i 2018 liczba urodzeń oscyluje w granicach 480-490 rocznie.
- Analizując urodzenia ze względu na obwody szkół należy stwierdzić, że w niektórych obwodach liczba urodzeń nie wystarcza do utworzenia optymalnego liczebnie oddziału klasowego. Do obwodów szkolnych gdzie urodziło się najmniej dzieci w analizowanych latach, co nie pozwoli na otwarcie optymalnych liczebnie oddziałów w najbliższych kilku

latach należą: Szkoła Podstawowa w Jaśkowicach (urodzenia w latach 2011-2018 od maks. 16 dzieci do min. 7 dzieci), Szkoła Podstawowa w Pozowicach (od 14 do 8), Szkoła Podstawowa w Wielkich Drogach (od 19 do 10). Trzeba brać pod uwagę, że nie wszystkie urodzone w danym obwodzie dzieci będą uczęszczały do szkoły zgodnie z obwodem – np. w przypadku Pozowic obserwowana jest tendencja uczęszczania do szkół w innych obwodach ok. 40-50% dzieci.

- Na podstawie liczby urodzeń i liczby uczniów w poszczególnych klasach szkół podstawowych gminy Skawina obliczono przewidywaną liczbę uczniów w kolejnych latach. Analizy tej dokonano w oparciu o dane SIO – spis na 30 września 2018 roku i dane otrzymane z Urzędu Miasta i Gminy Skawina (ewidencja ludności) dotyczące liczby urodzeń w latach 2011-2018. Przy założeniu, że wszystkie urodzone dzieci w obwodach szkół realizować będą obowiązek szkolny w swojej obwodowej placówce, najwięcej uczniów w szkołach prowadzonych przez gminę Skawina, uczyć się będzie w roku szkolnym 2021/2022 – 3 741, następnie w 2025/2026 – 3 718. Najmniej w 2023/2024 – 3 451. Wahania są duże i sięgają prawie 300 osób (jedna średnia szkoła).
- Prognozując liczbę uczniów w szkołach w najbliższych latach, malejącą liczbę uczniów obserwujemy w: Szkole Podstawowej nr 1 w Skawinie (z 613 w 2019/2020 do 436 w 2025/2026), Szkole Podstawowej nr 2 w Skawinie (z 534 do 343), Szkole Podstawowej nr 4 w Skawinie (z 313 do 198), Szkole Podstawowej w Jaśkowicach (z 98 do 85). Rosnącą liczbę uczniów obserwujemy w: Szkole Podstawowej nr 3 w Skawinie (z 94 do 403), Szkole Podstawowej nr 6 w Skawinie (z 256 do 488), Szkole Podstawowej w Radziszowie (z 352 do 405), w Szkole Podstawowej w Krzęcinie (z 231 do 295). W pozostałych szkołach liczba uczniów oscyluje na podobnym poziomie. Przedstawiona prognoza oparta została na założeniu, że wszystkie dzieci urodzone w obwodach poszczególnych szkół podstawowych faktycznie będą uczęszczać do tych placówek – choć należy się spodziewać odpływu części uczniów do innych obwodów/gmin.
- Symulacja przeprowadzona tylko dla dwóch roczników (dzieci urodzone w roku 2010 i 2011), pokazuje że średnio 10% dzieci urodzonych w Skawinie realizuje obowiązek szkolny poza gminą.

Liczba uczniów placówek oświatowych prowadzonych przez gminę Skawina w latach szkolnych 2017/2018 - 2018/2019

- Ogółem liczba dzieci objęta różnymi formami wychowania przedszkolnego („0” i grupy przedszkolne) w latach 2017/2018, 2018/2019 utrzymuje się na zbliżonym poziomie - ponad 1,5 tys. dzieci (do 1573 dzieci). W placówkach wychowania przedszkolnego prowadzonych przez samorząd uczy się corocznie ponad 92% dzieci.
- W latach 2016-2019 średnia liczba uczniów w klasie (oddziale) w szkołach podstawowych w gminie Skawina wykazuje tendencje malejące z 17,89 w roku szkolnym 2016/2017 do 17,36 w roku szkolnym 2018/2019. Lekko maleje liczba uczniów w Szkole Podstawowej nr 1, Szkole Podstawowej nr 2 w Skawinie, Szkole Podstawowej w Jaśkowicach, Szkole Podstawowej w Pozowicach. W pozostałych placówkach lekko rośnie – Szkoła Podstawowa nr 3 w Skawinie, Szkoła Podstawowa w Borku Szlacheckim lub utrzymuje się na zbliżonym poziomie. Największy spadek zauważa się w Szkole Podstawowej w Pozowicach z 8,3 2016/17 do 5,7 w 2018/19.

- Przeciętna liczba uczniów w oddziale klasowym w Polsce według Ośrodka Rozwoju Edukacji wynosi 18,90. W roku szkolnym 2018/19 w gminie Skawina na 15 szkół podstawowych prowadzonych przez samorząd poniżej tego wskaźnika było aż 10 placówek.
- Według GUS (Oświata i Wychowanie w roku szkolnym 2017/18) w 146 581 oddziałach (bez szkół specjalnych) uczyło się 2 626 403 uczniów, co daje średnio 17,91 uczniów na oddział. Biorąc pod uwagę wskaźnik GUS, w gminie Skawina średnia liczebność oddziałów kształtuje się poniżej. Natomiast w województwie małopolskim (dane GUS j/w) w 2017/2018 w 13 957 oddziałach (bez szkół specjalnych) uczyło się 239 973 uczniów, co daje średnio 17,19 uczniów na oddział.
- Najniższa średnia liczba uczniów na oddział występuje w szkołach w: Pozowicach (5,75 uczniów na oddział), Jaśkowicach (12,3), Kopance (14,05), Wielkich Drogach (14,6). Liczebność oddziałów jest podstawowym czynnikiem wpływającym na wysokość kosztów w gminnym systemie oświaty. Najwyższa średnia liczba uczniów na oddział notowana jest w szkołach: Szkoła Podstawowa nr 6 w Skawinie (20,1), Szkoła Podstawowa nr 2 w Skawinie (19,6), Szkoła Podstawowa nr 4 w Skawinie (19,1), Szkoła Podstawowa w Radziszowie (19,1), Szkoła Podstawowa nr 1 w Skawinie (18,9) oraz Szkoła Podstawowa nr 3 w Skawinie (18,8).

Podsumowanie analizy arkuszy organizacyjnych placówek oświatowych, dla których organem prowadzącym jest gmina Skawina na rok szkolny 2019/2020

- Projekt arkusza organizacyjnego musi być zgodny z aktualnym statutem szkoły. To od tego dokumentu organ prowadzący powinien rozpocząć analizę arkusza. To, czego nie ma w statucie (np. świetlica, zajęcia integracyjne, stanowisko drugiego wicedyrektora, psychologa, pedagoga) nie powinno znaleźć się w projekcie organizacyjnym i może być podstawą negatywnego stanowiska organu prowadzącego.
- Żaden przepis prawny nie określa liczby uczniów w klasach IV–VIII. Przy liczbie uczniów powyżej 24 osób w oddziale, powinni oni być podzieleni na grupy na zajęciach z informatyki i języków obcych, a powyżej 26 osób na zajęciach z wychowania fizycznego. Bariery w wielkości pomieszczeń klasowych lub ilości sprzętu komputerowego nie pozwalają w pełni realizować tych zasad – bariery te należy eliminować, ponieważ w dłuższym okresie czasu powodują one wielokrotnie większe koszty niż jednorazowe inwestycje.
- Na zajęciach świetlicowych w szkole podstawowej ogólnodostępnej pod opieką jednego nauczyciela, zgodnie z §7 rozporządzenia MEN z dnia 17 marca 2017 roku w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli (Dz. U. z 2017 roku poz. 649), może pozostawać nie więcej niż 25 uczniów. Jeżeli wskaźnik zmianowości w szkole wynosi 1, tzn. liczba oddziałów jest równa liczbie klasopracowni, to praktycznie w godzinach 8.00-12.00 nie ma konieczności organizowania pracy świetlicy, bo uczniowie wszystkich klas uczestniczą w zajęciach lekcyjnych. Czas pracy świetlicy bardzo często w dużym zakresie pokrywa się z organizacją innych zajęć pozalekcyjnych, co powoduje realnie mniejszą liczbę uczniów korzystających ze świetlicy, a to z kolei powoduje mniejszą liczbę grup świetlicowych.

- Przepisy prawa oświatowego nie określają wymiaru czasu, w którym szkoła ma zapewnić dostęp do biblioteki. Nie ma tzw. norm zatrudnienia nauczycieli bibliotekarzy. Decyzję w zakresie organizacji pracy szkoły, w tym biblioteki podejmuje dyrektor szkoły. Praktyka wielu samorządów w Polsce wskazuje na konieczność stosowania ogólnogminnych standardów w tym zakresie – np. stosowanie przelicznika 1 godziny biblioteki na 15 uczniów w szkole (stara norma pracy biblioteki szkolnej z czasów o znacznie większej liczbie uczniów w szkołach oraz braku dostępu do nowoczesnych mediów). Proponowany przelicznik powinien mieć formę umowną i nie może być usankcjonowany np. uchwałą rady gminy, czy zarządzeniem wójta/burmistrza.
- Organizację zajęć z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej normuje Rozporządzenie MEN w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej (Dz. U. z 2017 roku poz. 1591), które wyróżnia rodzaje zajęć oraz maksymalną liczbę uczniów, którzy mogą w nich uczestniczyć – należy te limity uznać za obowiązujące w ich stosowaniu – mniejsze ilości uczniów lub prowadzenie zajęć w formie jeden uczeń-nauczyciel (bez wyraźnego uzasadnienia Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej) wpływa istotnie na zwiększanie kosztów funkcjonowania systemu oświaty.
- Samorząd jest zobligowany do zabezpieczenia środków finansowych na opłacenie zajęć dla uczniów posiadających orzeczenia poradni psychologiczno-pedagogicznej. W pozostałych przypadkach (opinia poradni, wnioski dyrektor lub nauczycieli, itp.) przydzielenie godzin w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej odbywać się może za zgodą organu prowadzącego i w miarę posiadanych środków.
- W szkołach małych, gdzie występują oddziały małoliczne, należy stosować maksymalne, możliwe łączenia klas.

Dowożenie uczniów

- Gmina Skawina posiada rozbudowaną sieć szkół podstawowych (15 placówek). Obwody szkół ograniczają się w wielu przypadkach do jednej miejscowości, stąd liczba uczniów/dzieci dowożonych/dojeżdżających powinna być niewielka.
- Liczba uczniów dowożonych ogółem maleje z 1 982 w 2017 roku do 1 572 w 2019 roku (stan na VIII 2019 roku). Najbardziej maleje liczba uczniów dowożonych do szkół podstawowych z 1 757 do 1 360 uczniów (stan na VIII 2019 roku), co stanowi prawie 39% wszystkich uczniów w roku szkolnym 2018/2019.
- Mimo malejącej liczby uczniów dowożonych do szkół, rosną koszty dowozu - z 387,70 zł w 2017 roku (wykonanie) do 504,50 zł w 2019 roku (I-VI 2019 roku) na ucznia.
- Wysoki procent dowożonych uczniów do szkół wskazuje na konieczność ponownego zweryfikowania uczniów uprawnionych do korzystania zgodnie z obowiązującym prawem (art. 39 ustawy Prawo oświatowe – Dz. U. 2017 poz. 59, Dz. U. 2018 poz. 996 ze zm.).

Wskaźnik wykorzystania powierzchni klasowych w szkołach podstawowych prowadzonych przez gminę Skawina w 2019 roku

- Wskaźnik wykorzystania powierzchni klasowych jest równy ilorazowi liczby oddziałów klasowych i pomieszczeń lekcyjnych (klasopracowni). Przez pomieszczenie lekcyjne (klasopracownię) należy rozumieć: sale lekcyjne, pracownie, sale gimnastyczne, świetlice, baseny itp., czyli pomieszczenia, w których można prowadzić zajęcia lekcyjne. Wskaźnik ten należy odróżnić od zmianowości – czyli procentowego udziału uczniów uczęszczających na drugą, trzecią zmianę.
- W gminie Skawina na 15 szkół podstawowych, trzy szkoły nie posiadają własnej sali gimnastycznej tj. Szkoła Podstawowa nr 2 w Skawinie (korzysta z sali gimnastycznej powiatu, w budowie której partycypowała gmina), Szkoła Podstawowa w Jaśkowicach oraz Szkoła Podstawowa w Pozowicach (dostępna salka w domu ludowym). Ogólnie należy stwierdzić, że szkolna baza dydaktyczna jest na dobrym poziomie, choć projekty szkół (wielkości klasopracowni, liczba klasopracowni itp.) w niektórych przypadkach nie odpowiada potrzebom dzisiejszych szkół 8-klasowych, co nierzadko podraża funkcjonowanie gminnego systemu oświaty.
- W sześciu na piętnaście szkół podstawowych wskaźnik wykorzystania pomieszczeń klasowych przekroczył wartość 1, tzn. że liczba pomieszczeń lekcyjnych jest niższa niż liczba oddziałów. Organizacja pracy szkoły w takiej sytuacji uniemożliwia rozpoczęcie pracy dla wszystkich klas o godzinie 8.00 (od pierwszej godziny lekcyjnej). W placówkach w Wielkich Drogach i Kopance liczba oddziałów jest równa liczbie pomieszczeń, gdzie mogą odbywać się zajęcia lekcyjne. Najniższy wskaźnik występuje w Szkole Podstawowej nr 6 w Skawinie (0,32) i Szkole Podstawowej nr 3 w Skawinie(0,37). W wymienionych szkołach infrastruktura w znaczący sposób przewyższa potrzeby, jednak są to szkoły przekształcone z gimnazjów w szkoły podstawowe i wraz ze wzrostem liczby uczniów statystyki te będą się zmieniać.

Program Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030

Najważniejsze wskaźniki oceny sytuacji finansowo-organizacyjnej szkół prowadzonych przez gminę Skawina w roku szkolnym 2018/2019 oraz częściowo 2019/2020

Tabela 6. Najważniejsze wskaźniki odniesienia szkół prowadzonych przez gm. Skawina w roku szkolnym 2018/2019 oraz częściowo 2019/2020

Lp.	Nazwa wskaźnika	SP nr 1	SP nr 2	SP nr 3	SP nr 4	SP nr 6	SP Jaśkowice	SP Pozowice	SP Radziszów	SP Rzozów	SP Wielkie Drogi	SP Zelczyna	SP Borek Szlach.	SP Kopanka	SP Wola Radzisz	SP Krzęcin
1	Ogólna liczba uczniów	624 601*	551 532*	94 143*	307 339*	242 258*	99 98*	23 23*	344 362*	157 158*	117 117*	231 227*	137 144*	131 132*	208 213*	226 221*
2	Średnia liczba uczniów/oddział	18,9 19,38*	19,6 21,28*	18,8 20,4*	19,1 18*	20,1 19,8*	12,3 12,25*	5,75 5,75*	19,1 19,0*	15,7 15,8*	14,6 14,6*	16,5 17,4*	15,2 18,0*	14,5 19,6*	17,3 17,75*	15,0 15,7*
3	Liczba uczniów/etat	6,97	10,02	6,08	8,26	6,78	7,08	2,89	8,44	8,78	8,98	7,96	9,61	9,04	9,1	9,31
4	Średni wydatek subwencionowany na ucznia w zł	7,729	6,638	7,747	6,733	9,844	12,162	30,886	7,795	9,192	10,197	9,949	10,492	10,916	10,033	8,079
5	Procentowy udział jst w finansowaniu wydatków subwencionowanych	3,86	6,53	22,57	1,58	11,95	24,0	68,49	-(1)	8,17	17,71	7,19	16,00	22,54	15,13	-(1)
6	Wskaźnik zatrudnienia nauczycieli	0,96	0,96	0,74	0,85	0,89	0,62	0,71	0,95	0,69	0,63	0,85	0,86	0,76	0,88	0,87
7	Wskaźnik wykorzystania pomieszczeń	1,07	1,25	0,37	1,06	0,32	1,28	0,83	0,95	0,85	1,00	1,25	0,89	1,00	0,92	1,23
8	Liczba etatów niepedagogicznych	22,5	18,5	19	9	15	4,5	3,4	21,5	3,75	3,75	7,75	13	5,5	13	10

(1) Subwencja pokrywa wydatki subwencionowane; *rok szkolny 2019/2020 (wg arkuszy organizacyjnych)

Źródło: Poz. 1 szkoła podstawowa rok szkolny 2018/2019 (sprawozdanie SIO – spis na 30 września 2018 r.); Poz. 2 szkoła podstawowa rok szkolny 2018/2019 (sprawozdanie SIO – spis na 30 września 2018r.); Poz. 3 rok szkolny 2018/2019 (sprawozdanie SIO – spis na 30 września 2018 r. łącznie szkoła podstawowa, oddziały „0”, gimnazjum); Poz. 4 rok 2019 (plan); Poz. 5 rok 2019 (plan); Poz. 6 rok szkolny 2018/2019 (sprawozdanie SIO – spis na 30 września 2018 r.); Poz. 7 rok 2019; Poz. 8 rok szkolny 2019/2020 – arkusze organizacyjne na 2019/2020.

Główne wyzwania dla gminnego systemu oświaty na najbliższe lata

- Optymalizacja sieci szkół na terenie gminy, zgodnie ze zmieniającym się przestrzennym rozkładem ludności – zmniejszająca się liczba mieszkańców (i dzieci) w niektórych obwodach wiejskich, zagęszczenie szkół podstawowych w centrum miasta Skawina (przekształcenie dwóch szkół z gimnazjów w szkoły podstawowe, rozbudowa szkół dla których gmina nie jest organem prowadzącym), spodziewane braki miejsc w szkołach podstawowych na terenach atrakcyjnych osadniczo (w kierunku Krakowa, w kierunku Libertowa itp.).
- Opracowanie i stosowanie jednolitego standardu konstruowania arkuszy organizacyjnych szkół i przedszkoli na terenie gminy, regulujących ogólne zasady takich dziedzin funkcjonowania szkół, jak: biblioteki, świetlice, prowadzenie zajęć psychologiczno-pedagogicznych, łączenia klas, zatrudnianie nauczycieli, zatrudnianie personelu niepedagogicznego, dowozy itp.
- Stopniowe rozwiązywanie ograniczeń bazy lokalowej (szczególnie związanej z przekształceniem szkół w placówki 8-klasowe, wielkości sal lekcyjnych, ilości sprawnego sprzętu komputerowego itp.), które wpływają na znaczące zwiększanie kosztów funkcjonowania szkół poprzez konieczność dzielenia oddziałów, brak możliwości tworzenia oddziałów 24-26 osobowych, itp.
- Zjednoczenie wielu interesariuszy wokół opracowanego programu oraz spowodowanie, aby wszelkie istotne działania były wykonywane w sposób odpowiadający jego zapisom, przy szerokim wykorzystaniu mechanizmów współpracy międzyorganizacyjnej i międzysektorowej.
- Wprowadzenie mechanizmów/procedur wewnętrznych prowadzących do zwiększania średniego wymiaru czasu pracy nauczyciela w szkołach gminnych z 0,85 etatu do 1,3 etatu, co przyniesie jakościowe i ekonomiczne korzyści dla uczniów, szkół, organu prowadzącego i samych nauczycieli (dwukierunkowość, promowanie i realne motywowanie najlepszych, intensywniejsza współpraca dyrektorów w zakresie wspólnego zatrudniania, wymiennosc pokoleń nauczycielskich, doskonalenie kadr, itp.).
- Zapewnienie licznych (24-26 osób) oddziałów klasowych w szkołach jako warunek podstawowy w zarządzaniu placówką oświatową.

Zaktualizowane wskaźniki demograficzne i zatrudnieniowe szkół prowadzonych przez gm. Skawina - na koniec roku szkolnego 2019/2020

Na koniec roku szkolnego 2019/2020 w szkołach prowadzonych przez gminę Skawina uczyło się 3 632 uczniów, z tego najwięcej w Szkole Podstawowej nr 1 w Skawinie – 608 osób, w Szkole Podstawowej nr 2 w Skawinie – 491 osób, w Szkole Podstawowej w Radziszowie – 391 osób i w Szkole Podstawowej nr 4 w Skawinie – 315. Najmniej liczne były szkoły: Szkoła Podstawowa w Pozowicach – 37 uczniów, Szkoła Podstawowa w Jaśkowicach – 107 uczniów, Szkoła Podstawowa w Kopance – 124 uczniów i Szkoła Podstawowa w Wielkich Drogach – 125 uczniów. Średnio najliczniejsze, a tym samym najbardziej efektywne ekonomicznie, oddziały działały w: Szkole Podstawowej nr 2 w Skawinie, Szkole Podstawowej nr 6 w Skawinie z Oddziałami Integracyjnymi, Szkole Podstawowej nr 3 w Skawinie – powyżej 20 uczniów na oddział. Średnio najmniej liczne były oddziały w: Szkole Podstawowej

Program Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030

w Pozowicach – poniżej 8 uczniów na oddział, Szkole Podstawowej w Jaśkowicach, Szkole Podstawowej w Krzęcinie i Szkole Podstawowej w Wielkich Drogach – poniżej 14 uczniów na oddział. Jeśli chodzi o zestawienie placówek pod względem opisywanych charakterystyk, jest to lista podobna jak w roku szkolnym 2018/2019.

Na koniec roku szkolnego 2019/2020 w stosunku do informacji zawartych w arkuszach organizacyjnych wzrosła liczba etatów niepedagogicznych – łącznie o 15,35 etatu. Największe przyrosty zaobserwowano w przypadku: Szkoły Podstawowej w Radziszowie, Szkoły Podstawowej w Rzozowie oraz Szkoły Podstawowej w Krzęcinie – wzrost o ponad 3 etatu.

Tabela 7. Wskaźniki demograficzne i zatrudnieniowe szkół prowadzonych przez gm. Skawina na koniec roku szkolnego 2019/2020

Nazwa szkoły	Rok szkolny 2019/2020					
	Liczba oddziałów w szkole	Liczba uczniów w szkole	Średnia liczba uczniów/oddział	Liczba etatów nauczycielskich	Liczba zatrudnionych nauczycieli w osobach	Liczba etatów niepedagogicznych
SP nr 1 w Skawinie	32	608	19,00	86,62	89	24
SP nr 2 w Skawinie	24	491	20,46	53,49	56	18,5
SP nr 3 w Skawinie	7	140	20,00	20	31	21
SP nr 4 w Skawinie	17	315	18,53	40,02	48	8,5
SP nr 6 w Skawinie z Oddziałami Integracyjnymi	14	284	20,29	47,12	51	15
SP w Jaśkowicach	9	107	11,89	16,38	25	4,5
SP w Pozowicach	5	37	7,40	10,78	15	3,25
SP w Radziszowie	20	391	19,55	48	50	25
SP w Rzozowie	11	175	15,91	15	31	7
SP w Wielkich Drogach	9	125	13,89	15,08	26	3,75
SP w Zelczynie	15	255	17,00	32,95	37	7,75
SP w Borku Szlacheckim	9	146	16,22	19,62	25	14
SP w Kopance	9	124	13,78	27,68	29	5,5
SP w Woli Radziszowskiej	12	214	17,83	28,31	34	14,25
SP w Krzęcinie	16	220	13,75	35,02	40	13,5
Razem	209	3632		496,07	587	185,50

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UMIG Skawina z dnia 22.07.2020

Program Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030

Do szkół prowadzonych przez gminę Skawina uczęszczają również uczniowie posiadający obywatelstwo innego kraju niż Polska. W roku szkolnym 2019/2020 było to 39 osób, z czego zdecydowana większość (38 osób, 97%) pochodziła z Ukrainy. Najwięcej takich dzieci uczyło się: Szkole Podstawowej nr 2 w Skawinie –19 uczniów oraz Szkole Podstawowej nr 1 w Skawinie –11 uczniów.

Tabela 8. Liczba uczniów-obcokrajowców (obywatelstwo innego kraju niż Polska) na koniec roku szkolnego 2019/2020

Nazwa Szkoły	Liczba uczniów-obcokrajowców (obywatelstwo innego kraju niż Polska) w roku szkolnym 2019/2020	
	Ukraina	Inne
SP nr 1 w Skawinie	11	0
SP nr 2 w Skawinie	19	1 Gruzja
SP nr 3 w Skawinie	2	0
SP nr 4 w Skawinie	1	0
SP nr 6 w Skawinie z Oddziałami Integracyjnymi	1	0
SP w Jaśkowicach	0	0
SP w Pozowicach	0	0
SP w Radziszowie	0	0
SP w Rzozowie	0	0
SP w Wielkich Drogach	2	0
SP w Zelczynie	1	0
SP w Borku Szlacheckim	0	0
SP w Kopance	0	0
SP w Woli Radziszowskiej	1	0
SP w Krzęcinie	0	0
Razem	38	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UMiG Skawina z dnia 22.07.2020

Wnioski z ewaluacji Programu Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2013-2018

Celem ewaluacji Programu Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2013-2018 jest wykorzystanie doświadczeń płynących z dotychczasowych działań wdrożeniowych do zaprojektowania i poprawy przyszłych przedsięwzięć realizacyjnych.

Zgodnie z zapisami Programu Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2013-2018, za monitoring realizacji odpowiedzialny był Wydział Edukacji Zdrowia i Kultury Urzędu Miasta i Gminy Skawina, natomiast organem za ewaluację - Komisja Edukacji Rady Miejskiej w Skawinie, do której zadań należały: ocena wykonania poszczególnych zadań, identyfikacja problemów i trudności w ich realizacji, proponowanie korekt i zmian, uwzględniających nowe potrzeby społeczne i oświatowe, jak również zmieniające się czynniki otoczenia zewnętrznego, np. nowe regulacje prawne, sytuację społeczno-ekonomiczną, możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych.

Szczegółowa końcowa ewaluacja została przeprowadzona w drugiej połowie 2018 roku. Obejmowała zebranie danych i informacji poprzez ankietę - dedykowaną dyrektorom szkół i przedszkoli oraz jednocześnie przedstawicielom rad rodziców, także podczas indywidualnych rozmów z interesariuszami, jednocześnie szereg dyskusji w ramach posiedzeń Komisji Edukacji Rady Miejskiej w Skawinie. Informację podsumowującą przygotowała i przedstawiła w październiku 2018 roku w imieniu Komisji Edukacji jej przewodnicząca.

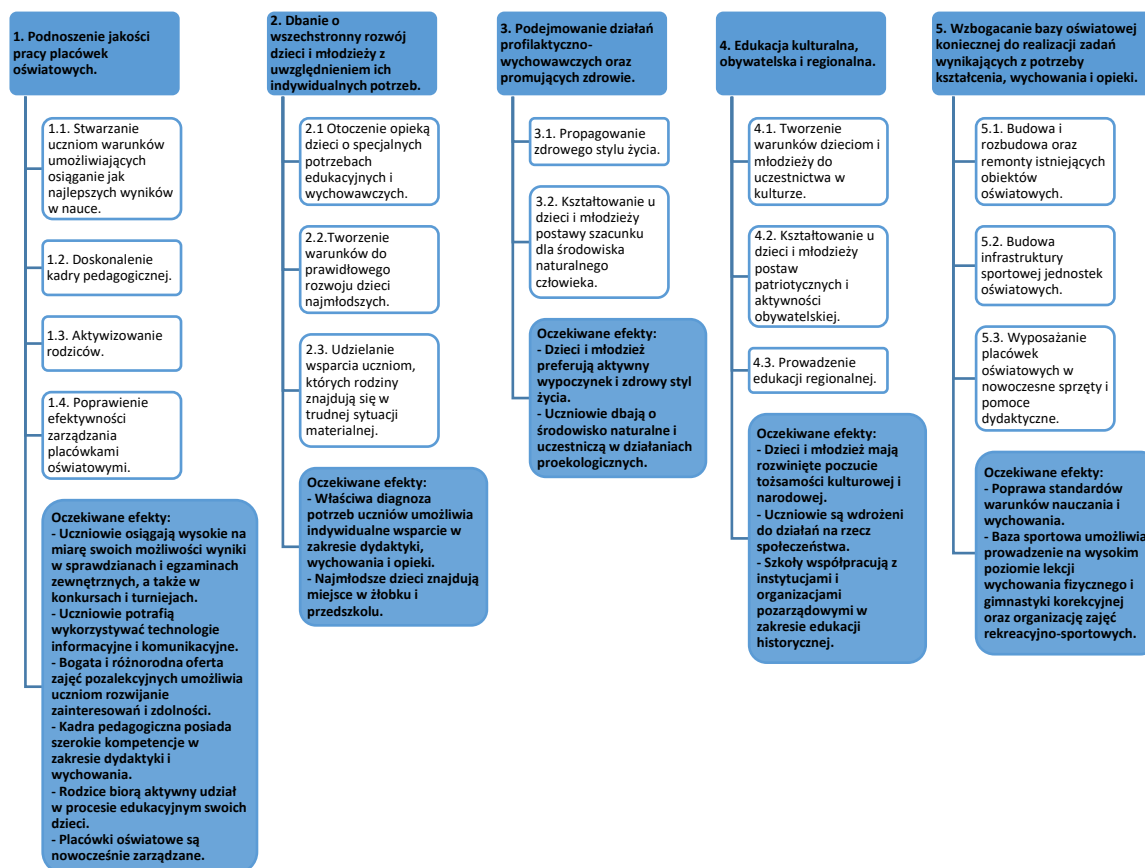
Na potrzeby opracowania niniejszego Programu Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030 opracowano najważniejsze wnioski z ewaluacji poprzedniej wersji programu, opierając się o wskazane materiały i informacje ewaluacyjne oraz uzupełniając to analizą bieżącą, dotyczącą w szczególności struktury i zawartości programu.

Założenia Programu Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2013-2018

Jako główny cel w Programie Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2013-2018 określono „tworzenie warunków do wszechstronnego rozwoju uczniów (intelektualnego, psycho-fizycznego, kulturalnego) poprzez podnoszenie jakości kształcenia i wychowania oraz rozbudowę i unowocześnianie bazy oświatowej”. Jednocześnie zdefiniowano 5 celów operacyjnych, a w ich obrębie 15 celów szczegółowych oraz odpowiadające im zadania. W ramach pierwszego celu operacyjnego zdefiniowano 16 zadań (cel szczegółowy 1.1. – 6 zadań, 1.2. – 4 zadania, 1.3. – 3 zadania, 1.4. – 2 zadania), w ramach drugiego – 12 zadań (2.1. – 5 zadań, 2.2. – 2 zadania, 2.3. – 5 zadań), w ramach trzeciego – 7 zadań (3.1. – 5 zadań, 3.2. – 2 zadania), w ramach czwartego – 9 zadań (4.1. – 2 zadania, 4.2. – 5 zadań, 4.3. – 2 zadania), w ramach piątego – 16 zadań (5.1. – 8 zadań, 5.2. – 6 zadań, 5.3. – 2 zadania), łącznie program zawiera 60 zadań. Każdemu z celów operacyjnych przyporządkowano oczekiwane efekty do osiągnięcia. Były one głównym przedmiotem ewaluacji realizowanej przez Komisję Edukacji Rady Miejskiej w Skawinie i podstawą wspomnianej ankiety ewaluacyjnej. W mniejszym stopniu opierała się ona o analizę realizacji samych zadań.

Program Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030

Rysunek 5 Schemat celów Programu Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2013-2018 wraz z określonymi oczekiwanymi efektami do osiągnięcia

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Programu Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2013-2018

Wnioski z ewaluacji

- Opracowanie Programu Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2013-2018 oraz przyjęcie go do realizacji uchwałą Rady Miejskiej w Skawinie z dnia 28 grudnia 2012 roku wskazuje z jednej strony na priorytet oświaty w ramach lokalnej polityki rozwoju, a z drugiej stanowi próbę uporządkowania i zracjonalizowania sfery zarządzania oświatą w gminie pod kątem jej dostępności, jakości i ekonomiki (która w ostatnich latach zyskuje na wartości, mając na względzie sytuację budżetową samorządów lokalnych).
- Program zawiera diagnozę - charakterystykę oświaty w gminie Skawina, jednak jest ona dość pobieżna. Analiza właściwie nie obejmuje aspektów ekonomicznych - analizy kosztów związanych z funkcjonowaniem sieci oświatowej, analizy kosztów personalnych (pracownicy pedagogiczni i niepedagogiczni), analizy kosztów utrzymania infrastruktury itp. Jednocześnie została poprowadzona w sposób statyczny a nie dynamiczny, co nie pozwoliło na określenie zachodzących trendów, nawet w tak kluczowych obszarach jak uwarunkowania demograficzne, które mają bezpośrednie na wszystkie aspekty działania lokalnego systemu oświaty.
- Statycznie i pobieżnie zrealizowana diagnoza w postaci charakterystyki oświaty w gminie Skawina nie mogła być podstawą dla określenia celów. Wynikają one z niej jedynie pośrednio.

- Program bardzo ogólnie odnosi się do możliwości finansowych gminy, jak i źródeł finansowania poszczególnych działań.
- Program nie zawiera odniesienia do dokumentów nadrzędnych – zarówno na szczeblu samej gminy, jak również na szczeblu ponadlokalnym (powiatowym, regionalnym, krajowym).
- Program pomija / w sposób zbyt ogólny określa wskaźniki osiągnięcia celów w zaplanowanym czasie, ograniczając się do hasłowo zdefiniowanych efektów, które trudno było zmierzyć.
- Różni się poziom szczegółowości opisu zadań w Programie Rozwoju Oświaty w Gminie Skawina na lata 2013-2018. Część z nich określona została w sposób ogólny i kierunkowy, a niektóre w sposób bardzo szczegółowy i rozdrobniony. Wymaga to ujednoczenia.
- Większość zadań zapisanych ma charakter aktywności stałych.
- Działania były systematycznie realizowane - zgodnie z możliwościami organizacyjnymi i budżetowymi gminy, w tym przy wykorzystaniu finansowania zewnętrznego. Dotyczy to w szczególności inwestycji. Jednocześnie w tym przypadku wielkość budżetu gminy oraz perspektywa zdolności finansowych gminy stanowiły i nadal będą stanowić istotne ograniczenie dla ilości oraz zakresu tego typu działań.
- Zgodnie z informacją poewaluacyjną, zasadniczo udało się osiągnąć oczekiwane efekty w ramach celu operacyjnego nr 1. Podnoszenie jakości pracy placówek oświatowych, w większości placówek oświatowych realizacja zapisanych w strategii celów szczegółowych przebiega na wysokim poziomie. W uwagach wskazano jednak na następujące kwestie:
  - „Potrzeba zorganizowania bezpłatnego transportu uczestników przynajmniej raz w półroczu na konkurs dla szkół i przedszkoli.
  - Trudności w organizacji zajęć dodatkowych zarówno w szkołach, jak i przedszkolach (ograniczenia lokalowe i w zakresie wyposażenia, budżetowe i kadrowe, w tym dotyczące wieku wychowawców i nauczycieli oraz związanych z tym chęci i zdolności do podnoszenia własnych kompetencji, np. językowych, cyfrowych, czy kreacji nowych pomysłów).
  - Konieczne jest stałe doposażenie w pracownię komputerowe, sprzęt komputerowy i multimedialny, dywany multimedialne, licencjonowane oprogramowanie szkół i placówek oświatowych.
  - Brak stanowiska sekretarki, ewentualnie kierownika gospodarczego w przedszkolach.
  - Potrzebny zintegrowany system informatyczny przyjmowania dzieci do klas pierwszych i przedszkoli dla całej gminy.
  - Podjęcie działań mających na celu opracowanie obiektywnych i przewidywalnych kryteriów przydziału środków budżetowych”.
- Ewaluacja przeprowadzona przez Komisję Edukacji w odniesieniu do celu operacyjnego nr 2. Dbanie o wszechstronny rozwój dzieci i młodzieży z uwzględnieniem ich indywidualnych potrzeb wykazała, że „uczniowie otrzymują diagnozę i indywidualne wsparcie na wysokim poziomie, a palącą potrzebą w gminie jest budowa żłobka”.

- Ankieta ewaluacyjna, prowadzona przez Komisję Edukacji Rady Miejskiej w Skawinie, nie uwzględniała celu nr 3. Podejmowanie działań profilaktyczno-wychowawczych oraz promujących zdrowie, natomiast na podstawie innych źródeł stwierdzono, że oczekiwane rezultaty - dzieci i młodzież preferują aktywny wypoczynek i zdrowy styl życia, uczniowie dbają o środowisko naturalne i uczestniczą w działaniach proekologicznych - zostały osiągnięte. Realizowane były kampanie, akcje, dodatkowe zajęcia, konkursy i zawody, w tym we współpracy szkół z innymi interesariuszami (instytucje kultury, organizacje pozarządowe itp.).
- Jeśli chodzi o cel operacyjny nr 4. Edukacja kulturalna, obywatelska i regionalna, zarówno dyrektorzy, jak i rodzice oceniali, że powyższy cel jest realizowany na bardzo wysokim poziomie, podkreślając dobrą współpracę w tym zakresie z Muzeum Regionalnym, bibliotekami (publiczną i pedagogiczną), Centrum Kultury i Sportu, a także Instytutem Pamięci Narodowej.
- Zgodnie z informacją poewaluacyjną, w odniesieniu do celu operacyjnego nr 5. Wzbogacanie bazy oświatowej koniecznej do realizacji zadań wynikających z potrzeby kształcenia, wychowania i opieki, „w tym zakresie dyrektorzy i przedstawiciele rodziców, jak i potrzeby zgłaszane bezpośrednio do Komisji Edukacji świadczą o potrzebach, realizacja których jest podstawą i gwarantem posiadania odpowiednich standardów edukacyjnych. Potrzeby te dotyczą m.in. (stan na koniec realizacji Programu Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2013-2018):
  - Braku planów remontowych po przeglądach technicznych, co powinno być zsynchronizowane, realizowane są tylko zalecenia Sanepidu.
  - Brak sal gimnastycznych (Rzozów, Wielkie Drogi, Jaśkowice).
  - Mała liczba sal lekcyjnych w szkołach wiejskich w Wielkich Drogach, Zelczynie Jaśkowicach, Krzęcinie, Kopance spowodowana przekształceniem ich z sześcioletnich w ośmioletnie (reforma edukacji).
  - W przedszkolach problem z placami zabaw i pomieszczeniami do zajęć fizycznych, a także doposażaniem ogrodów.
  - Brak boisk (SP 2, Kopanka, Wielkie Drogi).
  - Potrzeba wymiany nawierzchni boisk (SP 1, Jaśkowice).
  - Brak zaplecza lekkoatletycznego przy szkołach”.
- Zgodnie z podsumowaniem i rekomendacjami zawartymi w informacji poewaluacyjnej, zrealizowane działania „przyczyniły się do wdrożenia w gminie oczekiwanego, stale unowocześnianego modelu polityki edukacyjnej i podnoszenia standardów w zakresie kształcenia, wychowania i opieki. Mimo tego zmieniające się przepisy prawa oświatowego, a przede wszystkim reforma edukacji i związane z nią zmiany organizacyjne, a także postęp cywilizacji wymuszają podjęcie konkretnych działań inwestycyjnych. Zmienia się również demografia w gminie, jak i oczekiwania rodziców. Prowadzenie oświaty na wysokim poziomie jako realizacja jednego z podstawowych zadań samorządu pozostaje więc nadal ogromnym wyzwaniem”.

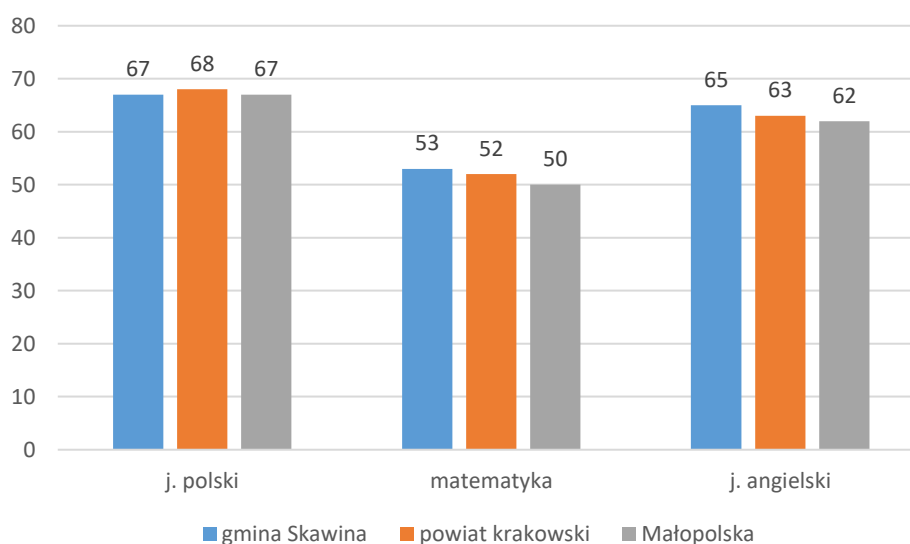
Program Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030

- Doświadczenia wskazują, że kluczem do sukcesu podczas wdrażania strategii jest zjednoczenie wielu interesariuszy wokół opracowanego programu oraz spowodowanie, aby wszelkie istotne działania były wykonywane w sposób odpowiadający jego zapisom, przy szerokim wykorzystaniu mechanizmów współpracy międzyorganizacyjnej i międzysektorowej.
- Program Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030 powinien definiować wizję rozwoju i pozostawać elastyczny w zakresie realizacji ścieżki realizacyjnej, zgodnie ze zmieniającą się sytuacją wewnątrz gminy, jak i w jej otoczeniu, umożliwiać wykorzystanie pojawiających się szans rozwojowych, w tym również związanych z nowym okresem budżetowania Unii Europejskiej na lata 2021-2027.

Zestawienie i podsumowanie wyników z egzaminów z lat 2015-2020

Jedną z metod określenia poziomu nauczania w szkołach jest porównanie wyników ogólnopolskich egzaminów. W przypadku egzaminu ósmoklasistów, realizowanego po raz pierwszy w kwietniu 2019 roku, uczniowie ze szkół z terenu gminy zaprezentowali się korzystnie na tle powiatu oraz województwa. W przypadku matematyki oraz języka angielskiego średni rezultat dla gminy, wyrażony odsetkiem punktów możliwych do zdobycia przez uczniów, był nieco wyższy od tej samej wartości parametru dla powiatu i regionu (różnica od 1 do 3 punktów procentowych), natomiast w przypadku testu z języka polskiego uczniowie z gminy Skawina osiągnęli rezultat identyczny ze średnią wojewódzką i o 1 punkt procentowy niższy od średniej dla powiatu. Jednocześnie trzeba zaznaczyć, że średnie rezultaty gminy uwzględniają wyniki uczniów Szkoły Podstawowej Specjalnej w Zespole Placówek Edukacyjno-Opiekuńczo-Wychowawczych w Wielkich Drogach, które odbiegają znacząco (na minus) od wyników uczniów pozostałych placówek.

Wykres 3: Porównanie średnich rezultatów [% punktów możliwych do zdobycia] z egzaminu ósmoklasisty w 2019 roku w wybranych jednostkach samorządu terytorialnego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OKE Kraków

Do organizowania „egzaminu ósmoklasisty” w 2019 roku przystąpiło 16 szkół podstawowych z terenu gminy Skawina¹ – z czego 13 prowadzonych przez samą gminę. Egzaminu nie przeprowadzono w Szkole Podstawowej w Pozowicach ze względu na prowadzenie przez tę placówkę nauki jedynie w klasach I – IV oraz w skawińskiej Szkole Podstawowej nr 3, przekształconej z gimnazjum i nie posiadającej wówczas VIII klasy. Jednocześnie egzamin odbył się w dwóch skawińskich szkołach prywatnych: Katolickiej Szkole Podstawowej oraz Szkole Podstawowej „Royal School” (w trzeciej w tym roku szkolnym nie było jeszcze klasy VIII) oraz w Szkole Podstawowej Specjalnej w Zespole Placówek Edukacyjno-Opiekuńczo-Wychowawczych w Wielkich Drogach (zestawienie nie uwzględnia wyników uczniów Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Skawinie, ponieważ test odbywa się w ich przypadku na innych arkuszach). Spośród wszystkich szkół po 7 placówek przekroczyło średnią powiatową i wojewódzką w przypadku testów z języka polskiego oraz z języka angielskiego, a 6 osiągnęło ten pułap w przypadku

¹ SP1 Skawina, SP Wielkie Drogi, SP Specjalna (ZPEOW) Wielkie Drogi, SP2 Skawina, SP Wola Radziszowska, SP Kopanka, SP4 Skawina, SP Borek Szlachecki, SP Krzęcin, SP Radziszów, SP Zelczyna, SP Rzozów, SP Jaśkowice, SP6 Skawina, Katolicka SP Skawina, Prywatna SP "Royal School" Skawina.

Program Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030

matematyki. Jedyną szkołą, w której przeciętny rezultat w przypadku każdego z przedmiotów okazał się lepszy od średniej powiatowej i wojewódzkiej była Katolicka Szkoła Podstawowa w Skawinie. Z pewnością wartym analizy jest także przypadek Prywatnej Szkoły Podstawowej „Royal School” w Skawinie, gdzie dobry rezultat z matematyki i rewelacyjny z języka angielskiego szedł w parze z bardzo słabym wynikiem z egzaminów z języka polskiego. Trzy spośród analizowanych szkół – Szkoła Podstawowa Specjalna w Wielkich Drogach, Szkoła Podstawowa w Kopance oraz „czwórka” w Skawinie nie przekroczyły średnich dla powiatu i województwa w przypadku każdego z trzech przedmiotów.

Tabela 9. Średnie rezultaty z egzaminu ósmoklasisty w 2019 roku w szkołach podstawowych gminy Skawina

Szkoła	Średni rezultat [% punktów] z przedmiotu		
	język polski	matematyka	język angielski
SP1 Skawina	68	54	62
SP Wielkie Drogi	75	52	74
SP Specjalna (ZPEOW) Wielkie Drogi	17	17	18
SP2 Skawina	65	49	65
SP Wola Radziszowska	73	43	54
SP Kopanka	60	50	62
SP4 Skawina	55	38	47
SP Borek Szlachecki	73	50	67
SP Krzęcin	58	52	51
SP Radziszów	68	55	68
SP Zelczyna	79	58	61
SP Rzożów	71	53	58
SP Jaśkowice	73	51	75
SP6 Skawina	59	49	65
Katolicka SP Skawina	77	69	86
Prywatna SP „Royal School” Skawina	32	63	90

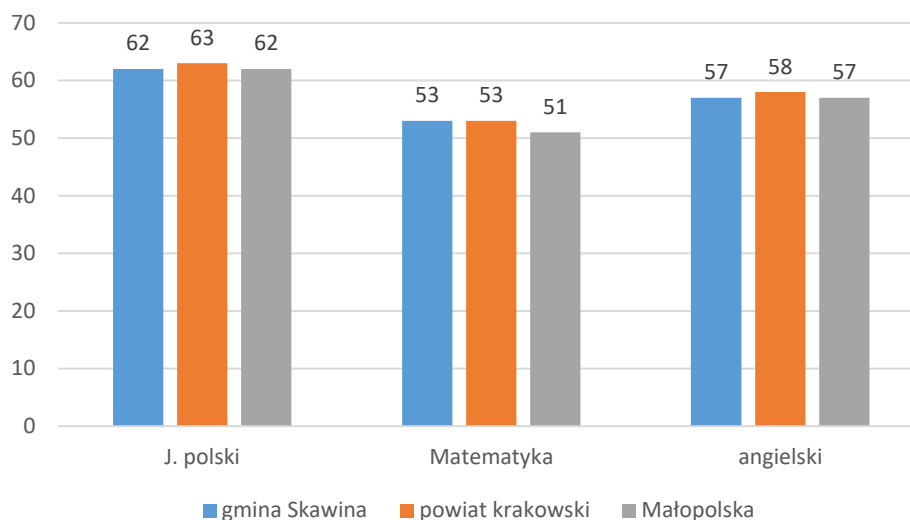
Kolorem żółtym oznaczono rezultat przekraczający średnią wojewódzką, natomiast kolorem pomarańczowym rezultat przekraczający średnią wojewódzką i powiatową. Zielony kolor czcionki oznacza najlepszy wynik wśród szkół w gminie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OKE Kraków

Z kolei „egzamin ósmoklasisty” w roku 2020 przeprowadzony został w 15 placówkach – w stosunku do roku poprzedniego nie organizowano go w Katolickiej Szkole Podstawowej w Skawinie. W przypadku każdego z trzech analizowanych przedmiotów większość ze szkół w gminie osiągnęła rezultaty lepsze niż średnia wojewódzka (największa różnica widoczna była w przypadku egzaminu z matematyki, gdzie jedynie 5 szkół odnotowało wyniki gorsze niż cały region). W porównaniu do sesji egzaminacyjnej 2019, szkół, w których przeciętny rezultat był lepszy od średnich wojewódzkich i powiatowych w przypadku każdego przedmiotu, było aż 4 – Szkoła Podstawowa w Wielkich Drogach, Szkoła Podstawowa w Kopance, Szkoła Podstawowa nr 4 w Skawinie i Szkoła Podstawowa w Zelczynie. Z kolei pułapu wojewódzkiego i powiatowego w przypadku każdego z przedmiotów nie przekroczyły dwie placówki – Szkoła Podstawowa Specjalna w Wielkich Drogach (podobnie jak przed rokiem) oraz Szkoła Podstawowa w Borku Szlacheckim i Szkoła Podstawowa w Woli Radziszowskiej. Zwraca także uwagę fakt, że w przypadku dwóch z trzech przedmiotów (j. polski, j. angielski), najlepsze rezultaty w skali gminy odnotowała Prywatna Szkoła Podstawowa „Royal School” w Skawinie, z różnicą wobec średnich dla gminy, powiatu oraz województwa sięgającą od kilkunastu do nawet dwudziestu kilku punktów procentowych.

Program Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030

Wykres 4 Porównanie średnich rezultatów [% punktów możliwych do zdobycia] z egzaminu ósmoklasisty w 2020 roku w wybranych jednostkach samorządu terytorialnego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OKE Kraków

Tabela 10. Średnie rezultaty z egzaminu ósmoklasisty w 2020 roku w szkołach podstawowych gminy Skawina

Szkoła	Średni rezultat [% punktów] z przedmiotu		
	język polski	matematyka	język angielski
SP1 Skawina	62	53	60
SP Wielkie Drogi	76	70	70
SP Specjalna (ZPEOW) Wielkie Drogi	36	26	22
SP2 Skawina	64	52	62
SP Wola Radziszowska	62	50	50
SP Kopanka	65	57	67
SP4 Skawina	69	70	70
SP Borek Szlachecki	60	46	43
SP Krzęcin	60	59	50
SP Radziszów	65	49	49
SP Zelczyna	69	54	62
SP Rzozów	63	54	52
SP Jaśkowice	59	50	63
SP6 Skawina	60	54	64
Katolicka SP Skawina	brak egzaminów w sesji 2020		
Prywatna SP „Royal School” Skawina	78	53	78

Kolorem żółtym oznaczono rezultat przekraczający średnią wojewódzką, natomiast kolorem pomarańczowym rezultat przekraczający średnią wojewódzką i powiatową. Zielony kolor czcionki oznacza najlepszy wynik wśród szkół w gminie

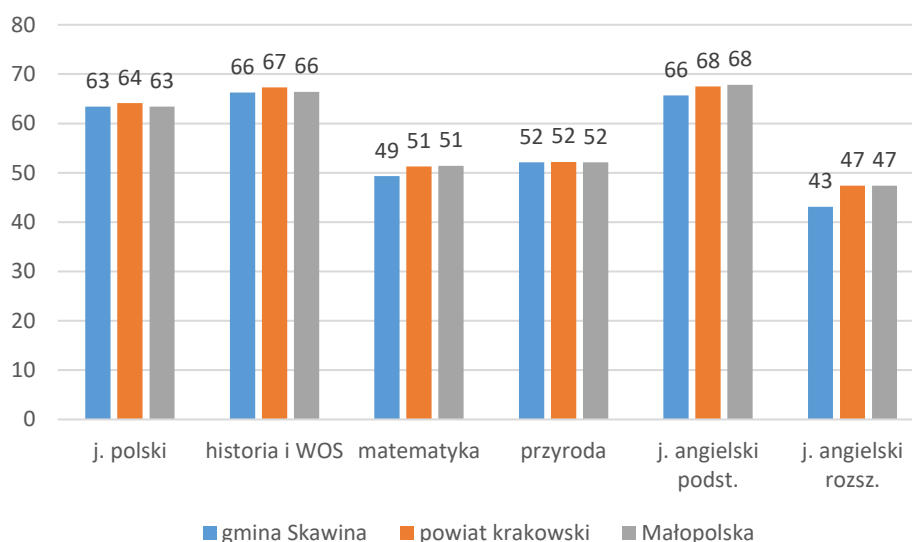
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OKE Kraków

Znacznie obszerniejszym materiałem do analizy są wyniki z egzaminów gimnazjalnych z minionego pięcioletnia. Przeglądowi poddano rezultaty osiągnięte przez uczniów w części humanistycznej (przedmioty: język polski oraz historia i WOS), matematyczno-przyrodniczej (przedmioty: matematyka oraz blok przyrodniczy, obejmujący m.in. elementy biologii, chemii i geografii) oraz językowej (testy z języka angielskiego w wersji podstawowej i rozszerzonej). W tym ostatnim przypadku, pomimo pojawiających się sporadycznie egzaminów z innych języków (najczęściej niemiecki i rosyjski), wybrano ten cieszący się zdecydowanie największą popularnością wśród uczniów – tak w analizowanej gminie, jak też i w powiecie czy województwie.

Program Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030

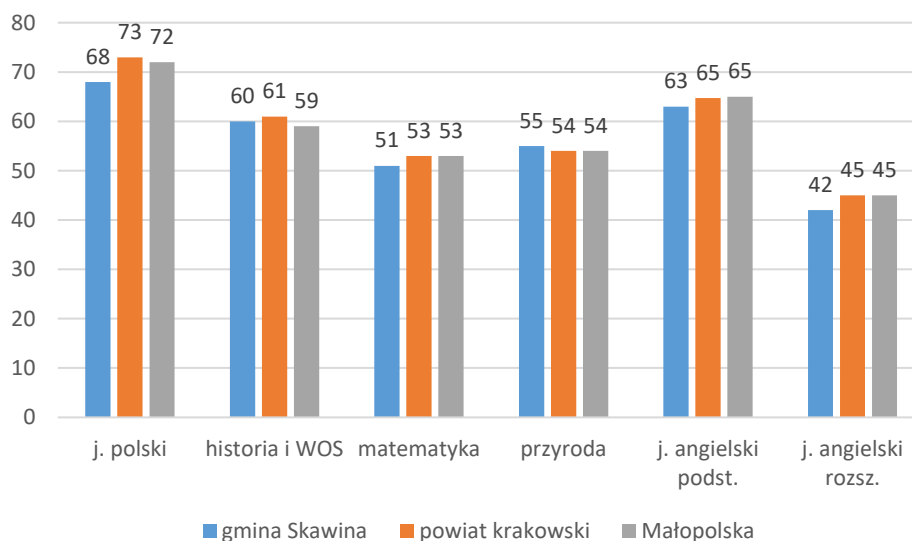
Na tle powiatu i regionu uczniowie z gminy Skawina osiągnęli w latach 2015-2019 porównywalne rezultaty – różnice pomiędzy analizowanymi jednostkami dochodziły zwykle do 2-3 punktów procentowych. Do zjawisk wartych zaakcentowania należy zaliczyć nieco gorsze w całym analizowanym pięcioleciu (za wyjątkiem 2018 roku) rezultaty z języka polskiego oraz języka angielskiego. W tym drugim przypadku zwłaszcza w teście o rozszerzonym stopniu trudności uwidoczniły się duże różnice pomiędzy analizowaną jednostką a średnią powiatową i wojewódzką, sięgające do 4 punktów procentowych. Z kolei w przypadku egzaminu przyrodniczego rezultaty osiągnięte przez uczniów z placówek na terenie gminy Skawina były (z jednym wyjątkiem odnotowanym w 2019 roku) co najmniej identyczne, a zazwyczaj nieco lepsze niż w przypadku całego powiatu i województwa.

Wykres 5: Porównanie średnich rezultatów [% punktów możliwych do zdobycia] z egzaminu gimnazjalnego w 2015 roku w wybranych jednostkach samorządu terytorialnego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OKE Kraków

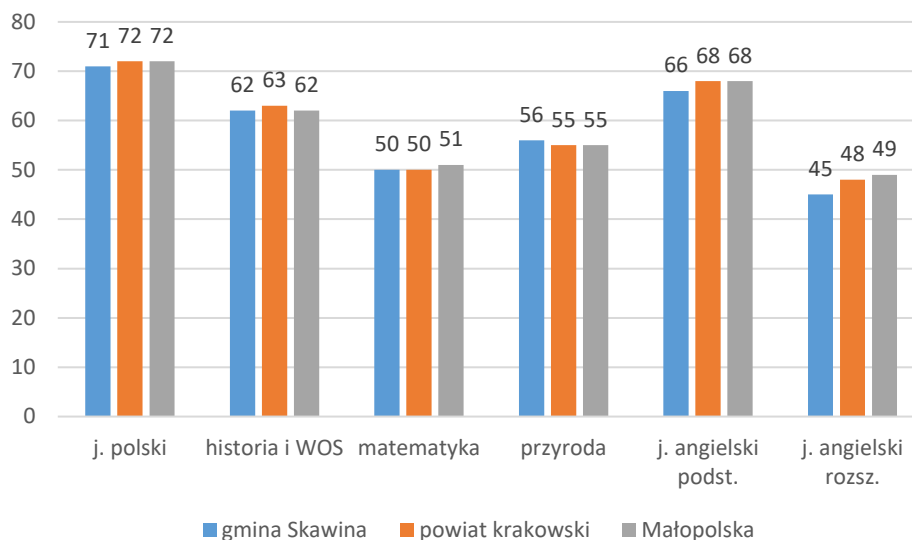
Wykres 6: Porównanie średnich rezultatów [% punktów możliwych do zdobycia] z egzaminu gimnazjalnego w 2016 roku w wybranych jednostkach samorządu terytorialnego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OKE Kraków

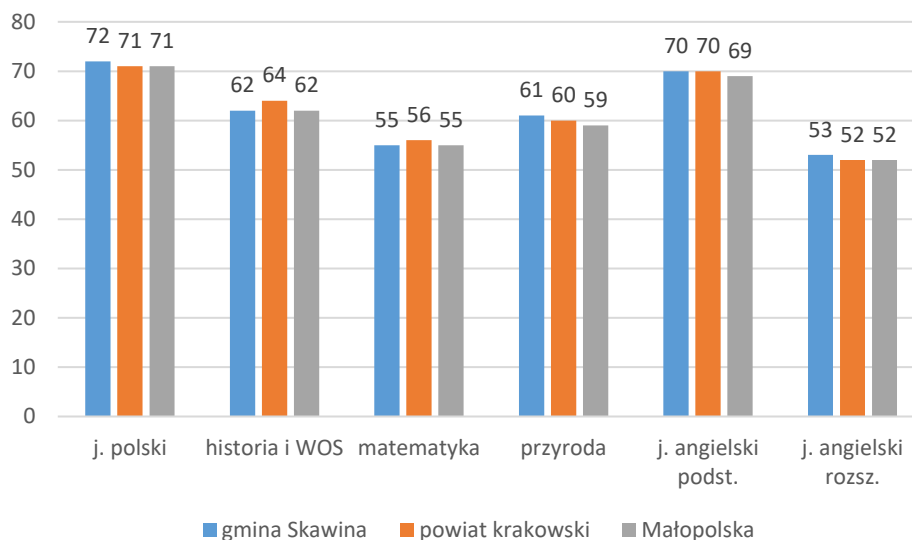
Program Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030

Wykres 7: Porównanie średnich rezultatów [% punktów możliwych do zdobycia] z egzaminu gimnazjalnego w 2017 roku w wybranych jednostkach samorządu terytorialnego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OKE Kraków

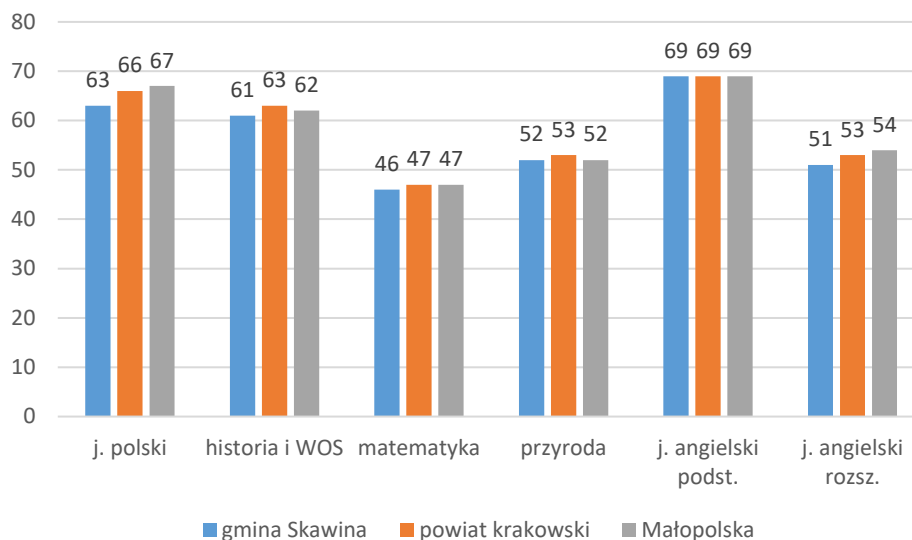
Wykres 8: Porównanie średnich rezultatów [% punktów możliwych do zdobycia] z egzaminu gimnazjalnego w 2018 roku w wybranych jednostkach samorządu terytorialnego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OKE Kraków

Program Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030

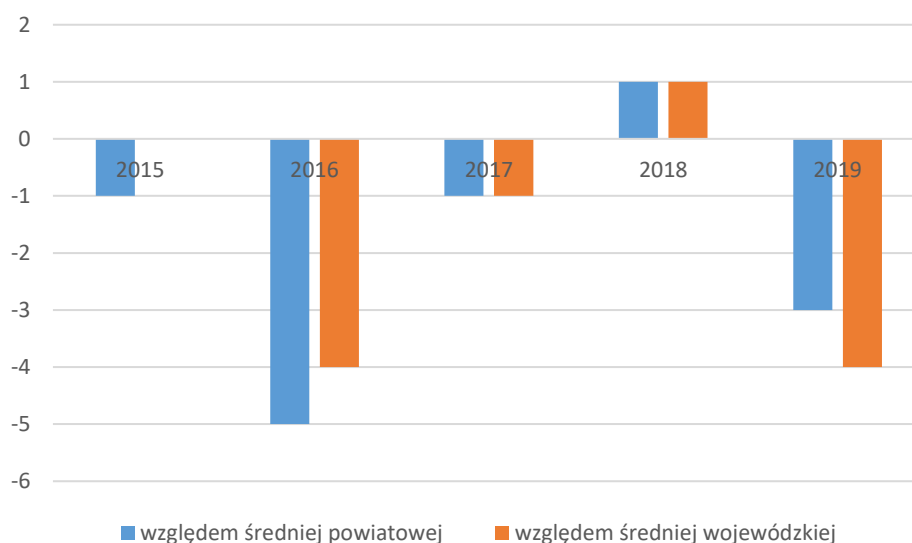
Wykres 9: Porównanie średnich rezultatów [% punktów możliwych do zdobycia] z egzaminu gimnazjalnego w 2019 roku w wybranych jednostkach samorządu terytorialnego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OKE Kraków

Ze względu na różnice w potencjale naukowym każdego kolejnego rocznika opuszczającego gimnazjum, jak również różne stopnie trudności testów z danego przedmiotu w wybranym roku nie jest możliwe jednoznaczne określenie wzrostu bądź spadku poziomu nauczania danego przedmiotu w oparciu o porównanie średniego odsetka zdobytych punktów na przestrzeni kilku lat. Najbardziej zasadne wydaje się natomiast porównanie średniej liczby punktów zdobywanych przez uczniów z gminy Skawina z analogicznymi wskaźnikami dla powiatu i województwa. Rozbicie jej na poszczególne przedmioty pokazuje, że rezultaty uczniów z gimnazjów na terenie gminy Skawina w okresie 2015-2019 były zwykle nieznacznie gorsze od średnich powiatowych i wojewódzkich. W porównaniu tym zadowalająco wypada jedynie testowanie wiedzy z przedmiotów przyrodniczych.

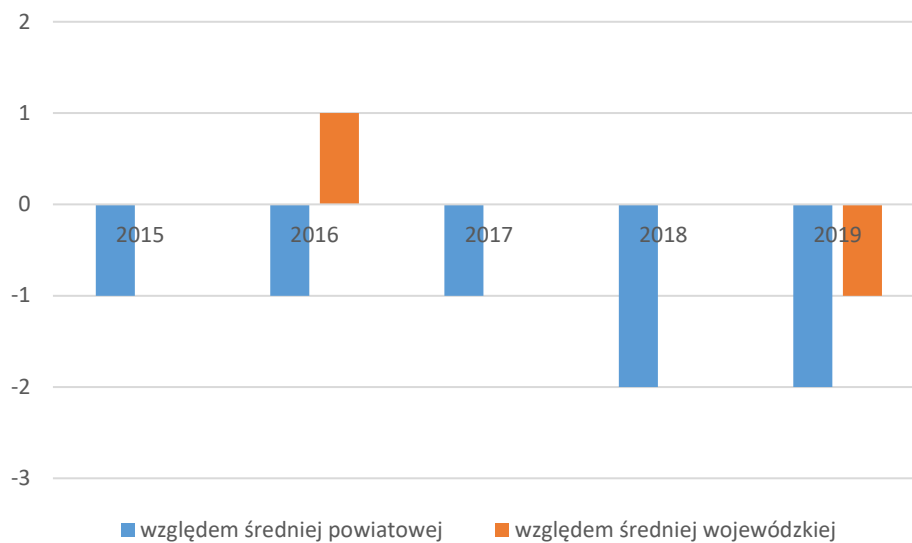
Wykres 10: Różnice w punktach procentowych średniego wyniku uzyskanego przez uczniów z gminy Skawina względem średnich powiatowych i wojewódzkich w egzaminach gimnazjalnych z języka polskiego w latach 2015-2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OKE Kraków

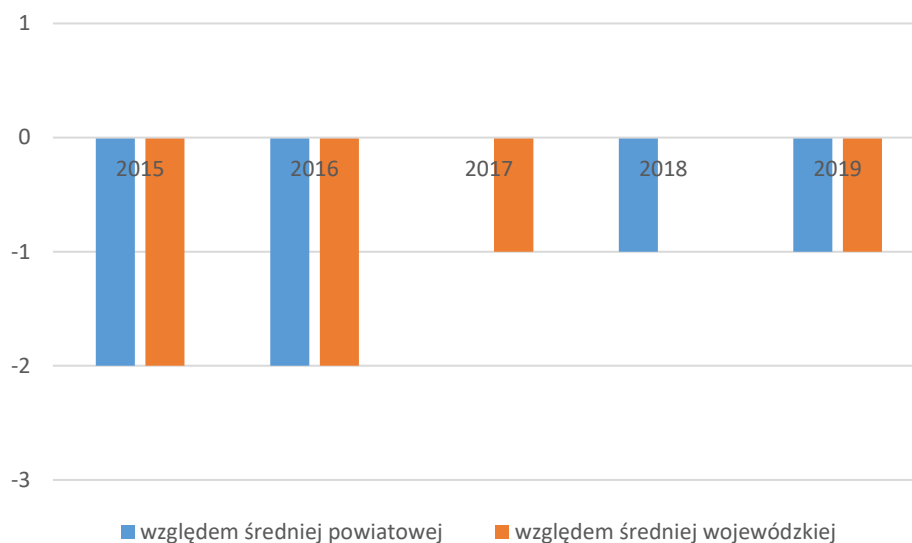
Program Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030

Wykres 11: Różnice w punktach procentowych średniego wyniku uzyskanego przez uczniów z gminy Skawina względem średnich powiatowych i wojewódzkich w egzaminach gimnazjalnych z historii i WOS w latach 2015-2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OKE Kraków

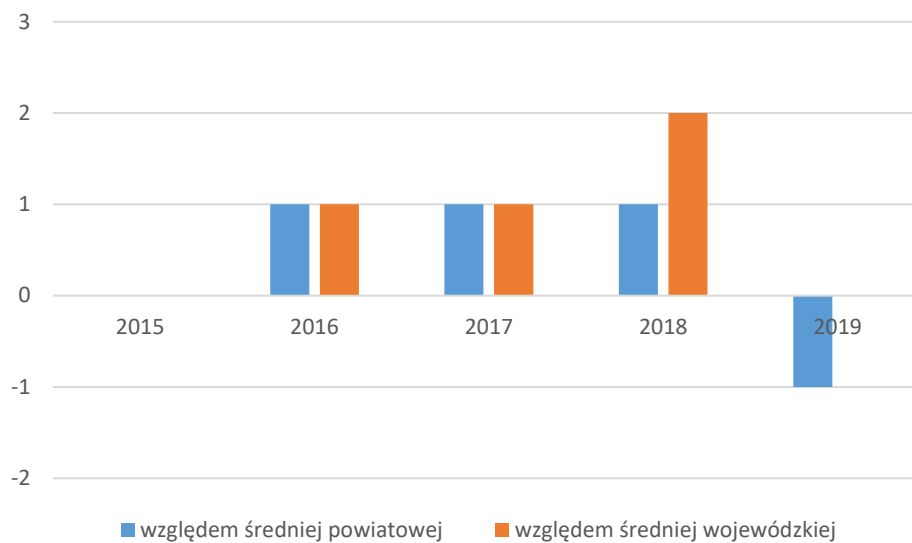
Wykres 12: Różnice w punktach procentowych średniego wyniku uzyskanego przez uczniów z gminy Skawina względem średnich powiatowych i wojewódzkich w egzaminach gimnazjalnych z matematyki w latach 2015-2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OKE Kraków

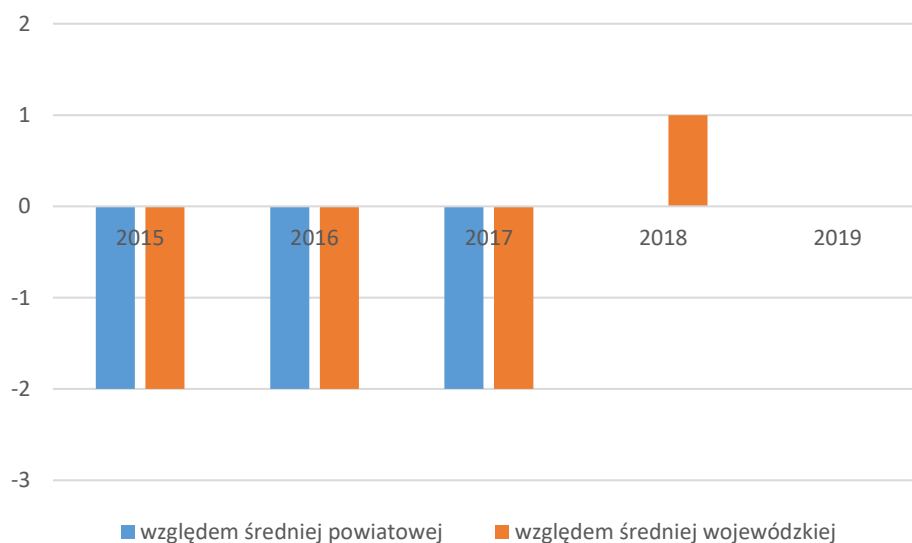
Program Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030

Wykres 13: Różnice w punktach procentowych średniego wyniku uzyskanego przez uczniów z gminy Skawina względem średnich powiatowych i wojewódzkich w egzaminach gimnazjalnych z przedmiotów przyrodniczych w latach 2015-2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OKE Kraków

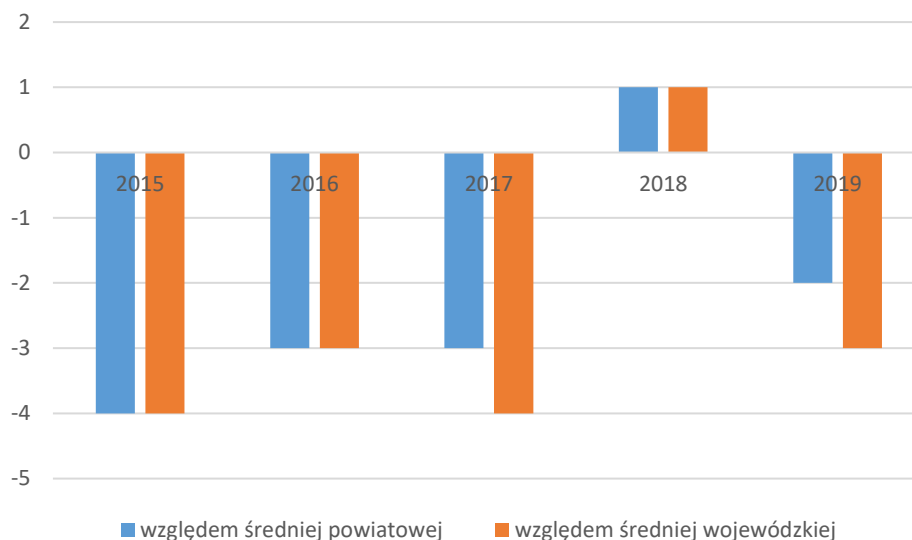
Wykres 14: Różnice w punktach procentowych średniego wyniku uzyskanego przez uczniów z gminy Skawina względem średnich powiatowych i wojewódzkich w egzaminach gimnazjalnych z języka angielskiego (poziom podstawowy) w latach 2015-2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OKE Kraków

Program Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030

Wykres 15: Różnice w punktach procentowych średniego wyniku uzyskanego przez uczniów z gminy Skawina względem średnich powiatowych i wojewódzkich w egzaminach gimnazjalnych z języka angielskiego (poziom rozszerzony) w latach 2015-2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OKE Kraków

Egzaminy gimnazjalne w latach 2015-2019 organizowane były w pięciu placówkach na terenie gminy Skawina, w tym jednej prywatnej (Skawina) oraz jednej specjalnej (Wielkie Drogi). Z porównania średnich rezultatów egzaminów wynika, że zdecydowanym liderem pozostawało skawińskie Katolickie Gimnazjum, dystansując na tym polu pozostałe placówki z terenu gminy, ale i większość powiatowych oraz wojewódzkich. Różnice w rezultatach sięgały nawet kilkudziesięciu punktów procentowych w przypadku wyników z egzaminów z języka angielskiego. W tym przedmiocie widoczne były także największe dysproporcje w odniesieniu do pozostałych gminnych placówek. Zwraca uwagę także fakt, że Katolicka Szkoła Podstawowa w Skawinie, powstała na bazie wspomnianego gimnazjum, w 2019 roku straciła w egzaminie ósmoklasisty prymat w gminie w wynikach z języka polskiego oraz języka angielskiego – w tym pierwszym przypadku na rzecz Szkoły Podstawowej w Zelczynie, a w drugim na rzecz Szkoły Podstawowej „Royal School”.

Wśród pozostałych szkół na przestrzeni lat 2015-2019 zwraca uwagę także stopniowa poprawa rezultatów, osiągnięta przez kolejne roczniki kończące Gimnazjum nr 1 w Skawinie. W rekordowym pod tym względem roku 2018 rezultat egzaminu z każdego analizowanego przedmiotu w tej szkole przekraczał średnią powiatową i wojewódzką, rok później udało się to osiągnąć w dwóch przypadkach. Pokonanie tego pułapu dwukrotnie miało miejsce w przypadku uczniów Gimnazjum w Radziszowie (2015, historia i WOS oraz 2019, matematyka), jednokrotnie osiągnęli je uczęszczający do Gimnazjum nr 2 w Skawinie (2017, przedmioty przyrodnicze).

Program Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030

Tabela 11. Średnie rezultaty z egzaminów gimnazjalnych z lat 2015-2019 w gimnazjach z terenu gminy Skawina

L.p.	Szkoła	Średni rezultat [% punktów] z przedmiotu					
		część humanistyczna		część matematyczno-przyrodnicza		część językowa – język angielski	
		język polski	historia i WOS	matematyka	przyroda	podst.	rozzs.
2015							
1.	Katolickie Gimnazjum, Skawina	79	80	70	66	90	80
2.	Gimnazjum nr 1, Skawina	62	67	47	52	68	41
3.	Gimnazjum Specjalne (ZPEOW), Wielkie Drogi	44	48	32	35	31	15
4.	Gimnazjum nr 2, Skawina	61	63	45	50	58	35
5.	Gimnazjum, Radziszów	62	69	48	49	60	39
2016							
1.	Katolickie Gimnazjum, Skawina	84	78	74	72	85	73
2.	Gimnazjum nr 1, Skawina	68	61	50	54	66	46
3.	Gimnazjum Specjalne (ZPEOW), Wielkie Drogi	30	37	22	32	34	13
4.	Gimnazjum nr 2, Skawina	65	57	46	53	54	31
5.	Gimnazjum, Radziszów	69	57	49	52	61	38
2017							
1.	Katolickie Gimnazjum, Skawina	84	79	74	71	90	76
2.	Gimnazjum nr 1, Skawina	70	62	49	55	70	47
3.	Gimnazjum Specjalne (ZPEOW), Wielkie Drogi	41	36	24	31	37	16
4.	Gimnazjum nr 2, Skawina	71	60	47	57	58	37
5.	Gimnazjum, Radziszów	71	58	46	52	58	39
2018							
1.	Katolickie Gimnazjum, Skawina	87	78	77	77	93	83
2.	Gimnazjum nr 1, Skawina	73	64	58	62	74	58
3.	Gimnazjum Specjalne (ZPEOW), Wielkie Drogi	42	42	31	39	38	20
4.	Gimnazjum nr 2, Skawina	65	56	48	56	57	39
5.	Gimnazjum, Radziszów	70	58	47	58	66	42
2019							
1.	Katolickie Gimnazjum, Skawina	76	76	64	64	90	83
2.	Gimnazjum nr 1, Skawina	65	62	48	53	71	52
3.	Gimnazjum Specjalne (ZPEOW), Wielkie Drogi	30	34	21	30	40	19
4.	Gimnazjum nr 2, Skawina	59	58	38	50	63	43
5.	Gimnazjum, Radziszów	61	56	48	48	62	40

Kolorem żółtym oznaczono rezultat przekraczający średnią powiatową lub wojewódzką, natomiast kolorem pomarańczowym rezultat przekraczający średnią dla obu jednostek jednocześnie. Zielony kolor czcionki oznacza najlepszy wynik wśród szkół w gminie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OKE Kraków

Ustalenia z warsztatu fokusowego z udziałem wybranych dyrektorów i nauczycieli dotyczącego problemów wychowawczych i dysfunkcji wśród skawińskich uczniów

Informacje na temat warsztatu fokusowego

Elementem kompleksowej diagnozy systemu oświaty w gminie Skawina był warsztat fokusowy z udziałem wybranych reprezentantów lokalnego środowiska oświatowego. Spotkanie odbyło się 12 października 2020 r. w Szkole Podstawowej nr 6 w Skawinie. Wzięli w nim udział dyrektorzy i nauczyciele następujących placówek:

- Szkoły Podstawowej nr 3 w Skawinie,
- Szkoły Podstawowej nr 6 z Oddziałami Integracyjnymi w Skawinie
- Szkoły Podstawowej w Jaśkowicach,
- Zespołu Placówek Oświatowych w Kopance,
- Szkoły Podstawowej w Radziszowie,
- Przedszkola Samorządowego nr 3 w Skawinie,

Spotkanie miało na celu:

- Diagnozę najważniejszych problemów skawińskiego systemu oświaty,
- Rozpoznanie najpoważniejszych w ocenie uczestników aktualnych problemów wychowawczych i występujących u dzieci dysfunkcji,
- Zdefiniowanie związanych z tym wyzwań dla polityki oświatowej gminy Skawina,
- Identyfikację efektywnych rozwiązań i pomysłów na działania realizacyjne do zapisania w ramach Programu Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030.

Na program warsztatu składały się:

- Wprowadzenie, obejmujące krótkie omówienie programu i harmonogramu prac nad Programem Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030, przedstawienie zespołu, który nad nim pracuje, prezentację celów spotkania, zasad realizacji dyskusji, określenie kwestii organizacyjnych,
- Przedstawienie się uczestników, integracja grupy;
- Część I: diagnoza problemów i ich hierarchizacja;
- Część II: poszukiwanie rozwiązań;
- Podsumowanie, na które składały się: priorytetyzacja problemów i pomysłów rozwiązań, ewentualne uzupełnienia wcześniejszych wypowiedzi, podziękowanie za udział w warsztacie oraz określenie dalszej współpracy.

Spotkanie trwało około 3 godziny zegarowe. Uczestnicy chętnie odpowiadali na pytania, dzieląc się swoimi przemyśleniami oraz doświadczeniami związanymi z działaniem skawińskiego systemu oświaty. Udało się zrealizować zakładane cele badawcze.

Podsumowanie i wnioski z przeprowadzonej dyskusji

Dysfunkcje, problemy wychowawcze i zagrożenia

- Uczestnicy wskazywali na coraz częściej pojawiające się wśród dzieci i młodzieży niepełnosprawności, dysfunkcje rozwojowe i problemy, np.:
  - autyzm, zespół Aspergera,
  - depresja, anoreksja, różnego rodzaju fobie, problemy psychiczne,
  - zaburzenia mowy.
- Jednocześnie obcinane są godziny na zajęcia korekcyjno-kompensacyjne. Pierwszeństwo w udziale na zajęciach mają dzieci posiadające opinię Specjalistycznej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej. Jednocześnie występują pewne utrudnienia organizacyjne. Aby uczeń klas starszych mógł otrzymać opinię, należy bowiem udokumentować jego pracę m.in. na tych zajęciach.
- Na terenie gminy funkcjonuje jedna placówka dedykowana dzieciom i młodzieży z niepełnosprawnościami i dysfunkcjami rozwojowymi - Szkoła Podstawowa nr 6 z Oddziałami Integracyjnymi w Skawinie. Uczestnicy spotkania przedstawili opinie, że staje się to niewystarczające, ponieważ rośnie liczba dzieci ze specjalnymi potrzebami. Poza tym dyskusyjne jest ich zdaniem gromadzenie dzieci ze specjalnymi potrzebami tylko w jednej placówce. Jednocześnie coraz częściej pojawiają się dzieci, które mają problemy nawet w klasach integracyjnych. W powiecie krakowskim nie ma miejsc dla dzieci, które mogłyby uczęszczać do szkoły specjalnej dedykowanej uczniom z autyzmem oraz uczniom zagrożonym niedostosowaniem społecznym. Szkoły takie dostępne są jedynie w mieście Krakowie. Pewną możliwością jest tworzenie dedykowanych oddziałów (w porozumieniu z powiatem), bo np. dzieci autystycznych przybywa.
- Dyrekcja placówki zwraca uwagę również na inny aspekt problemu – mianowicie, że dzieci z niepełnosprawnościami kierowane są do Szkoły Podstawowej nr 6 z Oddziałami Integracyjnymi w Skawinie z obietnicą szerokiej oferty wsparcia, co jest coraz trudniejsze do realizacji, w kontekście braku specjalistów (m.in. w obszarze pracy z dzieckiem autystycznym) oraz dużej liczby uczniów w klasach integracyjnych. Ponadto, dodatki za wychowawstwo w klasach integracyjnych są takie same jak w innych oddziałach.
- W każdej placówce powinny być stosowane rozwiązania dla dzieci z niepełnosprawnościami. Czyli realizacja edukacji włączającej.
- Respondenci zwracali też uwagę, że niepełnosprawność dotyczy również niektórych rodziców, którzy odprowadzają swoje dzieci do przedszkola i szkoły, co wymaga również odpowiedniego dostosowania otoczenia (likwidacja barier architektonicznych).
- Rozmówcy wskazywali, że ich zdaniem w każdej placówce powinien być choć 1 pełny etat pedagoga. A także, że brakuje psychologa.
- Kluczowy jest problem nowych uzależnień, w tym od telefonu, Internetu, mediów społecznościowych, zarówno wśród osób młodych, jak i dorosłych, problem pokoleniowy. Obserwowane jest zjawisko narastania i kumulacji powiązanych z tym problemów, w tym na tle psychicznym. W statutach szkół funkcjonują zapisy dotyczące zasad używania komórek

w szkołach itp., jednak kluczowym wyzwaniem jest odpowiednia animacja spędzanie przez dzieci czasu wolnego.

- Z powyższym wiążą się cyberzagrożenia. Zagrożenia internetowe odnoszące się do trzech głównych obszarów, takich jak: nieodpowiednie kontakty w sieci, negatywne treści oraz niebezpieczne działania podejmowane przez dzieci. Często nie są zachowywane granice wiekowe, jeśli chodzi o korzystanie z konkretnych narzędzi, aplikacji czy portali. Potrzebna jest edukacja dzieci, ale również rodziców. Brakuje jednak terapeutów.
- Wśród dzieci i młodzieży pojawia się agresja słowna i fizyczna. Często przejawia się ona w formie tzw. hejtu, czyli obraźliwego, wrogiego i zwykle agresywnego nastawienia, pisanie w Internecie o jakiejś osobie lub na jakiś temat.
- Respondenci wskazywali, że występujące coraz częściej zaburzenia mowy również są konsekwencją nadmiernego korzystania z telefonu, Internetu, mediów społecznościowych.
- Na dzień dzisiejszy nie występuje wśród dzieci problem uzależnień od alkoholu, narkotyków, czy dopalaczy.
- W gminie w Komisariacie Policji w Skawinie działał kiedyś inspektor ds. nieletnich, teraz go nie ma, a dzielnicowy nie jest w stanie – w opinii rozmówców - realizować zadań w tym obszarze w pełnym/wymaganym zakresie. Poza tym, zwracali oni uwagę, że rozmowa funkcjonariusza Policji z dzieckiem i jego rodzicem ma silny efekt edukacyjny, że akcje związane z wejściem Policji na teren placówki zawsze budzą respekt przed niewłaściwymi zachowaniami.
- Na znaczeniu zyskuje problem kondycji psychicznej. Potęguje to pandemia i jej skutki społeczno-gospodarcze, w tym izolacja społeczna. Wyzwaniem jest skuteczna profilaktyka oraz wsparcie w zakresie zdrowia psychicznego. Dotyczy to nie tylko dzieci, ale również ich rodziców i opiekunów. Wsparcia potrzebują też sami nauczyciele.
- W kontekście spadku kondycji psychicznej dzieci, istnieje potrzeba przede wszystkim uświadamiania rodziców (dotyczy to generalnie wszystkich problemów rozwojowych, dysfunkcji, trudnych sytuacji). Zgodnie z opiniami respondentów, najpierw trzeba przekonać rodzica, aby pozwolił pomóc swojemu dziecku, przekonać go do wizyty w poradni, czy porady specjalisty. W tym zakresie sprawdzają się jedynie spotkania indywidualne. Na spotkaniach grupowych (np. zebraniach klasowych) mówi się do wszystkich, ogólnie, przez co każdy rodzic automatycznie zakłada, że dany problem nie dotyczy jego ani jego dziecka.
- W kontekście pedagogizacji rodziców, obserwowane są bardzo różne przypadki. Odbywa się ona w trakcie spotkań oraz dyżurów dyrekcji i pedagogów. W opinii respondentów pedagogizacja rodziców wymaga czasu, którego kadrze się nie gwarantuje.
- W opinii respondentów cała praca z dziećmi z różnego rodzaju niepełnosprawnościami, dysfunkcjami rozwojowymi i problemami wychowawczymi powinna opierać się na specjalistach zatrudnionych w placówkach oświatowych, które jednocześnie stale współpracują z instytucjami zewnętrznymi. Potrzebne są: odpowiednia baza, zajęcia profilaktyczne i wsparcie specjalistyczne, a jednocześnie programy animacyjne.

Kadra – problemy, wyzwania

- W opinii wszystkich uczestników kluczowym wyzwaniem skawińskich placówek (zarówno szkół, jak i przedszkoli) są problemy kadrowe:
  - Niedostateczna liczba wykwalifikowanej kadry, w szczególności specjalistów do pracy z dziećmi z różnego rodzaju niepełnosprawnościami, dysfunkcjami rozwojowymi i problemami (np. z autyzmem czy zespołem Aspergera),
  - Problem starzejącej się kadry pedagogicznej,
  - W przypadku szkół zlokalizowanych z dala od centrum (np. Szkoły Podstawowej w Jaśkowicach) dodatkową trudnością jest pozyskanie nauczycieli takich przedmiotów, jak fizyka, chemia czy biologia, a także drugiego języka, którzy nie chcą dojeżdżać do placówki na pojedyncze godziny, jednocześnie dyrektor nie może w pełni efektywnie wykorzystywać ich potencjału, ponieważ pracują również w innych placówkach, do których muszą dojeżdżać,
  - W przypadku szkół podstawowych powstających na bazie gimnazjów problemem jest w szczególności kadra na poziomie klas 4-8, co powinno częściowo rozwiązać się w dłuższej perspektywie czasowej; reforma spowodowała, że nauczyciele uczą w kilku placówkach, co bardzo dezorganizuje prace – wychowawczą i edukacyjną; konieczna jest stabilizacja kadrowa,
  - Respondenci wskazywali, że – ze względów ekonomicznych – ograniczane jest zaangażowanie nauczycieli tzw. nietablicowych (m.in. bibliotekarze, nauczyciele wychowawcy świetlicy szkolnej, nauczyciele specjaliści, nauczyciele współorganizujący kształcenie specjalne).
- Jednocześnie, w związku z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli, część kadry może stracić uprawnienia. Konieczność uzupełnienia wykształcenia obejmie m.in. tych nauczycieli, którzy będą chcieli pracować na stanowisku pedagoga w szkole i przedszkolu, placówce specjalnej czy na stanowisku nauczyciela terapeuty pedagogicznego czy logopedy i doradcy zawodowego.
- Część kadry nie posiada wystarczających kompetencji cyfrowych, które pozwalałyby w pełni efektywnie wykorzystywać nowe technologie informacyjne i komunikacyjne (co szczególnie ważne w kontekście obecnej sytuacji epidemicznej i nauczania realizowanego w trybie zdalnym).
- Uczestnicy spotkania uznali, że wsparcia wymaga system doskonalenia nauczycieli. Obecne dofinansowanie w wysokości 50%, które może zaoferować dyrektor placówki swojemu pracownikowi, jest w ocenie uczestników niewystarczające.
- W opinii respondentów brakuje kompleksowego systemu wsparcia dla dyrektorów i nauczycieli (również na polu zdrowia psychicznego - wskazują, że duża część kadry zabiera problemy zawodowe do domu), potrzeba zaangażowania większej liczby specjalistów, pozytywnej motywacji finansowej.

Wyposażenie, pomoce dydaktyczno-naukowe i inne

- Wszyscy uczestnicy spotkania zgodnie zwracali uwagę na braki w zakresie pomocy dydaktyczno-naukowych i innych, w szczególności do pracy z dziećmi z różnego rodzaju niepełnosprawnościami, dysfunkcjami rozwojowymi i problemami.
- W opinii respondentów, we wszystkich placówkach występuje problem z organizacją pracowni komputerowych spełniających współczesne standardy, co jest szczególnie ważne w kontekście aktualnej sytuacji pandemicznej. Jednym z sugerowanych działań mógłby być przetarg gminny na doposażenie wszystkich placówek lub skorzystanie z obecnymi konkursów i programów dla gmin na dosprzętowanie szkół w komputery do nauczania zdalnego. W ujęciu kompleksowym potrzebny byłby audyt, doposażenie, a następnie stały monitoring i bieżąca modernizacja zasobu. Jednocześnie pojawiały się głosy, że gmina próbowała już realizacji wspólnych zamówień publicznych (np. dotyczących kwestii ochrony czy usług kominiarskich) i prowadziło to do jednolitej ceny, która w końcowym rozliczeniu nie okazywała się korzystniejsza dla poszczególnych placówek.
- Jednocześnie, jak wskazano już wcześniej, przy zdalnym nauczaniu okazało się, że część kadry nie jest przygotowana do prowadzenia tego typu kształcenia.
- Placówkom brakuje środków na odpowiednie wyposażenie klasopracowni do realizacji zajęć z przyrody i przedmiotów ścisłych: fizyki, chemii czy biologii.
- Respondenci wskazywali też, że placówkom obcinane są środki na materiały eksploatacyjne, kiedy materiały ksero stanowią bazowe wsparcie w ramach procesu nauczania.
- Brakuje tzw. materiałów na świetlicach.
- Przedstawicielka przedszkoli zwracała uwagę na ograniczone środki na nowe zabawki dla dzieci.

Problemy infrastrukturalne i inne

- Na terenie gminy brakuje miejsc w przedszkolach i żłobkach. Zgodnie z danymi Przedszkola Samorządowego nr 3 w Skawinie, w ostatnim czasie na 40 miejsc przypadało 280 chętnych. Funkcjonuje tylko 1 żłobek. Jest tylko 1 przedszkole integracyjne. Nowa placówka powinna być dostosowana do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami i innymi problemami.
- Przedstawicielka Zespołu Placówek Oświatowych w Kopance wskazywała na problemy lokalowe – niewystarczająca ilość miejsca dla dzieci w wieku przedszkolnym.
- Problemem placówki jest też ogrodzenie w bardzo złym stanie technicznym, co wpływa na poziom bezpieczeństwa dzieci i młodzieży szkolnej.
- Przedstawicielki Szkoły Podstawowej nr 3 w Skawinie oraz Szkoły Podstawowej w Jaśkowicach zwracały uwagę na brak sali gimnastycznej.
- Zdaniem respondentów, wyzwaniem jest modernizacja i budowa nowych placów zabaw – zarówno przy placówkach oświatowych, jak i ogólnodostępnych (np. w ramach Zespołu Placówek Oświatowych w Kopance oraz Szkoły Podstawowej nr 6 z Oddziałami Integracyjnymi w Skawinie).

- Według uczestników spotkania, w niektórych placówkach brakuje szafek dla dzieci, co powoduje konieczność noszenia ciężkich plecaków. Dodawali, że rodzice powinni sprawdzać, co dzieci noszą w tornistrach i czy są to tylko potrzebne rzeczy, gdyż często dzieci przeładowują tornistry zbędnymi kilogramami.
- W opinii respondentów brakuje środków na bieżące remonty, przez co szkody się kumulują, powodując konieczność większych prac, a tym samym nakładów inwestycyjnych.
- Problemem są rosnące koszty wywozu śmieci, które stają się coraz istotniejszą pozycją w budżecie placówek.
- Dyrektorzy placówek wskazywali na wsparcie finansowe i inne realizowane przez rodziców oraz rady sołeckie.

Współpraca z różnymi podmiotami i środowiskami,

- Uczestniczący w warsztacie przedstawiciele placówek oświatowych dobrze oceniają współpracę ze służbami odpowiedzialnymi za porządek i bezpieczeństwo (Policją, Straż Miejską, Ochotnicze Straże Pożarne). Realizowane są różnego rodzaju spotkania z zakresu profilaktyki, bezpieczeństwa oraz postępowania w sytuacjach kryzysowych. Obecnie kluczową barierą dla tego typu przedsięwzięć jest stan zagrożenia epidemicznego. Służby zaangażowane są w dodatkowe obowiązki związane m.in. z monitoringiem osób na kwarantannie.
- Nie jest w pełni wykorzystywany potencjał współpracy placówek oświatowych z instytucjami pomocy społecznej, jak Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skawinie. Realizowane są raczej okazjonalne akcje, a współpraca powinna być bieżąca/stała. Osoba na miejscu powinna realizować interwencje.
- Na współpracę ma wpływ czynnik typowo ludzki, związany z indywidualnymi relacjami pomiędzy poszczególnymi osobami uczestniczącymi w konkretnych procesach. Pojawiają się przypadki, gdzie nieporozumienia i ewentualne konflikty powodują trudności w zakresie realizacji ustalonych procedur i zasad współdziałania. Potrzebne są standardy i procedury współpracy.
- Współpracę z niektórymi instytucjami utrudniają przepisy dotyczące ochrony danych osobowych, które komplikują procesy wymiany informacji na temat uczniów, rodzin oraz problemów, a w konsekwencji możliwości synergicznego i efektywnego wsparcia.
- Respondenci wskazywali na kiepską współpracę miejskich placówek oświatowych z dzielnicami (radami osiedlowymi), w kontekście bardzo dobrych relacji i wsparcia dla placówek wiejskich przez rady sołeckie (np. w Jaśkowicach i Kopance).
- Negatywnie oceniali też współpracę z radnymi, wskazując m.in. na brak spotkań czy wizytacji placówek, które mogłyby lepiej unaocznic Radzie Miejskiej potrzeby, problemy i oczekiwania środowiska oświatowego.
- Ich ocena współpracy z radami rodziców była dobra. W każdej klasie jest grupa zaangażowanych i aktywnych rodziców. Wyzwaniem jest poszerzenie tego grona.
- Respondenci zgodnie wskazywali na problem we współpracy z kadrą medyczną obecną w placówkach oświatowych (pielęgniarki szkolne). Brak jasno określonych zasad –obowiązków, realizacja nadzoru, wyciąganie konsekwencji itp. - w tym zakresie dyrektorzy nie posiadają

odpowiedniego umocowania i nie dysponują skutecznymi instrumentami wpływu. Jednocześnie w czasie pandemii koronawirusa występuje dodatkowy problem z zaangażowaniem kadry, która – powołując się na wysoki poziom ryzyka – nie chce pracować, a obowiązki (częściowo, mimowolnie) spadają na kadrę oświatową. Wyzwaniem jest zwiększenie dostępności opieki medycznej w placówkach oświatowych, a także ujednoczenie zasad współpracy.

- Realizowana była współpraca międzynarodowa, ale dotyczyło to głównie szkół miejskich. Programy wymiany zostały wstrzymane przez pandemię koronawirusa.
- Placówki oświatowe współpracują z organizacjami pozarządowymi i klubami sportowymi. Pomagają one w uzupełnieniu oferty, czasem kooperacja pozwala na realizację określonych zakupów. Respondenci wskazywali na potrzebę dedykowanego systemu wsparcia, np. w ramach funkcjonującego Centrum Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi.

Oferta czasu wolnego i rozwój

- Oferta spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży w gminie Skawina jest bogata.
- W placówkach realizowane są zajęcia pozalekcyjne i dodatkowe. Respondenci zwracali jednak uwagę, że nauczyciele często prowadzą je bez dodatkowego wynagrodzenia.
- W placówkach oświatowych działa wolontariat.
- Ofertę kreują przede wszystkim (wskazania uczestników): Centrum Kultury i Sportu w Skawinie, Multicentrum i Miejska Biblioteka Publiczna w Skawinie, Muzeum Regionalne w Skawinie, organizacje pozarządowe. Propozycje są przesyłane do placówek oświatowych.
- Respondenci zwracali jednak uwagę na gorszą dostępność do tej oferty dzieci i młodzieży z terenów wiejskich, dla których główną barierą jest odległość i problemy transportowe.
- Jednocześnie wskazywali na kwestię odpłatności za zajęcia realizowane przez Centrum Kultury i Sportu w Skawinie.
- Występuje potencjał do lepszej współpracy między placówkami oświatowymi a podmiotami kreującymi ofertę czasu wolnego w zakresie lepszego jej dostosowania do potrzeb dzieci i młodzieży (pogłębiona diagnoza potrzeb, wymiana informacji, wspólne uzgodnienia i upowszechnianie oferty).
- W placówkach oświatowych realizowane są zajęcia z gimnastyki korekcyjnej, co respondenci oceniają bardzo pozytywnie, wskazując na dużą faktyczną potrzebę.
- Respondenci wskazywali również, że bogata jest oferta rekreacyjno-sportowa, jednak mogłaby ona być bardziej zróżnicowana. Potrzebne są tutaj zarówno działania inwestycyjne, doposażenie (dotyczy to zarówno bazy przyszkolnej, jak i ogólnodostępnej), jak i animujące. Słusznym kierunkiem jest poprawa warunków dla rozwoju lekkiej atletyki.
- Aktualna sytuacja epidemiczna powoduje, że wiele zajęć rekreacyjnych, sportowych, kulturalnych i innych nie może się odbywać, przez co wzrastają zagrożenia związane z gorszą kondycją psychiczną i fizyczną.

- Respondenci wskazywali, że jedna z kluczowych obecnie kompetencji w życiu prywatnym i zawodowym są umiejętności językowe, dlatego te szczególnie powinny być promowane i rozwijane u dzieci i młodzieży. Jednym ze sposobów jest współpraca międzynarodowa.

Indywidualne wskazania kluczowych problemów

- Respondenci, pytani o indywidualne wskazanie kluczowego problemu / wyzwanie w obszarze skawińskiej oświaty, wskazywali na następujące priorytety:
  - Realizacja potrzeb dzieci z różnego rodzaju niepełnosprawnościami, dysfunkcjami rozwojowymi i problemami – dostępność specjalistów, pomocy dydaktyczno-naukowych i innych, wdrożenie innych rozwiązań niż jedna szkoła integracyjna,
  - Zapewnienie dodatkowych miejsc w przedszkolach, budowa nowych placówek (optowali za tym przedstawiciele m.in. Jaśkowic i Kopanki),
  - Uzupelnienie bazy sportowej (m.in. sale gimnastyczne dla Szkoły Podstawowej nr 3 w Skawinie oraz Szkoły Podstawowej w Jaśkowicach),
  - Doposażanie szkół i przedszkoli – kompleksowe rozwiązanie gwarantujące zabezpieczenie odpowiedniego sprzętu i pomocy (pomoce specjalistyczne, sprzęt komputerowy, elektroniczny system wspomagający proces rekrutacji do przedszkoli, klasopracownie do chemii, fizyki, biologii itp.), stały monitoring i bieżąca modernizacja, także planowe i systematyczne remonty oraz doposażanie placów zabaw przy przedszkolach,
  - Stworzenie zasad nagradzania oraz motywowania dyrektorów i nauczycieli.

Wyniki sondażowego badania satysfakcji rodziców dotyczącego realizowanej przez gminę polityki oświatowej oraz funkcjonowania poszczególnych placówek

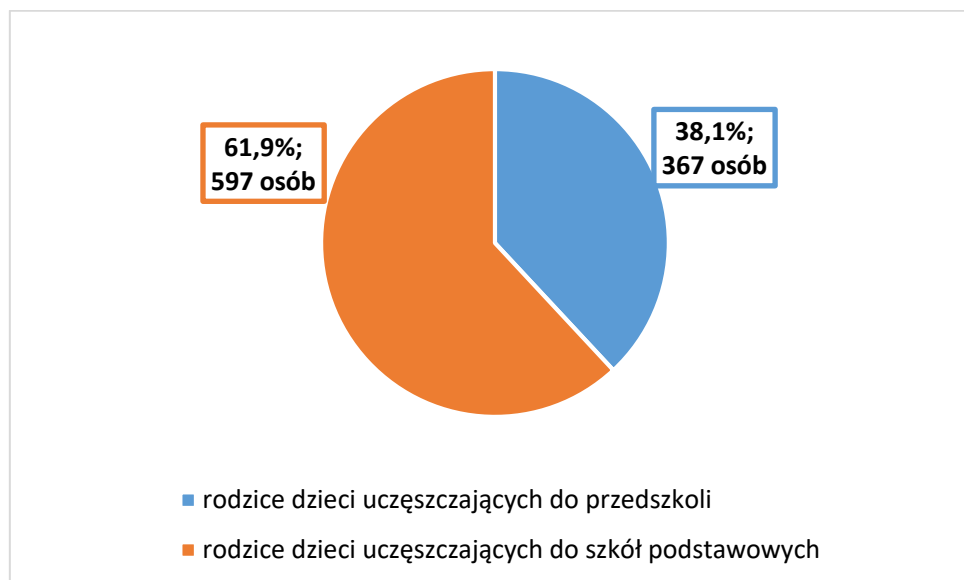
Informacje na temat badania ankietowego

Diagnoza systemu oświaty w gminie Skawina została uzupełniona o sondażowe badanie satysfakcji rodziców. Na jego potrzeby opracowane zostały dwa formularze ankiety – jedna skierowana do rodziców dzieci korzystających z opieki przedszkolnej, a druga do rodziców uczniów uczęszczających do szkół podstawowych. Ich celem było poznanie opinii rodziców na temat funkcjonowania usług edukacyjnych na terenie gminy Skawina – zarówno w ujęciu ogólnym, jak i w odniesieniu do konkretnych placówek. Ankiety były dystrybuowane w formie elektronicznej – bezpośrednio do rodziców lub poprzez zamieszczenie na stronach internetowych poszczególnych szkół i przedszkoli.

Ankieta dotycząca szkół podstawowych zawierała 9 pytań – takich samych dla każdej z 15 badanych placówek. Ankieta dotycząca przedszkoli zawierała 5 pytań – również tożsamy dla każdej z 11 placówek. Takie skonstruowanie ankiety, pozwala na zbiorcze podsumowanie odpowiedzi dla wszystkich szkół podstawowych oraz wszystkich przedszkoli. Dodatkowo, obie ankiety zawierały jednakowe pierwsze pytanie, które dotyczyło ogólnej oceny systemu oświaty w gminie. Wyniki tej części ankiety również zostały zsumowane i zaprezentowane w diagnozie.

Łącznie w okresie od 15 września do 4 października 2020 r. zebrano 964 ankiety, w tym w ramach badania opinii rodziców, których dzieci uczęszczają do szkół – 597 ankiet, a do przedszkoli – 367. Liczba odpowiedzi dotyczących poszczególnych placówek była różna i zależała od zaangażowania w badanie rodziców uczęszczających tam dzieci.

Wykres 16. Podział respondentów ze względu na rodzaj placówki, do której uczęszcza dziecko

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet

Ogólna ocena systemu oświaty w gminie Skawina wszystkich rodziców objętych badaniem (łącznie rodziców dzieci uczęszczających do przedszkoli oraz szkół podstawowych)

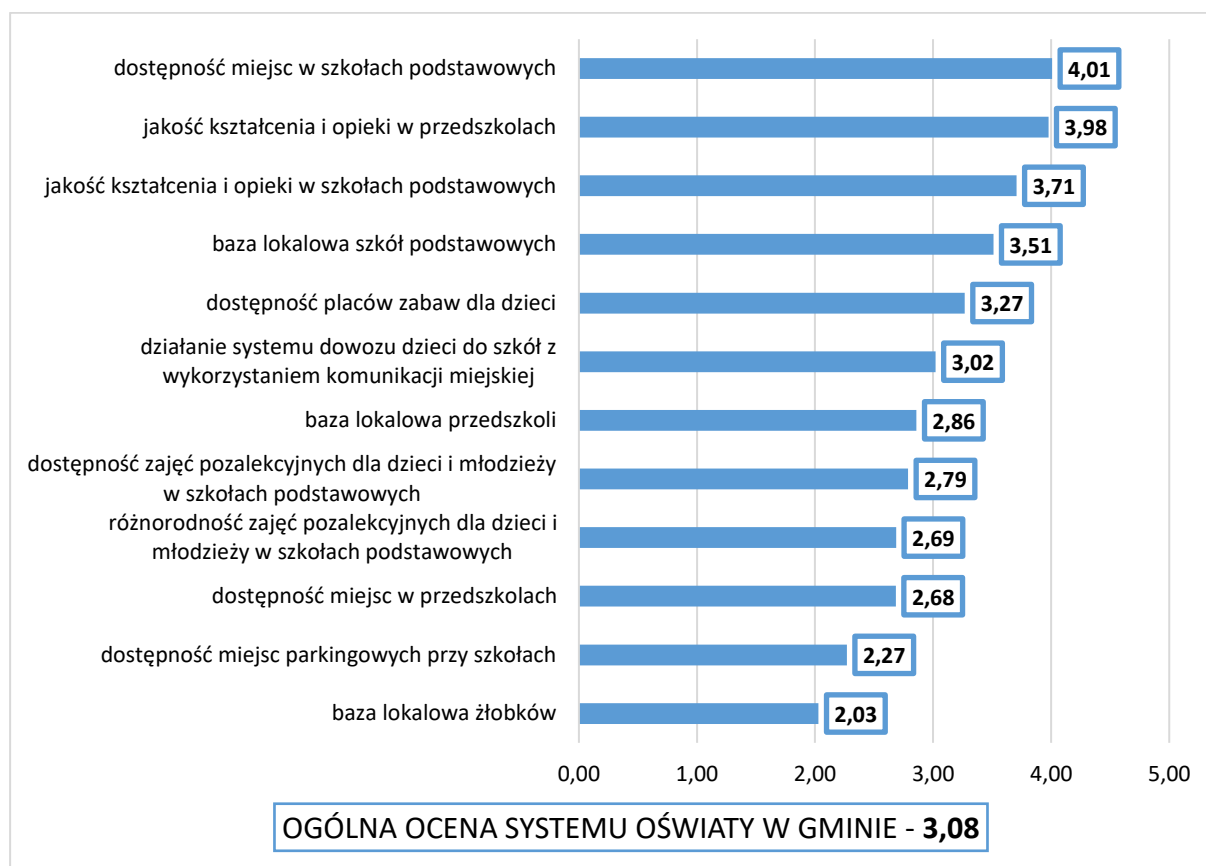
Rodziców dzieci korzystających z usług edukacyjnych na terenie gminy Skawina poproszono o ocenę poszczególnych elementów systemu oświaty. W pytaniu zastosowano skalę od 1 do 5, gdzie 1 oznaczało ocenę bardzo złą, 3 – średnią, a 5 – bardzo dobrą.

Respondenci najwyżej ocenili dostępność miejsc w szkołach podstawowych (4,01 pkt.) oraz jakość kształcenia i opieki zarówno w przedszkolach, jak i szkołach podstawowych (odpowiednio 3,98 i 3,71 pkt.). Nieco niżej, oceniają oni bazę lokalową szkół podstawowych (3,51 pkt.), dostępność placów zabaw dla dzieci (3,27 pkt.) oraz działanie systemu dowozu dzieci do szkół (3,02 pkt.).

Poniżej średniej ocenione zostały takie elementy, jak: baza lokalowa przedszkoli (2,86 pkt.), dostępność i różnorodność zajęć pozalekcyjnych (2,79 pkt. i 2,69 pkt.) oraz dostępność miejsc w przedszkolach (2,68 pkt.). Najniżej oceniono dostępność miejsc parkingowych przy szkołach (2,27 pkt.) oraz bazę lokalową żłobków (2,03 pkt.).

Uśredniona ogólna ocena systemu oświaty w gminie wyniosła 3,08 pkt.

Wykres 17. Ogólna ocena systemu oświaty w gminie Skawina rodziców dzieci uczęszczających do gminnych szkół i przedszkoli

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet

Dokonano również analizy ocen, uwzględniając podział na opinie formułowane przez rodziców dzieci uczęszczających do przedszkoli oraz osobno rodziców dzieci uczęszczających do szkół podstawowych. Nie odnotowano znaczących różnic w ocenie poszczególnych elementów. Relatywnie największa różnica w ocenie między tymi dwiema grupami dotyczyła różnorodności zajęć pozalekcyjnych dla dzieci

Program Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030

i młodzieży w szkołach podstawowych – rodzice przedszkolaków ocenili ją na 2,89 pkt., a rodzice uczniów szkół podstawowych na 2,48 pkt. Podobna różnica w ocenie dotyczyła dostępności tych zajęć – 2,95 pkt. wśród rodziców przedszkolaków i 2,63 pkt. wśród rodziców uczniów szkół. Różnica była widoczna także w ocenie jakości kształcenia i opieki w przedszkolach – 4,14 pkt. wśród rodziców przedszkolaków i 3,81 pkt. wśród rodziców uczniów szkół. Z kolei największa zgodność w ocenach dotyczyła: bazy lokalowej szkół i przedszkoli, dostępności placów zabaw dla dzieci, jakości kształcenia i opieki w szkołach podstawowych oraz dostępności miejsc parkingowych przy szkołach. Średnia ocena systemu oświaty w gminie Skawina była bardzo podobna w obu grupach ankietowanych rodziców – w przypadku rodziców dzieci przedszkolnych ocena wyniosła 3,06 pkt., a w przypadku rodziców uczniów szkół podstawowych – 3,09 pkt.

Tabela 12. Różnica w ocenie poszczególnych elementów systemu oświaty w gminie Skawina wśród rodziców dzieci uczęszczających do przedszkola oraz rodziców dzieci uczęszczających do szkoły podstawowej

Oceniany element systemu oświaty	Ocena rodziców przedszkolaków	Ocena rodziców uczniów szkół	Ocena średnia
Baza lokalowa przedszkoli	2,87	2,85	2,86
Dostępność miejsc parkingowych przy szkołach	2,26	2,28	2,27
Jakość kształcenia i opieki w szkołach podstawowych	3,73	3,68	3,71
Dostępność placów zabaw dla dzieci	3,30	3,24	3,27
Baza lokalowa szkół podstawowych	3,47	3,55	3,51
Działanie systemu dowozu dzieci do szkół z wykorzystaniem komunikacji miejskiej	3,07	2,97	3,02
Baza lokalowa żłobków	1,96	2,10	2,03
Dostępność miejsc w przedszkolach	2,61	2,76	2,68
Dostępność miejsc w szkołach podstawowych	3,89	4,13	4,01
Dostępność zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży w szkołach podstawowych	2,95	2,63	2,79
Jakość kształcenia i opieki w przedszkolach	4,14	3,81	3,98
Różnorodność zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży w szkołach podstawowych	2,89	2,48	2,69
OGÓLNA OCENA SYSTEMU OŚWIATY W GMINIE	3,06	3,09	3,08

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet

W obu ankietach zamieszczono otwarte pytanie o sugestie lub pomysły rodziców w kontekście prac nad Programem Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030, w zakresie diagnozy lub zadań do realizacji. W ramach tego pytania rodzice zgłosili następujące pomysły i opinie:

Wskazania rodziców dzieci uczęszczających do przedszkoli:

- Budowa nowych przedszkoli i żłobków lub zwiększenie liczby miejsc z wykorzystaniem istniejącej infrastruktury,
- Remont i modernizacja budynków przedszkoli, w tym zwiększanie powierzchni sal, adaptowanie sal i przestrzeni w sposób pobudzający wyobraźnię dzieci
- Budowa nowych i remont istniejących placów zabaw,
- Doposażanie przedszkoli w zabawki i sprzęty,
- Wprowadzenie elektronicznej rekrutacji do przedszkoli,
- Podniesienie jakości posiłków dla dzieci w przedszkolach,
- Prowadzenie edukacji ekologicznej,
- Większy nacisk na naukę języków obcych,

- Poszerzenie oferty o zajęcia uczące otwartości na różne grupy społeczne i kulturowe,
- Podnoszenie jakości komunikacji pomiędzy przedszkolem a rodzicami w kwestii rozwoju dziecka oraz wdrożenie indywidualnych ścieżek rozwoju dziecka,
- Dostosowanie godzin pracy przedszkoli do pracujących rodziców.

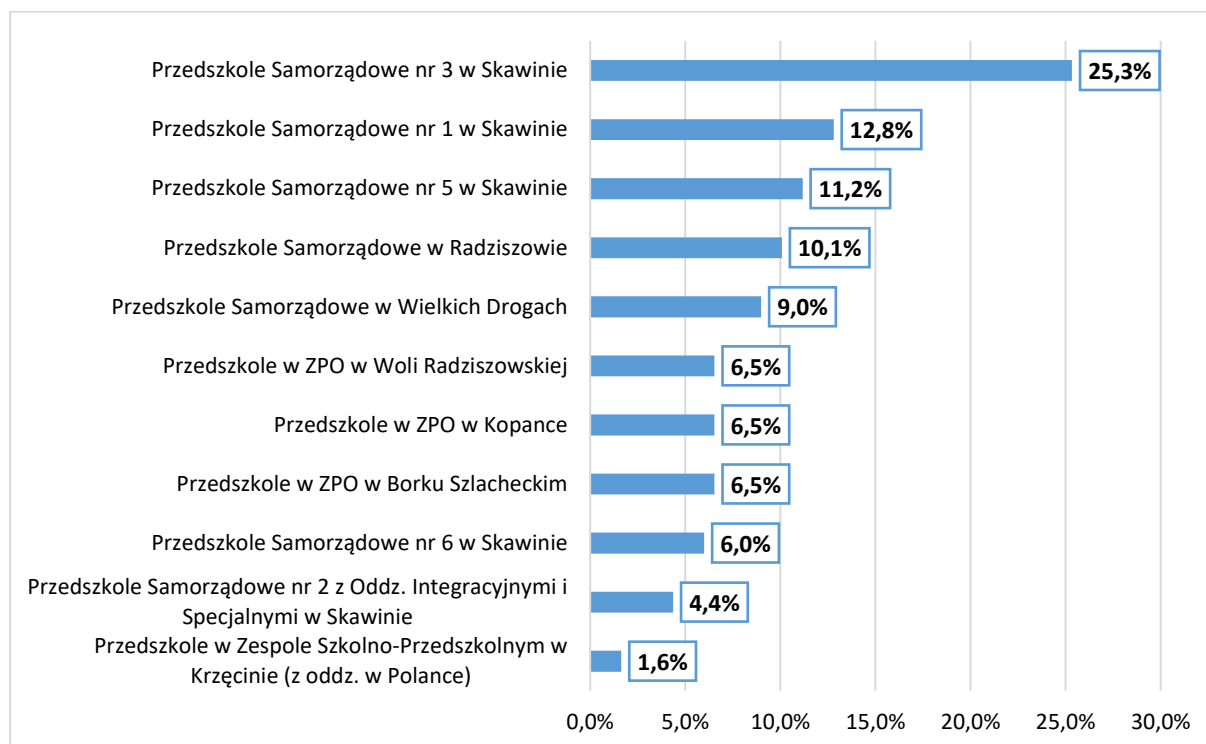
Wskazania rodziców uczniów szkół podstawowych:

- Realizacja działań wpływających korzystnie na stan zdrowia uczniów, np. wprowadzenie krótkiej gimnastyki w trakcie lekcji, możliwości zostawiania podręczników w szafkach szkolnych,
- Wprowadzenie lekcji dotyczących zasad zdrowego życia i odżywiania,
- Budowa/tworzenie miejsc parkingowych dla rodziców odwożących dzieci do szkoły i/lub wprowadzenie systemu K&R (kiss and ride),
- Wspieranie zeroemisyjnego transportu np. poprzez montaż uchwytów na rowery przy szkołach,
- Dbłość o większe bezpieczeństwo przy szkołach, np. Pani Stop, światła, likwidacja ścieżek rowerowych biegnących przy bramie szkoły,
- Inwestycje w kadry - zwiększanie liczby pedagogów, psychologów, bibliotekarzy i wychowawców świetlic, a jednocześnie stałe doskonalenie kadry nauczycielskiej,
- Poprawa jakości kształcenia zdalnego, przygotowanie nauczycieli i dzieci do nauki z wykorzystaniem nowoczesnych narzędzi,
- Wyrównanie dysproporcji w jakości kształcenia w poszczególnych szkołach oraz przez nauczycieli klas na tym samym etapie nauczania,
- Równomierne rozłożenie uczniów w szkołach/rewizja obwodów szkolnych,
- Rezygnacja z systemu dwuzmianowego,
- Zmniejszanie liczebności dzieci w klasie,
- Doposażenie szkół w nowoczesne pomoce dydaktyczne jak rzutnik czy tablica multimedialna,
- Remonty boisk,
- Budowa sal gimnastycznych w szkołach, które jej nie posiadają,
- Uruchomienie szkoły o profilu sportowym,
- Organizacja zajęć dodatkowych dla dzieci korzystających ze świetlic,
- Uczucie tolerancji i otwartości,
- Likwidacja lekcji religii w szkołach, wprowadzenie lekcji etyki,
- Wprowadzenie zajęć dla dzieci sprawiających trudności,
- Wprowadzenie udogodnień dla uczniów niepełnosprawnych, w tym przygotowanie kadry na pracę z uczniami z niepełnosprawnością,
- Prowadzenie nauczania poprzez doświadczenie,
- Większy nacisk na naukę języków obcych,
- Wspieranie talentów,
- Podnoszenie jakości relacji i współpracy nauczycieli z rodzicami.

Ogólna ocena systemu oświaty w gminie Skawina rodziców dzieci uczęszczających do przedszkoli

W badaniu ankietowym skierowanym do rodziców przedszkolaków udział wzięło 367 respondentów. Poniżej zaprezentowano podział respondentów ze względu na przedszkole, do którego uczęszcza ich dziecko.

Wykres 18. Struktura respondentów biorących udział w badaniu dedykowanym przedszkolom

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet

Rodzice oceniali realizowaną przez gminę politykę oświatową oraz funkcjonowanie poszczególnych placówek.

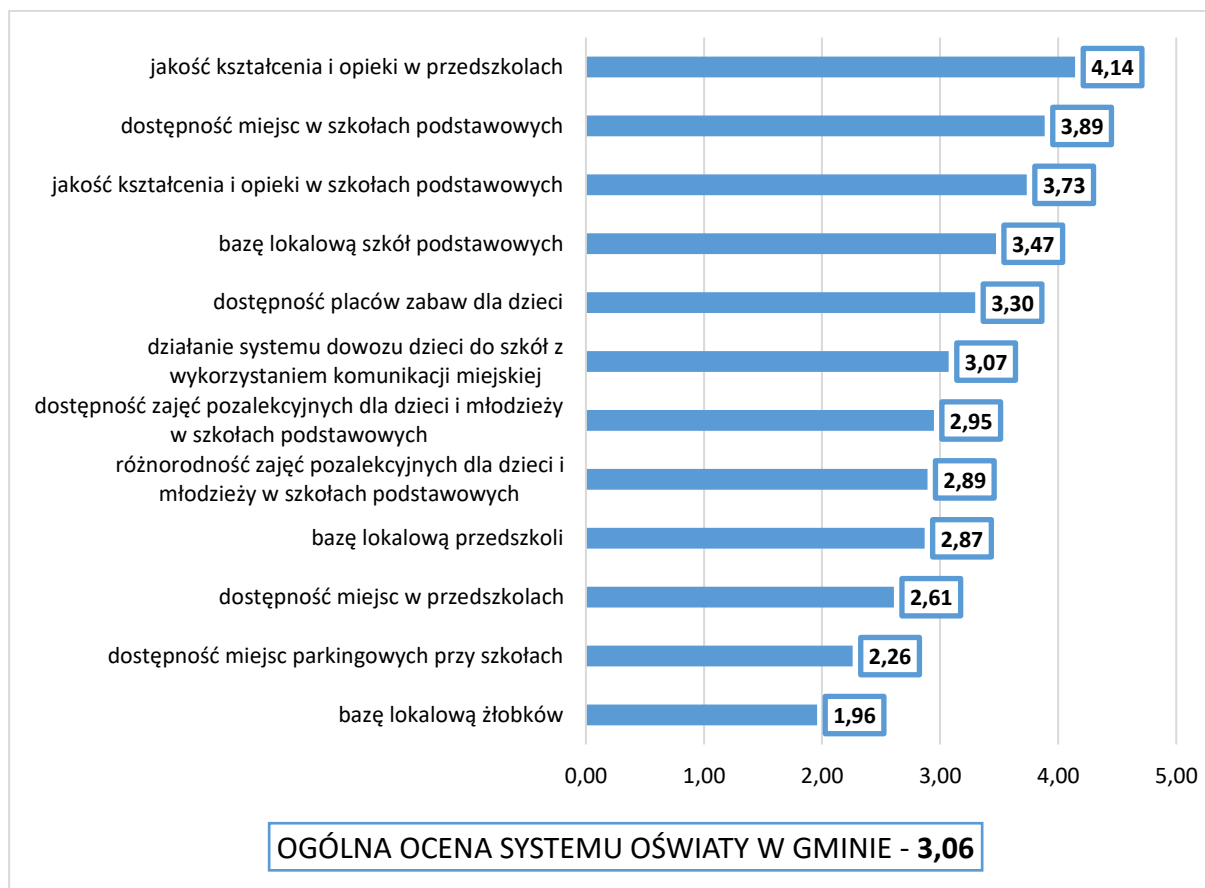
Rodzice dzieci uczęszczających do przedszkoli, poproszeni o ocenę gminnej oferty oświatowej, najwyższą notę przyznali w przypadku jakości kształcenia i opieki w tych placówkach (4,14 pkt.). Wysoko ocenione zostały również: dostępność miejsc (3,89 pkt.) oraz jakość kształcenia i opieki w szkołach podstawowych (3,73 pkt.)

Najniżej ocenianymi elementami systemu oświaty w gminie były wśród tej grupy respondentów: dostępność miejsc w przedszkolach (2,61 pkt.), dostępność miejsc parkingowych przy szkołach (2,26 pkt.) oraz baza lokalowa żłobków (1,96 pkt.).

Ogólnie system oświaty w gminie został oceniony przez rodziców przedszkolaków na 3,06 pkt.

Program Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030

Wykres 19. Ogólna ocena systemu oświaty w gminie Skawina rodziców dzieci uczęszczających do przedszkoli

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet

W kolejnej tabeli zaprezentowano ocenę elementów składających się na usługę edukacyjną w odniesieniu do poszczególnych przedszkoli. **Zestawienie ma jedynie charakter poglądowy. Każdej placówce dedykowane było bowiem osobne badanie. Formularz ankiety był tożsamy dla wszystkich, ale każdorazowo (w odniesieniu do danego przedszkola) występowała osobna grupa respondentów, która dodatkowo w niektórych przypadkach była skrajnie różna liczebnie. Tym samym zestawienie nie powinno stanowić podstawy dla formułowania strategicznych wniosków czy rozstrzygających decyzji.**

Uzupełniając dane w tabeli, średnia dla wszystkich przedszkoli w gminie wyniosła 4,30 pkt.

Program Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030

Tabela 13. Ocena elementów składających się na usługę edukacyjną w odniesieniu do poszczególnych przedszkoli

	Przedszkole Samorządowe nr 1 w Skawinie	Przedszkole Samorządowe nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi i Specjalnymi w Skawinie	Przedszkole Samorządowe nr 3 w Skawinie	Przedszkole Samorządowe nr 5 w Skawinie	Przedszkole Samorządowe nr 6 w Skawinie	Przedszkole Samorządowe w Radziszowie	Przedszkole Samorządowe w Wielkich Droгах z Oddziałami w Facimiechu	Przedszkole Samorządowe w Zespole Placówek Oświatowych w Borku Szlacheckim	Przedszkole Samorządowe w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Krzęcinie (oddziały w Polance Hallera)	Przedszkole Samorządowe w Zespole Placówek Oświatowych w Kopance	Przedszkole Samorządowe w Zespole Placówek Oświatowych w Woli Radziszowskiej
Jakość kształcenia i opieki w przedszkolu	4,36	4,31	4,72	4,56	4,59	3,86	4,48	4,38	4,67	4,04	4,54
Kompetencje nauczycieli	4,47	4,44	4,75	4,71	4,82	4,05	4,61	4,38	4,83	4,17	4,46
Nastawienie, poziom zmotywowania do pracy nauczycieli	4,23	4,31	4,67	4,51	4,23	3,81	4,55	4,33	4,83	3,92	4,38
Sposób zarządzania przedszkolem przez dyrekcję	4,49	3,13	4,74	4,32	4,77	4,19	4,24	4,21	4,67	3,50	4,04
Dostępność zajęć dodatkowych	3,51	3,31	3,43	3,56	3,55	3,30	3,70	3,25	4,00	1,71	2,92
Różnorodność zajęć dodatkowych	3,47	3,25	3,40	3,68	3,41	3,16	3,67	3,04	3,83	1,58	3,00
Pomoc psychologiczno-pedagogiczną	3,70	3,94	4,10	3,93	4,14	3,54	3,85	3,63	4,33	2,63	3,83
Przygotowanie dzieci do samodzielności	4,34	4,25	4,67	4,56	4,73	4,00	4,48	4,38	4,67	3,79	4,58
Baza lokalowa przedszkola	3,79	4,25	4,20	3,78	4,00	2,22	3,21	4,21	3,67	2,17	4,58
Wyposażenie przedszkola w pomoce dydaktyczne i zabawki	4,21	3,38	4,14	3,34	4,00	2,81	3,85	4,17	3,50	2,42	3,46
Zagospodarowanie terenu wokół przedszkola	4,04	4,50	4,58	3,83	3,86	3,41	4,00	3,92	2,50	1,83	4,50
Bezpieczeństwo w przedszkolu	4,53	4,25	4,80	4,63	4,82	3,89	4,45	4,46	4,50	3,71	4,63

Program Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030

Czystość w przedszkolu	4,68	4,69	4,82	4,80	4,91	4,08	4,61	4,63	4,67	3,58	4,71
Komunikacja pomiędzy przedszkolem a rodzicami np. informowanie o osiągnięciach i niepowodzeniach dziecka)	4,38	3,88	4,48	4,41	4,41	3,76	4,30	4,17	4,67	3,92	3,92
Możliwość wpływu rodziców na życie przedszkola (np. na godziny pracy, ofertę)	4,19	3,44	4,01	3,83	4,05	3,70	4,18	3,79	4,17	2,96	3,92
Wsparcie przez przedszkole rodziców w wychowaniu dzieci	4,32	3,88	4,44	4,34	4,32	3,81	4,36	3,83	4,50	3,75	4,25
Relacje pomiędzy rodzicami a wychowawcą grupy	4,34	4,31	4,68	4,68	4,55	3,97	4,52	4,46	4,67	4,21	4,42
OGÓLNA OCENA PRZEDSZKOLA	4,51	4,06	4,72	4,41	4,64	3,62	4,45	4,38	4,67	3,46	4,33

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet

Respondenci zostali również poproszeni o wskazanie priorytetów rozwojowych - co w pierwszej kolejności należałoby poprawić lub w co zainwestować w danym przedszkolu. Tabela prezentuje najczęściej wskazywane przez rodziców przedsięwzięcia w podziale na poszczególne placówki.

Najczęściej wskazywanymi priorytetami doskonalenia były:

- zakup pomocy dydaktycznych i zabawek,
- remont budynku przedszkola.

Tabela 14. Zbiorcze zestawienie priorytetów doskonalenia placówek przedszkolnych w gminie Skawina

Nazwa przedszkola	Priorytet doskonalenia
Przedszkole Samorządowe nr 1 w Skawinie	Wyjazdy i wyjścia dzieci poza placówkę
Przedszkole Samorządowe nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi i Specjalnymi w Skawinie	Zakup pomocy dydaktycznych i zabawek
Przedszkole Samorządowe nr 3 w Skawinie	Zakup pomocy dydaktycznych i zabawek
Przedszkole Samorządowe nr 5 w Skawinie	Zakup pomocy dydaktycznych i zabawek
Przedszkole Samorządowe nr 6 w Skawinie	Remont budynku przedszkola
Przedszkole Samorządowe w Radziszowie	Remont budynku przedszkola
Przedszkole Samorządowe w Wielkich Drogach z Oddziałami w Facimiechu	Remont budynku przedszkola
Przedszkole Samorządowe w Zespole Placówek Oświatowych w Borku Szlacheckim	Wyjazdy i wyjścia dzieci poza placówkę
Przedszkole Samorządowe w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Krzęcinie (oddziały w Polance Hallera)	Zagospodarowanie terenu wokół przedszkola
Przedszkole Samorządowe w Zespole Placówek Oświatowych w Kopance	Remont budynku przedszkola
Przedszkole Samorządowe w Zespole Placówek Oświatowych w Woli Radziszowskiej	Zakup pomocy dydaktycznych i zabawek

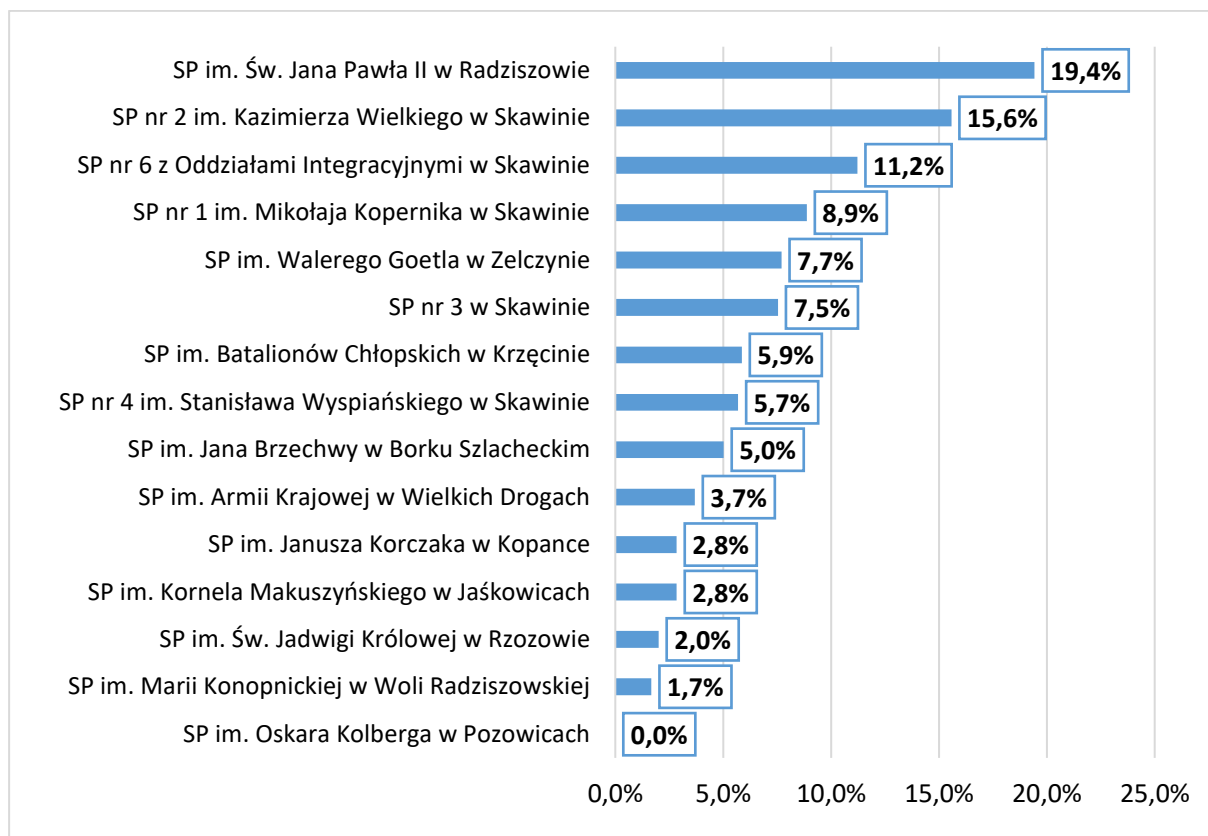
Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet

Ogólna ocena systemu oświaty w gminie Skawina rodziców uczniów szkół podstawowych

W badaniu ankietowym skierowanym do rodziców uczniów szkół podstawowych udział wzięło 597 respondentów. Poniżej zaprezentowano podział respondentów ze względu na szkołę, do której uczęszcza ich dziecko. W ramach badania nie udało się pozyskać ankiet od rodziców dzieci uczęszczających do Szkoły Podstawowej w Pozowicach.

Program Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030

Wykres 20. Struktura respondentów biorących udział w badaniu dedykowanym szkołom podstawowym

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet

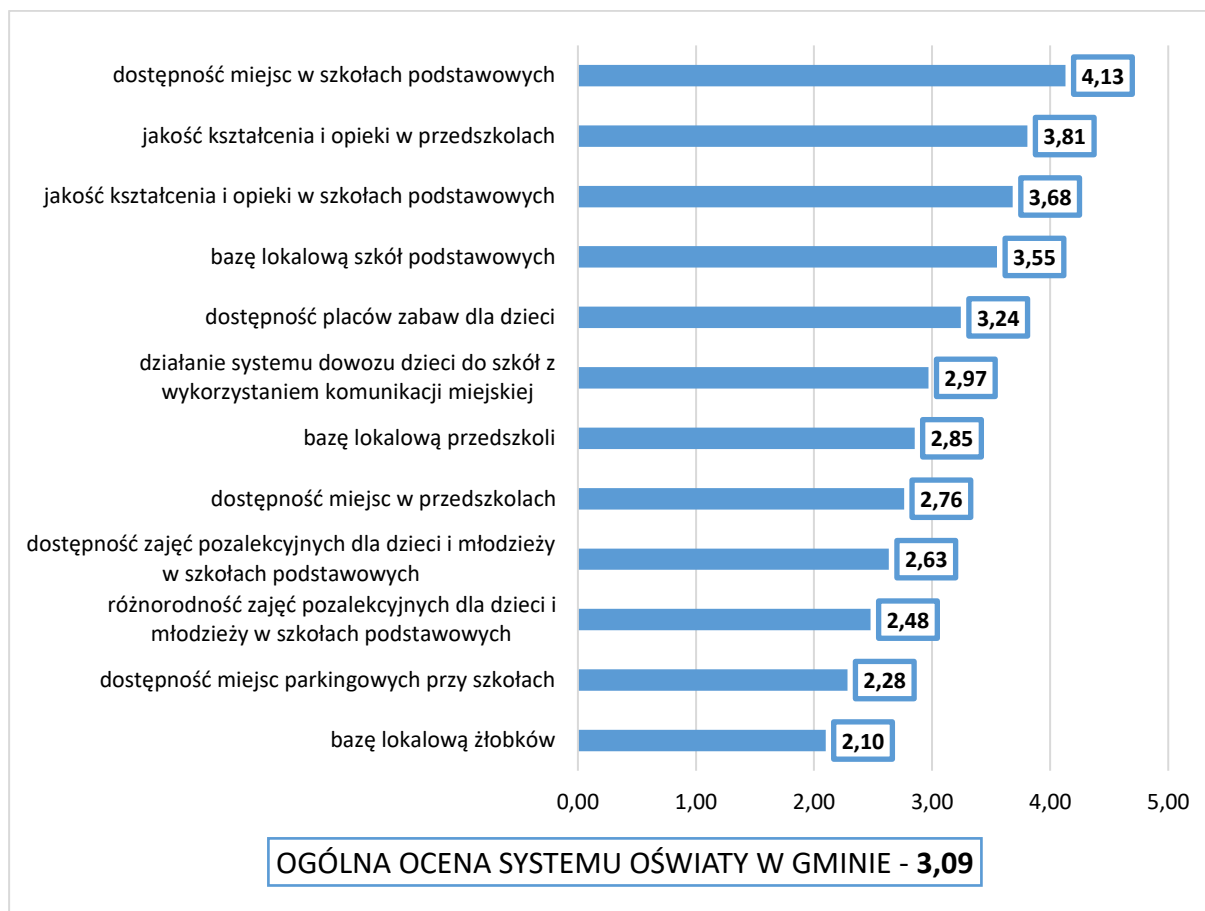
Rodzice dzieci uczęszczających do szkół podstawowych najwyżej ocenili dostępność miejsc w tych placówkach (4,13 pkt.) oraz jakość kształcenia i opieki zarówno w przedszkolach (3,81 pkt.), jak i szkołach podstawowych (3,68 pkt.). Powyżej średniej oceniono również bazę lokalową szkół podstawowych (3,55 pkt.) oraz dostępność placów zabaw dla dzieci (3,24 pkt.).

Najniżej ocenianymi elementami systemu oświaty w gminie były wśród tej grupy respondentów: różnorodność zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży w szkołach podstawowych (2,48 pkt.), dostępność miejsc parkingowych przy szkołach (2,28 pkt.) oraz baza lokalowa żłobków (2,10 pkt.).

Ogólnie system oświaty w gminie został oceniony przez rodziców uczniów szkół podstawowych na 3,09 pkt.

Program Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030

Wykres 21. Ogólna ocena systemu oświaty w gminie Skawina rodziców dzieci uczęszczających do szkół podstawowych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet

W kolejnej tabeli zaprezentowano ocenę elementów składających się na usługę edukacyjną w odniesieniu do poszczególnych szkół podstawowych. **Zestawienie ma jedynie charakter poglądowy. Każdej placówce dedykowane było bowiem osobne badanie. Formularz ankiety był tożsamy dla wszystkich, ale każdorazowo (w odniesieniu do danej szkoły) występowała osobna grupa respondentów, która dodatkowo w niektórych przypadkach była skrajnie różna liczebnie. Tym samym zestawienie nie powinno stanowić podstawy dla formułowania strategicznych wniosków czy rozstrzygających decyzji.**

Uzupełniając dane w tabeli, średnia dla wszystkich przedszkoli w gminie wyniosła 3,83 pkt.

Program Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030

Tabela 15. Ocena elementów składających się na usługę edukacyjną w odniesieniu do poszczególnych szkół podstawowych

	Szkoła Podstawowa nr 1 w Skawinie	Szkoła Podstawowa nr 2 w Skawinie	Szkoła Podstawowa nr 3 w Skawinie	Szkoła Podstawowa nr 4 w Skawinie	Szkoła Podstawowa nr 6 z Oddziałami Integracyjnymi w Skawinie	Szkoła Podstawowa w Zespole Placówek Oświatowych w Borku Szlacheckim	Szkoła Podstawowa w Jaśkowicach	Szkoła Podstawowa w Zespole Placówek Oświatowych w Kobance	Szkoła Podstawowa w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Krzeczynie	Szkoła Podstawowa w Radziszowie	Szkoła Podstawowa w Rzozowie	Szkoła Podstawowa w Wielkich Drogach	Szkoła Podstawowa w Zespole Placówek Oświatowych w Woli Radziszowskiej	Szkoła Podstawowa w Zelczynie
Jakość kształcenia i opieki w szkole	3,43	4,20	4,47	3,59	3,88	3,50	3,65	3,94	3,54	3,60	4,50	4,00	3,30	3,57
Kompetencje nauczycieli	3,60	4,30	4,51	3,71	4,03	3,70	3,65	4,12	3,69	3,79	4,58	4,18	3,50	3,85
Nastawienie, poziom zmotywowania do pracy nauczycieli	3,28	3,97	4,47	3,29	3,85	3,20	3,71	3,76	3,46	3,56	4,42	4,00	3,00	3,43
Sposób zarządzania szkołą przez dyrekcję	3,15	3,99	4,53	3,44	4,04	2,80	3,65	4,24	3,66	3,57	4,33	3,32	3,90	3,39
Dostępność zajęć pozalekcyjnych	2,42	3,49	3,64	2,18	2,99	2,03	1,76	2,53	2,66	2,69	4,00	2,14	2,50	2,04
Różnorodność zajęć pozalekcyjnych	2,42	3,37	3,44	2,12	2,79	2,03	1,65	2,00	2,57	2,47	4,00	2,09	2,40	1,98
Dostępność świetlicy	3,23	4,29	4,40	4,09	4,22	3,27	3,18	4,47	3,69	3,91	4,25	3,36	3,60	3,13
Wsparcie talentów w szkole	2,62	3,76	3,71	2,85	3,31	2,40	2,53	2,76	2,91	2,91	4,00	2,73	2,70	2,72
Pomoc uczniom mającym trudności w nauce (zajęcia wyrównawcze itp.)	3,21	4,02	3,93	3,41	3,73	2,67	3,65	3,82	3,26	3,36	4,50	3,23	3,80	3,13
Pomoc psychologiczno-pedagogiczną	3,43	3,89	4,07	3,68	3,78	2,73	3,47	3,71	3,66	3,31	4,58	3,55	3,50	3,28
Przygotowanie uczniów do samodzielności – życiowej i na rynku pracy	2,77	3,61	3,78	3,15	3,24	3,20	2,88	3,35	2,91	2,97	4,42	3,09	2,90	2,93
Baza lokalowa szkoły	3,09	3,96	4,56	3,76	4,43	3,67	3,00	3,29	3,37	3,95	4,50	2,64	2,90	2,46

Program Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030

Wyposażenie szkoły w pomoce dydaktyczno-naukowe	2,89	3,88	4,27	3,68	3,76	3,47	2,76	3,00	3,20	3,45	4,00	2,68	3,20	2,80
Wykorzystanie bazy dydaktycznej szkoły	3,04	4,04	4,36	3,65	3,67	3,23	3,06	3,53	3,31	3,49	4,42	3,09	3,00	2,91
Szkolna baza sportowa	3,47	4,17	3,89	3,82	4,24	3,87	1,35	3,24	3,83	4,11	4,25	2,23	2,60	3,09
Bezpieczeństwo w szkole	3,30	4,39	4,47	4,09	4,03	3,83	3,94	4,18	3,89	3,95	4,67	3,86	3,50	3,76
Czystość w szkole	3,66	4,55	4,69	4,29	4,33	4,23	4,29	4,24	4,14	4,09	4,50	4,27	3,90	3,91
Komunikacja pomiędzy szkołą a rodzicami (np. informowanie o osiągnięciach i niepowodzeniach dziecka)	3,58	4,25	4,64	3,97	4,19	3,60	3,71	4,12	3,83	4,04	4,42	3,82	3,70	3,76
Możliwość wpływu rodziców na życie szkoły (np. na godziny pracy, ofertę)	2,62	3,66	4,07	3,21	3,43	2,83	3,18	3,65	3,37	3,17	4,08	3,18	2,80	2,87
Wsparcie przez szkołę rodziców w wychowaniu dzieci	3,02	3,81	4,27	3,38	3,51	2,80	3,53	3,94	3,40	3,29	4,33	3,45	3,20	3,20
Relacje pomiędzy rodzicami a wychowawcą klasy	4,02	4,46	4,47	4,12	4,25	4,03	4,47	4,24	4,11	4,26	4,75	4,23	3,90	4,02
Relacje pomiędzy rodzicami a innymi nauczycielami	3,34	4,15	4,42	3,59	3,88	3,50	3,82	3,65	3,57	3,66	4,67	3,95	3,60	3,54
Relacje pomiędzy nauczycielami a uczniami	3,42	4,04	4,44	3,53	3,96	3,80	4,18	4,00	3,69	3,80	4,58	4,05	3,80	3,76
Relacje pomiędzy uczniami w klasie i szkole	3,70	4,11	4,24	3,68	3,96	3,57	3,65	3,82	3,34	3,84	4,67	4,05	3,60	3,50
Działanie i wykorzystanie narzędzi elektronicznych, np. e-dziennika	3,85	4,40	4,64	4,12	4,31	3,77	4,06	4,00	4,00	4,32	4,58	4,00	3,90	3,74
Korzystanie przez nauczycieli z bazy materiałów dydaktycznych dostępnych w sieci, np. przy opracowaniu zadań domowych	3,19	3,96	4,44	3,41	3,69	3,20	3,59	3,35	3,51	3,68	4,33	3,45	3,50	3,54
Sprawność pracy zdalnej	2,66	3,68	4,02	3,29	2,94	2,30	2,35	3,12	3,11	3,41	4,08	3,23	3,20	2,78
OGÓLNA OCENA SZKOŁY	3,38	4,17	4,51	3,94	4,00	3,37	3,59	4,18	3,49	3,71	4,42	3,82	3,60	3,43

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet

Program Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030

Respondenci zostali również poproszeni o wskazanie priorytetów doskonalenia - co w pierwszej kolejności należałoby poprawić lub w co zainwestować w danej szkole. Poniżej zestawiono najczęściej udzielane przez rodziców odpowiedzi w podziale na poszczególne placówki.

Najczęściej wskazywanymi priorytetami były:

- zakup pomocy dydaktyczno-naukowych do poszczególnych przedmiotów (podobnie jak w przypadku przedszkoli),
- wyjazdy poznawcze w kraju i za granicę.

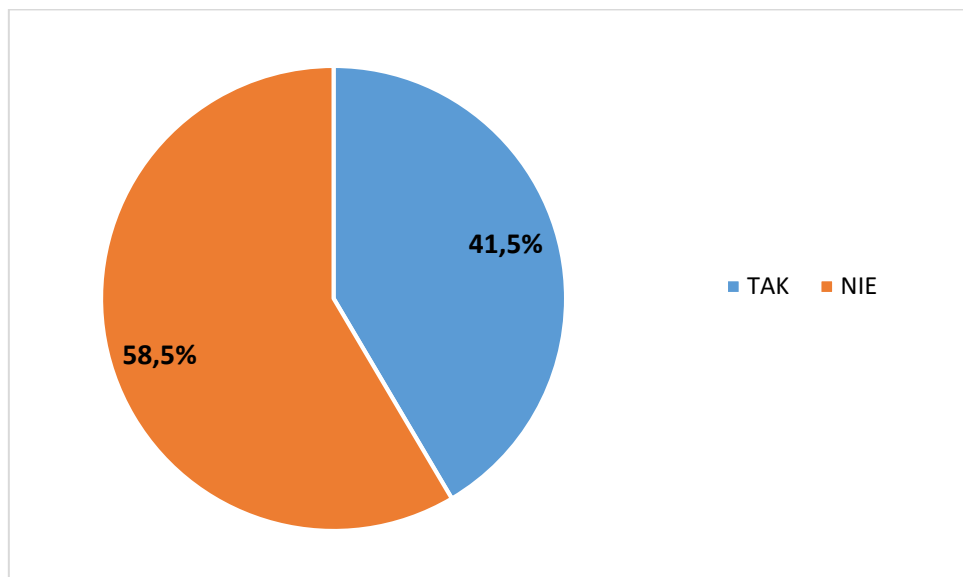
Tabela 16. Zbiorcze zestawienie priorytetów doskonalenia szkół podstawowych w gminie Skawina

Nazwa przedszkola	Priorytet doskonalenia
Szkoła Podstawowa nr 1 w Skawinie	Zakup pomocy dydaktyczno-naukowych do poszczególnych przedmiotów
Szkoła Podstawowa nr 2 w Skawinie	Wyjazdy poznawcze w kraju i za granicę
Szkoła Podstawowa nr 3 w Skawinie	Wyjazdy poznawcze w kraju i za granicę
Szkoła Podstawowa nr 4 w Skawinie	Wyjazdy poznawcze w kraju i za granicę
Szkoła Podstawowa nr 6 z Oddziałami Integracyjnymi w Skawinie	Zakup pomocy dydaktyczno-naukowych do poszczególnych przedmiotów
Szkoła Podstawowa w Zespole Placówek Oświatowych w Borku Szlacheckim	Zakup pomocy dydaktyczno-naukowych do poszczególnych przedmiotów
Szkoła Podstawowa w Jaśkowicach	Rozwój infrastruktury sportowej szkoły
Szkoła Podstawowa w Zespole Placówek Oświatowych w Kopance	Zakup pomocy dydaktyczno-naukowych do poszczególnych przedmiotów
Szkoła Podstawowa w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Krzęcinie	Zakup pomocy dydaktyczno-naukowych do poszczególnych przedmiotów / wyjazdy poznawcze w kraju i za granicę
Szkoła Podstawowa w Radziszowie	Zakup pomocy dydaktyczno-naukowych do poszczególnych przedmiotów
Szkoła Podstawowa w Rzozowie	Zakup pomocy dydaktyczno-naukowych do poszczególnych przedmiotów
Szkoła Podstawowa w Wielkich Drogach	Remont budynku szkoły
Szkoła Podstawowa w Zespole Placówek Oświatowych w Woli Radziszowskiej	Rozwój infrastruktury sportowej szkoły / zakup pomocy dydaktyczno-naukowych do poszczególnych przedmiotów
Szkoła Podstawowa w Zelczynie	Remont budynku szkoły

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet

Rodziców uczniów szkół podstawowych poproszono również o wskazanie, czy ich dzieci korzystają z dodatkowych korepetycji poza szkołą. Ponad połowa respondentów (58,5%) przyznała, że ich dziecko nie korzysta z tego typu wsparcia, zaś 41,5% odpowiedziało twierdząco.

Wykres 22. Informacja o tym, czy uczniowie szkół podstawowych korzystają z korepetycji poza szkołą

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet

Analiza strategiczna SWOT gminy Skawina w obszarze oświaty

Elementem prac nad niniejszym dokumentem były warsztaty poświęcone przeprowadzeniu analizy SWOT. Analiza SWOT stanowi jedną z najpopularniejszych metod diagnostycznych. Służy porządkowaniu i segregacji informacji, stanowi użyteczną pomoc przy dokonywaniu oceny zasobów i otoczenia, ułatwia też identyfikację problemów i określenie priorytetów rozwoju. Polega na grupowaniu czynników na cztery kategorie, nazwane z j. ang.: strengths – mocne strony, weaknesses – słabe strony, opportunities – szanse i threats – zagrożenia. Dzięki zaangażowaniu Zespołu ds. opracowania Programu Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030 możliwe było zidentyfikowanie słabych i mocnych stron oraz szans i zagrożeń w odniesieniu do gminnego systemu oświatowego.

Mocne strony definiowane są jako czynniki wewnętrzne o charakterze pozytywnym. Są to atuty, które korzystanie wyróżniają funkcjonujący w Skawinie system oświaty. Określane są one jako kluczowe czynniki sukcesu, w tym umożliwiające prawidłowe dostosowywanie gminy i jej placówek oświatowych do zmieniających się uwarunkowań.

Słabe strony określane są jako czynniki wewnętrzne o charakterze negatywnym. Słabe strony są związane z brakami zasobów oraz wszelkimi obszarami funkcjonowania systemu oświaty, które ograniczają jego sprawność oraz możliwość reagowania na zmieniające się wymagania otoczenia zewnętrznego.

Szanse to zewnętrzne czynniki o charakterze pozytywnym. Oznaczają wszelkie istniejące lub przewidywane procesy, zjawiska i trendy zachodzące w otoczeniu gminy, związane z edukacją, które odpowiednio wykorzystane mogą stać się impulsem do rozwoju placówek oświatowych w gminie Skawina lub mogą osłabić wpływ ewentualnych pojawiających się problemów.

Zagrożenia to zewnętrzne czynniki o charakterze negatywnym. Są określane jako procesy, zjawiska i trendy zachodzące w otoczeniu gminy Skawina, które stanowią lub mogą stanowić barierę w rozwoju systemu oświaty, utrudniają jego funkcjonowanie, podnoszą koszty itp.

W tabeli zaprezentowano wyniki analizy strategicznej SWOT gminy Skawina w obszarze oświaty, powstałe na bazie dyskusji podczas spotkań Zespołu ds. opracowania Programu Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030, moderowanych przez jego przewodniczącą.

Tabela 17. Wyniki analizy SWOT gminy Skawina w obszarze oświaty – ujęcie szerokie

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> Otwartość władz samorządowych na współpracę ze środowiskiem lokalnym, w tym w dziedzinie edukacji. 	<ul style="list-style-type: none"> Niewystarczające w stosunku do potrzeb środki na remonty i inwestycje placówek oświatowych.
<ul style="list-style-type: none"> Zaangażowanie władz samorządowych w prowadzenie polityki oświatowej na wysokim poziomie i stałe podnoszenie standardów świadczenia usług edukacyjnych. 	<ul style="list-style-type: none"> Niedoszacowane roczne budżety placówek oświatowych.
<ul style="list-style-type: none"> Wykształcona i poszerzająca swoje kwalifikacje kadra kierownicza, administracyjna i nauczycielska. 	<ul style="list-style-type: none"> Brak skutecznej polityki płacowej dla pracowników administracji i obsługi dostosowującej wysokość wynagradzania do zakresu obowiązków i wymagań.
<ul style="list-style-type: none"> Wysoki poziom kształcenia uczniów potwierdzony dobrymi wynikami egzaminu na zakończenie klas VIII oraz osiągnięciami uczniów 	<ul style="list-style-type: none"> Braki kadry pedagogicznej szczególnie w zakresie wychowania przedszkolnego, przedmiotów ścisłych oraz pracy z dziećmi o szczególnych potrzebach edukacyjnych.

Program Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030

w konkursach przedmiotowych, artystycznych i sportowych.	
<ul style="list-style-type: none"> Bogata i różnorodna oferta konkursów międzyszkolnych właściwie motywująca uczniów do aktywności oraz zdobywania dodatkowej wiedzy i umiejętności. 	<ul style="list-style-type: none"> Brak zintegrowanego systemu informatycznego wspomagającego zarządzanie placówkami oświatowymi i proces rekrutacji elektronicznej do szkół i przedszkoli.
<ul style="list-style-type: none"> Dobrze zorganizowana sieć dowozu uczniów (w uzasadnionych przypadkach, wykraczająca poza obowiązek organu prowadzącego), w tym uczniów niepełnosprawnych do szkół, a także darmowa komunikacja w ramach metropolii krakowskiej dla uczniów szkół podstawowych. 	<ul style="list-style-type: none"> Niewystarczająca liczba miejsc w przedszkolach publicznych i żłobkach w stosunku do potrzeb.
<ul style="list-style-type: none"> Wychowanie do wartości poprzez kształtowanie postaw obywatelskich i patriotycznych oraz kultywowanie tradycji szkół. 	<ul style="list-style-type: none"> Niedostosowane obwody szkolne do zmieniającej się rzeczywistości urbanistycznej gminy.
<ul style="list-style-type: none"> Realizacja projektów edukacyjnych oraz organizacja wydarzeń i uroczystości szkolnych promujących historię oraz tradycje Małej i Dużej Ojczyzny. 	<ul style="list-style-type: none"> Niewystarczająca baza lokalowa w niektórych placówkach, także w szkole muzycznej (brak odpowiednich sal lekcyjnych, zaplecza sportowego, świetlic szkolnych).
<ul style="list-style-type: none"> Wysoki poziom bezpieczeństwa uczniów związany z zapewnieniem opieki w placówkach, w trakcie dowozów, w ramach pracy świetlic i stołówek, zabezpieczoną opieką psychologiczno-pedagogiczną, a także realizacją procesu wychowawczo profilaktycznego, który wyposaża uczniów w umiejętności obronne przeciwko zagrożeniom współczesnej cywilizacji. 	<ul style="list-style-type: none"> Niewystarczające wyposażenie szkół w nowoczesne sprzęty, także jeśli chodzi o wyposażenie kuchni i pomoce dydaktyczne.
<ul style="list-style-type: none"> Zapewnienie dożywiania w ramach stołówek szkolnych prowadzonych i finansowanych przez gminę, co w efekcie przekłada się na niską stawkę opłat za posiłek. 	<ul style="list-style-type: none"> Brak odpowiednio wyposażonych placów rekreacyjno-zabawowych przy szkołach i przedszkolach.
<ul style="list-style-type: none"> Szeroka oferta zajęć indywidualnych adresowana do ucznia zdolnego oraz wymagającego wsparcia ze względu na ryzyko wystąpienia niepowodzenia szkolnego (logopedyczne, gimnastyka korekcyjna, wsparcie pedagogiczne, wsparcie dla obcokrajowców itp.). 	<ul style="list-style-type: none"> Brak środków na zapewnienie uczniom dostępu do nowoczesnej bazy w zakresie technologii informatycznej.
<ul style="list-style-type: none"> Dobrze zorganizowane świetlice szkolne zapewniające wsparcie dydaktyczne i wychowawcze oraz realizację procesu opiekuńczego zgodnie z potrzebami ucznia i oczekiwaniami rodziców. 	<ul style="list-style-type: none"> Brak systemu motywacyjnego dla kadry kierowniczej oraz pracowników szkoły zachęcającego do pozostawania na stanowisku i mobilizującego do rozwoju zawodowego.
<ul style="list-style-type: none"> Wsparcie profilaktyczne adresowane do rodzin pozostających w kryzysie przy aktywnej współpracy instytucji wspierających szkoły i przedszkola. 	<ul style="list-style-type: none"> Brak prawidłowo zorganizowanej opieki medycznej w szkołach – brak pielęgniarki szkolnej, ograniczony dostęp do stomatologa.
<ul style="list-style-type: none"> Skuteczny system motywacji uczniów (stypendia i nagrody). 	<ul style="list-style-type: none"> Niewystarczająca liczba miejsc parkingowych przy szkołach i przedszkolach.
<ul style="list-style-type: none"> Łatwy dostęp do zasobów i propozycji Miejskiej Bibliotek Publicznej poprzez nowoczesny budynek główny, a także sieć filii na terenach sołectw. 	<ul style="list-style-type: none"> Brak działań mających na celu stworzenie ciekawej oferty zajęć pozalekcyjnych w oparciu o środki zewnętrzne.
<ul style="list-style-type: none"> Możliwość korzystania z księgozbioru i oferty edukacyjnej Biblioteki Pedagogicznej. 	

Program Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030

<ul style="list-style-type: none"> Dobra baza lokalowa i sportowa w większości placówek oświatowych oraz systematyczna realizacja zadań inwestycyjnych wynikających z potrzeb i oczekiwań środowisk lokalnych. 	
<ul style="list-style-type: none"> Powstałe i powstające obiekty wielofunkcyjne o charakterze sportowym i rekreacyjnym na terenie szkół bądź w bezpośrednim ich sąsiedztwie. 	
<ul style="list-style-type: none"> Wsparcie realizowane przez zlokalizowaną w Skawinie Specjalistyczną Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną. 	
<ul style="list-style-type: none"> Możliwość rozwijania zdolności i zainteresowań w ramach działającej w Skawinie Szkoły Muzycznej I Stopnia. 	
<ul style="list-style-type: none"> Funkcjonowanie na terenie gminy Skawina prowadzonej przez MGOPS placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży. 	
SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> Zwiększenie finansowania oświaty przez państwo, w tym wprowadzenie rządowej subwencji oświatowej dla przedszkoli. 	<ul style="list-style-type: none"> Niewystarczające środki finansowe przyznawane w ramach subwencji na realizację wszystkich zadań oświatowych.
<ul style="list-style-type: none"> Planowanie inwestycji oświatowych we współpracy z samorządem powiatu i województwa małopolskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> Zwiększanie zadań oświatowych samorządów bez wystarczającego zabezpieczenia finansowego.
<ul style="list-style-type: none"> Napływ nowych mieszkańców związany z urbanizacją gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> Spadek autorytetu nauczyciela i obniżenie jego statusu - kreowanie negatywnych wzorców przez media.
<ul style="list-style-type: none"> Stabilizacja przepisów prawa regulujących pracę placówek oświatowych. 	<ul style="list-style-type: none"> Niestabilna polityka oświatowa państwa i ciągłe zmiany przepisów prawa.
<ul style="list-style-type: none"> Pozyskiwanie funduszy zewnętrznych przez gminę i szkoły pozwalających na poszerzenie oferty i bazy oświatowej oraz wyrównywanie szans edukacyjnych. 	<ul style="list-style-type: none"> Nadmierna biurokracja.
<ul style="list-style-type: none"> Wykorzystanie bazy CKiS, Muzeum Regionalnego oraz Biblioteki Publicznej, w tym Multicentrum do poszerzenia oferty zajęć dla dzieci i młodzieży. 	<ul style="list-style-type: none"> Wygórowane oczekiwania rodziców wobec jednostek oświatowych.
<ul style="list-style-type: none"> Wykorzystanie intelektualnego i artystycznego potencjału szkoły muzycznej do szerzenia kultury wyższej. 	<ul style="list-style-type: none"> Migracja uczniów.
<ul style="list-style-type: none"> Współpraca różnych środowisk mających wpływ na oświatę. 	<ul style="list-style-type: none"> Rosnący odsetek dzieci z problemami zdrowotnymi fizycznymi i psychicznymi (wady postawy, wady wymowy, otyłość).
<ul style="list-style-type: none"> Budowanie autorytetu szkoły. 	<ul style="list-style-type: none"> Niestabilna sytuacja bytowa rodzin (rodziny niepełne, migracja zarobkowa, eurosieroctwo), narastająca liczba rodzin w kryzysie.
	<ul style="list-style-type: none"> Roszczeniowa i konsumpcyjna postawa młodego pokolenia.
	<ul style="list-style-type: none"> Wzrost zagrożeń cywilizacyjnych dla dzieci i młodzieży.
	<ul style="list-style-type: none"> Zmniejszenie puli środków publicznych ze względu na kryzys wywołany pandemią koronawirusa.

Opracowanie: Zespół ds. opracowania Programu Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030

Program Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030

Dzięki pracy Zespołu ds. opracowania Programu Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030 możliwe było przeprowadzenie wnikliwej analizy SWOT, która pozwoliła na zidentyfikowanie słabych i mocnych stron gminy, a także stojących przed nią szans i zagrożeń w kontekście projektowanych działań w zakresie rozwoju oświaty. Zważywszy na krótki okres realizacji programu oraz ograniczoność środków będących do dyspozycji samorządu, zdecydowano o potrzebie uściślenia zapisów analizy SWOT tak, aby mogła stać się ona fundamentem przyszłych kierunków interwencji. Dlatego też zespół współpracujących ekspertów - w oparciu o pierwotną macierz SWOT i wnioski płynące z przeprowadzonej diagnozy systemu oświaty w gminie Skawina – dokonał priorytetyzacji czynników, czego efektem jest przedstawiona poniżej skondensowana macierz SWOT, zawierająca te elementy, które uznano za kluczowe z punktu widzenia kształtowania gminnej polityki oświatowej w perspektywie roku 2030.

Tabela 18. Wyniki analizy SWOT gminy Skawina w obszarze oświaty – ujęcie skondensowane

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> Otwartość władz samorządowych na współpracę ze środowiskiem lokalnym. 	<ul style="list-style-type: none"> Niewystarczające w stosunku do potrzeb środki na remonty i inwestycje placówek oświatowych.
<ul style="list-style-type: none"> Duże zaangażowanie władz samorządowych w prowadzenie polityki oświatowej na wysokim poziomie i stałe podnoszenie standardów świadczenia usług edukacyjnych. 	<ul style="list-style-type: none"> Pogarszająca się sytuacja w zakresie dostępu do kadry pedagogicznej szczególnie w zakresie wychowania przedszkolnego, przedmiotów ścisłych oraz pracy z dziećmi o szczególnych potrzebach edukacyjnych.
<ul style="list-style-type: none"> Wykształcona i poszerzająca swoje kwalifikacje kadra kierownicza, administracyjna i nauczycielska. 	<ul style="list-style-type: none"> Brak zintegrowanego systemu informatycznego wspomagającego zarządzanie placówkami oświatowymi i proces rekrutacji elektronicznej do szkół i przedszkoli.
<ul style="list-style-type: none"> Wysoki poziom kształcenia uczniów potwierdzony dobrymi wynikami egzaminu na zakończenie klas VIII oraz osiągnięciami uczniów w konkursach przedmiotowych, artystycznych i sportowych. 	<ul style="list-style-type: none"> Niewystarczająca liczba miejsc w przedszkolach publicznych i żłobkach w stosunku do potrzeb.
<ul style="list-style-type: none"> Bogata i różnorodna oferta edukacyjna właściwie wspierająca uczniów oraz motywująca do aktywności i zdobywania dodatkowej wiedzy oraz umiejętności. 	<ul style="list-style-type: none"> Wysoki stopień zdekaptalizowania infrastruktury szkolnej i towarzyszące mu braki w zakresie wyposażenia placówek oświatowych. Niedostosowanie infrastruktury do potrzeb nowoczesnej opieki i edukacji.
<ul style="list-style-type: none"> Dobrze zorganizowana sieć dowozu uczniów. 	<ul style="list-style-type: none"> Niedostosowane do zmieniającej się demografii i rzeczywistości urbanistycznej gminy obwody szkolne.
SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> Zwiększenie finansowania oświaty przez państwo, w tym wprowadzenie rządowej subwencji oświatowej dla przedszkoli. 	<ul style="list-style-type: none"> Zwiększanie zadań oświatowych samorządów bez wystarczającego zabezpieczenia finansowego.
<ul style="list-style-type: none"> Napływ nowych mieszkańców gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> Spadek autorytetu nauczyciela i obniżenie jego statusu.
<ul style="list-style-type: none"> Pozyskiwanie funduszy zewnętrznych przez gminę i szkoły pozwalających na poszerzenie oferty i bazy oświatowej oraz wyrównywanie szans edukacyjnych. 	<ul style="list-style-type: none"> Niestabilna polityka oświatowa państwa i ciągłe zmiany przepisów prawa.
<ul style="list-style-type: none"> Wykorzystanie bazy CKiS, Muzeum Regionalnego oraz Biblioteki Publicznej, w tym Multicentrum i innych instytucji oraz podmiotów lokalnych do poszerzenia oferty zajęć dla dzieci i młodzieży. 	<ul style="list-style-type: none"> Rosnący odsetek dzieci z problemami zdrowotnymi fizycznymi i psychicznymi (wady postawy, wady wymowy, otyłość, depresja). Niestabilna sytuacja bytowa rodzin (rodziny

Program Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030

	niepełne, migracja zarobkowa, eurosieroctwo), narastająca liczba rodzin w kryzysie.
<ul style="list-style-type: none"> Wykorzystanie intelektualnego i artystycznego potencjału szkoły muzycznej do szerzenia kultury wyższej. 	<ul style="list-style-type: none"> Wzrost zagrożeń cywilizacyjnych dla dzieci i młodzieży.
<ul style="list-style-type: none"> Wzrastająca świadomość potrzeby współpracy różnych środowisk mających wpływ na oświatę, w tym w zakresie wsparcia i rozwoju ucznia z problemami lub szczególnymi osiągnięciami. 	<ul style="list-style-type: none"> Roszczeniowa i konsumpcyjna postawa młodego pokolenia.

Opracowanie: Konsultanci FRDL MISTiA, na podstawie analizy SWOT wykonanej przez Zespół ds. opracowania Programu Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030

Wnioski płynące z analizy SWOT znalazły odzwierciedlenie w kierunkach interwencji, których realizacja ma pozwolić na realne wykorzystanie szans i mocnych stron oświaty w gminie oraz przezwycięzenie słabych stron i zagrożeń, a tym samym osiągnięcie celów Programu Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030.

Schemat celów Programu Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030

Cele i kierunki interwencji określone w Programie Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030 są wynikiem przeprowadzanych wnikliwych badań i analiz dotyczących wielu aspektów funkcjonowania systemu oświaty w gminie Skawina. Dzięki współpracy przedstawicieli społeczności lokalnej, pracowników samorządowych i ekspertów zewnętrznych, możliwe było rzetelne i kompleksowe zdiagnozowanie obecnej sytuacji, w której znajdują się placówki oświatowe, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron gminnego systemu oświatowego, a także opinii i oczekiwań mieszkańców. Zidentyfikowano także szanse i zagrożenia wynikające z dynamicznych przemian społeczno-gospodarczych i innych zachodzących w ujęciu regionalnym, krajowym i międzynarodowym. Zastosowane podejście pozwoliło na zdefiniowanie najistotniejszych z punktu widzenia potrzeb lokalnej społeczności działań zmierzających do rozwoju systemu oświaty w gminie Skawina.

Osiągnięcie takiego efektu było możliwe przede wszystkim dzięki pracy powołanego przez Burmistrza Miasta i Gminy Skawina Zespołu ds. opracowania Programu Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030, którego zadaniem było podjęcie, w oparciu o wnioski z diagnozy, przeprowadzonej analizy SWOT, a także z uwzględnieniem możliwości finansowych i organizacyjnych gminy Skawina, decyzji o rodzaju i zakresie działań niezbędnych do realizacji w kolejnych latach. Ponadto, dzięki zastosowaniu partycypacyjnego modelu prac nad programem, strategia postępowania odpowiada na oczekiwania lokalnej społeczności względem systemu oświaty funkcjonującego w gminie Skawina oraz konkretnych kierunków, w których powinien się on rozwijać w kolejnych latach.

Za główny cel Programu Rozwoju Oświaty w Gminie Skawina na lata 2021-2030 uznano: **Zapewnienie warunków dla rozwoju kapitału ludzkiego i społecznego w gminie Skawina**. Jego realizacji służyć będzie wdrażanie konsekwentnych działań dotyczących dwóch kluczowych obszarów opisanych przez ujęte w programie cele szczegółowe:

- **Cel szczegółowy 1. Atrakcyjna i nowoczesna oferta edukacyjna, zapewniająca wysoką jakość kształcenia.**
- **Cel szczegółowy 2. Efektywne zarządzanie systemem oświaty w gminie.**

Przyjęte cele i kierunki interwencji traktować należy jako wyraz troski samorządu i całej wspólnoty gminy Skawina o przyszłość dzieci i młodzieży oraz stworzenie podstaw do dalszego dynamicznego rozwoju społeczno-gospodarczego gminy. Założone działania służyć mają zarówno obecnym, jak i przyszłym mieszkańcom gminy, a także innym interesariuszom lokalnym. Ich zaangażowanie w prace nad Programem Rozwoju Oświaty w Gminie Skawina na lata 2021-2030 pozwala wierzyć, że zawarte w nim ambitne cele są możliwe do sprawnego i efektywnego zrealizowania.

Rysunek 6. Schemat celów Programu Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030

Zapewnienie warunków dla rozwoju kapitału ludzkiego i społecznego w gminie Skawina.

Cel szczegółowy 1. Wysoka jakość kształcenia wynikająca z atrakcyjnej i nowoczesnej oferty edukacyjnej, dostosowanej do zmieniających się potrzeb i oczekiwań społecznych oraz wyzwań cywilizacyjnych.

Cel szczegółowy 2. Efektywne zarządzanie systemem oświaty w gminie.

Cel główny:

Zapewnienie warunków dla rozwoju kapitału ludzkiego i społecznego w gminie Skawina. Niezbędne jest podjęcie działań zmierzających do dalszego **podnoszenia jakości kształcenia**, rozwoju różnorodnych form nauczania, wychowania i opieki nad dziećmi w placówkach oświatowych, **dostosowania systemu edukacji do wyzwań współczesnego świata** oraz **usprawniania systemu zarządzania sferą oświaty**, reagując i przewidując zmiany demograficzne, osadnicze i cywilizacyjne.

Cele szczegółowe i kierunki interwencji:

Cel szczegółowy 1. Wysoka jakość kształcenia wynikająca z atrakcyjnej i nowoczesnej oferty edukacyjnej, dostosowanej do zmieniających się potrzeb i oczekiwań społecznych oraz wyzwań cywilizacyjnych.

Kierunek interwencji 1.1. Rozwijanie oferty edukacyjnej dla dzieci i młodzieży szkolnej w kierunku wdrażania nowatorskich metod kształcenia, umożliwiających skuteczne wyposażanie uczniów w kompetencje uniwersalne.

Kierunek interwencji 1.2. Rozwijanie oferty edukacyjnej i opiekuńczej w zakresie wychowania i edukacji przedszkolnej (dzieci w wieku 3-6 lat) oraz opieki żłobkowej (dzieci w wieku 0-3 lat).

Kierunek interwencji 1.3. Rozwijanie programów ukierunkowanych na identyfikowanie oraz rozwój indywidualnych potrzeb dzieci i młodzieży.

Kierunek interwencji 1.4. Szkoła jako centrum organizowania i animowania życia lokalnej społeczności.

Cel szczegółowy 2. Efektywne zarządzanie systemem oświaty w gminie.

Kierunek interwencji 2.1. Gromadzenie informacji i systematyczna analiza aktualnej sytuacji w zakresie realizacji zadań oświatowych oraz podejmowanie decyzji na podstawie wniosków i sprawdzonych rozwiązań.

Kierunek interwencji 2.2. Dostosowana do obecnych i przyszłych potrzeb oraz zmian urbanizacyjnych i demograficznych sieć oświatowa.

Kierunek interwencji 2.3. Doskonalenie systemu zarządzania kadrami oświatowymi w gminie.

Kierunek interwencji 2.4. Wypracowanie i wdrożenie Lokalnego Standardu Edukacji dla wszystkich placówek w gminie.

Plan operacyjny Programu Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030

Kierunek interwencji	Działania	Główna odpowiedzialność realizacyjna po stronie gminy	Podmioty zaangażowane/partnerzy	
Cel szczegółowy 1. Wysoka jakość kształcenia wynikająca z atrakcyjnej i nowoczesnej oferty edukacyjnej, dostosowanej do zmieniających się potrzeb i oczekiwań społecznych oraz wyzwań cywilizacyjnych.				
1.1.	<p>Rozwijanie oferty edukacyjnej dla dzieci i młodzieży szkolnej w kierunku wdrażania nowatorskich metod kształcenia, umożliwiających skuteczne wyposażenie uczniów w kompetencje uniwersalne.</p>	<p>Uzasadnienie kierunku interwencji:</p> <p>Zadaniem gminnego systemu oświaty jest rozwijanie kompetencji uniwersalnych rozumianych jako: kompetencje językowe i cyfrowe (w tym np. w zakresie programowania), kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii, inżynierii i matematyki, jak również jako dynamiczna kombinacja wiedzy, umiejętności i postaw potrzebnych do funkcjonowania we współczesnym świecie i społeczeństwie. Celem podjętych działań powinno być rozwijanie kompetencji proinnowacyjnych i postaw kreatywnych, kompetencji w zakresie rozumienia i tworzenia informacji, w tym umiejętności krytycznego myślenia i skutecznego komunikowania się, kompetencji obywatelskich, ekonomiczno-finansowych oraz w zakresie świadomości przestrzennej i środowiskowej. Niezwykle istotne jest także pobudzanie przedsiębiorczości, ekspresji kulturalnej, chęci uczenia się i wzmacnianie świadomości znaczenia ciągłości rozwoju kompetencji przez całe życie. Szczególny nacisk powinien być również położony na rozwijanie umiejętności pracy w zespole oraz adaptacji do zmian. Dlatego niezbędne jest podejmowanie szerokiego wachlarza działań zmierzających do podnoszenia dostępności i jakości oferty edukacyjnej w gminie, jej uatrakcyjnienia oraz wdrożenia systemowych rozwiązań w zakresie współpracy z różnymi partnerami zewnętrznymi.</p> <p>Kierunek interwencji będzie realizowany poprzez następujące działania:</p> <p>1.1.1. Stworzenie warunków realizacyjnych oraz promowanie atrakcyjnych i praktycznych zajęć szkolnych dla dzieci i młodzieży.</p> <p>(Celem podjętych działań będzie rozwijanie kompetencji uniwersalnych m.in. poprzez: warsztaty, wymianę dobrych praktyk, projekty autorskie nauczycieli, wzmocnienie roli samorządu uczniowskiego, wolontariat, festiwale nauki i zabawy, współpracę z pasjonatami, otwarte konkursy ofert na realizację kół zainteresowań i innych form rozwijających w szkole,</p>	<p>Dyrektorzy placówek oświatowych, Nauczyciele i wychowawcy, Wydział Edukacji</p>	<p>Rada Miejska, Burmistrz, Rodzice, Organizacje społeczne, Podmioty prywatne,</p>

		<p>zajęcia ruchome, koła międzyszkolne prowadzone przez najlepszych nauczycieli, spotkania z osobistościami, pasjonatami, przedstawicielami organizacji społecznych itp. Przedsięwzięcia będą prowadzone z zaangażowaniem środków zewnętrznych, pozyskiwanych z różnych źródeł).</p> <p>1.1.2. Organizacja innowacyjnych klaso-pracowni wyposażonych w nowoczesną aparaturę, urządzenia i oprogramowanie.</p> <p>(Strategia postępowania obejmuje zakup mebli, sprzętu, pomocy dydaktycznych i naukowych oraz innych dla potrzeb tworzenia nowoczesnych pracowni do nauki: języków, chemii, biologii, fizyki itp.).</p> <p>1.1.3. Upowszechnianie nowych technologii w zakresie kształcenia dzieci i młodzieży.</p> <p>(Działania będą ukierunkowane w szczególności na poprawę dostępu i jakości infrastruktury cyfrowej m.in. poprzez modernizację pracowni, zakup komputerów, drukarek, oprogramowania, tablic multimedialnych, edukacyjnych zestawów robotycznych, VR, urządzeń do druku 3D i innego sprzętu informatycznego, zgodnie z aktualnymi trendami. Jednocześnie zaplanowano szkolenia i warsztaty dla nauczycieli. Ważnym aspektem będzie ponadto doskonalenie form pracy zdalnej i indywidualnej z uczniem).</p> <p>1.1.4. Intensyfikacja współpracy między szkołą a organizacjami społecznymi i instytucjami publicznymi w zakresie kształcenia i wychowania.</p> <p>(Należy rozwijać współpracę z instytucjami publicznymi, np. NBP, IPN, instytucjami kultury, ośrodkami sportu, organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami o zasięgu lokalnym, regionalnym i krajowym, w szczególności w celu wdrażania wspólnych projektów edukacyjnych, społecznych, sportowych itp.).</p>		<p>Instytucje kultury, Kluby sportowe, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Starostwo Powiatowe w Krakowie, Kuratorium Oświaty, Placówki niesamorządowe</p>
--	--	---	--	--

		<p>1.1.5. Nowoczesne nauczanie i przygotowanie młodych pokoleń do życia we współczesnym świecie.</p> <p>(Podjęte działania pozwolą m.in. na rozwój kompetencji w zakresie posługiwania się i rozumienia różnych technologii, poszanowania dla środowiska naturalnego i rozumienia zasad zrównoważonego rozwoju. Rozwijana będzie wrażliwość społeczna i zaufanie społeczne, a jednocześnie promowane wychowanie młodych pokoleń w poszanowaniu tradycji społecznych i własnej tożsamości. Placówki oświatowe w jeszcze większym stopniu angażować się będą w rolę współwychowawcy młodych pokoleń. Pozwoli to na wykształcenie umiejętności niezbędnych w poruszaniu się w cyfrowej i technologicznej przestrzeni współczesnego świata. Działania będą ukierunkowane na to, aby młodzi ludzie byli zaradni, przedsiębiorczy i ambitni, prospołeczni oraz wiedzieli kim są i skąd się wywodzą).</p> <p>1.1.6. Nowoczesna baza szkół odpowiadająca na zdiagnozowane obecne i przyszłe potrzeby społeczności lokalnej.</p> <p>(W trakcie prac nad Programem Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030 wielokrotnie angażowano mieszkańców, w tym rodziców dzieci korzystających z gminnej oferty usług edukacyjnych, a także przedstawicieli środowiska oświatowego, starając się pozyskać ich opinie dotyczące obecnego i przyszłego funkcjonowania systemu oświatowego w gminie. W ten sposób powstała m.in. lista społecznych priorytetów inwestycyjnych dotyczących bazy szkolnej na terenie gminy, które zostały zgłoszone bezpośrednio przez mieszkańców. Wśród nich znalazły się (pełne wyliczenie, bez wskazywania kolejności ich realizacji):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Budowa szkoły podstawowej w Wielkich Drogach, • Rozbudowa i modernizacja Szkoły Podstawowej nr 4 w Skawinie, • Utworzenie miejsca do realizacji zajęć wychowania fizycznego oraz innych form aktywności fizycznej przy Szkole Podstawowej w Jaśkowicach, 		
--	--	---	--	--

Program Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030

		<ul style="list-style-type: none"> • Rozbudowa bazy Szkoły Podstawowej w Zespole Placówek Oświatowych w Woli Radziszowskiej, • Budowa zaplecza rekreacyjno-sportowego jako miejsca aktywności fizycznej dla Szkoły Podstawowej nr 2 w Skawinie, • Bieżące remonty, działania modernizacyjne oraz inne inwestycje w szkołach podstawowych oraz w ich otoczeniu (zagospodarowanie terenu). <p>Władze samorządowe gminy Skawina - poprzez zamieszczenie listy inwestycji w niniejszym dokumencie – potwierdzają, że rozumieją zidentyfikowane i przedstawione przez mieszkańców potrzeby. Będą one przedmiotem strategicznych decyzji zarządczych Burmistrza oraz Rady Miejskiej w Skawinie, podejmowanych w kolejnych latach realizacji Programu. Modernizacja, rozbudowa i budowa szkół będzie się odbywała w oparciu o analizy i prognozy demograficzne oraz ponawiane cyklicznie badania społeczne. Inwestycje realizowane będą zgodnie z możliwościami budżetowymi gminy oraz pojawiającymi się szansami ich dofinansowania ze źródeł zewnętrznych, przy wykorzystaniu różnorodnych form realizacyjnych.</p> <p>Osiągnięciu tego celu służyć będzie wykorzystanie instrumentów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • finansowych, m.in.: kolejne uchwały budżetowe i inne dokumenty finansowe, określające krótko- i długofalowe kierunki koncentracji środków finansowych, w tym Wieloletnia Prognoza Finansowa, projekty realizowane przy wykorzystaniu funduszy zewnętrznych, głównie europejskich, otwarte konkursy ofert i inne formy współpracy finansowej z organizacjami pozarządowymi, • prawnych, m.in.: przedmiotowe uchwały Rady Miejskiej, • wdrożeniowych, m.in.: projekty uszczegóławiające priorytety oraz strategie postępowania i kierunki działań określone w niniejszym programie, • organizacyjno-zarządczych i koordynacji, m.in.: zaangażowanie Komisji Edukacji Rady Miejskiej w Skawinie oraz zespołu, który powstał dla potrzeb opracowania niniejszego programu, bieżąca działalność Wydziału Edukacji oraz współpraca z poszczególnymi placówkami i innym powiązanych z nimi podmiotami, 		
--	--	---	--	--

Program Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030

		<ul style="list-style-type: none"> planowania przestrzennego, m.in.: zmiany w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, przy partycypacji mieszkańców, społecznych, m.in.: badania i konsultacje społeczne. <p>Dobór poszczególnych mechanizmów realizacyjnych będzie opierać się na ocenie efektywności, w szczególności kosztowej, oraz skuteczności poszczególnych instrumentów, w tym przy wykorzystaniu dotychczasowych doświadczeń gminy oraz dobrych praktyk oświatowych.</p>		
1.2.	<p>Rozwijanie oferty edukacyjnej i opiekuńczej w zakresie wychowania i edukacji przedszkolnej (dzieci w wieku 3-6 lat) oraz opieki żłobkowej (dzieci w wieku 0-3 lat).</p>	<p>Uzasadnienie kierunku interwencji:</p> <p>Przeprowadzona diagnoza społeczno-demograficzna oraz wnioski płynące z badań społecznych wskazują na potrzebę rozwijania w gminie Skawina efektywnego i atrakcyjnego systemu wspierania rozwoju dziecka w ramach wychowania i edukacji przedszkolnej (dzieci w wieku 3-6 lat) oraz opieki żłobkowej (dzieci w wieku 0-3 lat), opartego na profesjonalnej pomocy, przyjaznym i otwartym dialogu z dzieckiem i z jego rodzicami, a także dostosowaniu bazy placówek do wzrastających potrzeb edukacyjnych w gminie.</p> <p>Kierunek interwencji będzie realizowany poprzez następujące działania:</p> <p>1.2.1. Stworzenie warunków dla prowadzenia atrakcyjnych form zajęć przedszkolnych.</p> <p>(Uznano, że istotne jest stworzenie warunków dla rozwijania kompetencji uniwersalnych, co będzie możliwe m.in. dzięki: warsztatom, wymianie dobrych praktyk, projektom autorskim nauczycieli, zwiększeniu nacisku na atrakcyjną edukację dostosowaną do wieku przedszkolnego, doposażeniu placówek w nowoczesny sprzęt i pomoce dydaktyczne).</p> <p>1.2.2. Zapewnienie wysokiej jakości opieki dla dzieci do lat 3 w różnych formach realizacyjnych.</p> <p>(Niezbędne jest podjęcie działań służących zapewnieniu odpowiedniej liczby miejsc w żłobkach, a także dostosowaniu miejsc i form opieki do potrzeb rodziców aktywnych zawodowo lub chcących wrócić na rynek pracy / rozpocząć własną działalność. Priorytetem władz samorządowych będzie zapewnienie opieki dla dzieci do lat 3 na wysokim poziomie, z dostosowaniem jej form do potrzeb i wieku dzieci. Służyć temu będzie m.in. wdrażanie</p>	<p>Dyrektorzy placówek, Nauczyciele i wychowawcy, Wydział Edukacji</p>	<p>Rada Miejska, Burmistrz, Rodzice, Organizacje społeczne, Podmioty prywatne, Instytucje kultury, Kluby sportowe, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Kuratorium Oświaty, Placówki niesamorządowe</p>

		<p>różnorodnych form opieki dla dzieci do lat 3 – żłobki, kluby dziecięce, opiekun dzienny, niania).</p> <p>1.2.3. Rozwijanie współpracy z podmiotami zainteresowanymi prowadzeniem placówek na obszarze gminy Skawina.</p> <p>(Celem działań będzie stworzenie transparentnego systemu wsparcia dla podmiotów chcących rozwijać sieć żłobków i przedszkoli, m.in. poprzez udostępnianie gminnych pomieszczeń, wsparcie organizacyjne, współfinansowanie zadania przez gminę – dotacje).</p> <p>1.2.4. Nowoczesna baza placówek wychowania przedszkolnego odpowiadająca na zdiagnozowane obecne i przyszłe potrzeby społeczności lokalnej.</p> <p>(Jak wykazano w ramach opisu działania 1.1.6, ważnym elementem prac nad niniejszym programem była partycypacja mieszkańców, w tym rodziców dzieci korzystających z oferty gminy w zakresie wychowania przedszkolnego, a także przedstawicieli środowiska oświatowego. Dzięki temu możliwe było wskazanie najistotniejszych zdaniem mieszkańców inwestycji dotyczących placówek przedszkolnych i żłobków w gminie Skawina. Wśród społecznych priorytetów inwestycyjnych znalazły się (pełne wyliczenie, bez wskazywania kolejności ich realizacji):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Budowa przedszkola w Skawinie, • Budowa żłobka w Skawinie, • Budowa przedszkola w Wielkich Drogach, • Rozbudowa Przedszkola Samorządowego w Radziszowie, • Utworzenie przedszkola przy Szkole Podstawowej w Rzozowie, • Rozbudowa Przedszkola Samorządowego w Zespole Placówek Oświatowych w Kopance, • Rozbudowa Przedszkola Samorządowego w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Krzęcinie, 		
--	--	---	--	--

Program Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030

		<ul style="list-style-type: none"> • Bieżące remonty, działania modernizacyjne oraz inne inwestycje w przedszkolach oraz w ich otoczeniu (zagospodarowanie terenu). • Tworzenie punktów przedszkolnych przy szkołach itp. <p>Podobnie jak w przypadku szkół, władze samorządowe gminy Skawina uznają zidentyfikowane i przedstawione przez mieszkańców potrzeby. Będą one przedmiotem strategicznych decyzji zarządczych podejmowanych w kolejnych latach, dla których podstawą będą stale aktualizowane analizy demograficzne i ponawiane cyklicznie badania społeczne. Niezbędne działania będą realizowane zgodnie z możliwościami budżetowymi gminy oraz pojawiającymi się szansami dofinansowania inwestycji ze źródeł zewnętrznych, przy wykorzystaniu różnorodnych instrumentów realizacyjnych. W przypadku nieruchomości zabytkowych ważną będzie kwestia uzgodnień z Małopolskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. Ich katalog jest tożsamy z określonym w przypadku wspomnianego działania 1.1.6. Dobór poszczególnych instrumentów będzie opierać się na ocenie efektywności, w szczególności kosztowej, oraz skuteczności w zakresie realizacji założonych celów.</p>		
1.3.	<p>Rozwijanie programów ukierunkowanych na identyfikowanie oraz rozwój indywidualnych potrzeb dzieci i młodzieży.</p>	<p>Uzasadnienie kierunku interwencji:</p> <p>Stwarzanie optymalnych warunków kształcenia, z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb i możliwości poszczególnych uczniów, to podstawowe wyzwanie stojące przed placówkami oświatowymi w gminie Skawina. Dobór treści, metod kształcenia i sposobu organizacji systemu edukacji w gminie będzie się opierać na rozpoznaniu sytuacji uczniów oraz diagnozie potencjału, trudności i zainteresowań każdego z nich. Edukacja będzie dostosowana do indywidualnych potrzeb uczniów. Podejmowane działania będą dotyczyć m.in. wprowadzenia różnorodnej oferty zajęć i programów, zarówno rozwijających zainteresowania, uzdolnienia i kompetencje uniwersalne uczniów, jak i wspierających w zakresie pojawiających się trudności edukacyjno-wychowawczych, w tym adresowanych do uczniów o specjalnych potrzebach. Wypracowany zostanie optymalny model współdziałania szkoły z rodzicami uczniów objętych różnorodnymi formami pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w tym w zakresie skutecznych i przyjaznych rodzinom sposobów współpracy wszystkich podmiotów zaangażowanych w pracę z dziećmi o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Rozwijane będą różnorodne formy wspomagania i ukierunkowania zdolności ucznia, zgodnie z jego potencjałem i możliwościami, dając szansę na wyzwalamie i podtrzymywanie spontanicznej aktywności ucznia, sprzyjanie uaktywnianiu się jego potencjału intelektualnego i twórczego.</p>		

	<p>Kierunek interwencji będzie realizowany poprzez następujące działania:</p> <p>1.3.1. Rozwijanie form wsparcia psychologicznego i pedagogicznego dla uczniów i rodziców.</p> <p>(Rozwijanie współpracy ze specjalistami ze Specjalistycznej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej (SPPP) w Skawinie poprzez organizację treningów, warsztatów, terapii rodzin, udział w radach pedagogicznych, prelekcje, wykłady itp. Intensyfikacja współpracy SPPP z rodzicami w zakresie podejmowania rozwiązań najbardziej korzystnych dla dalszej edukacji i wychowania dzieci. Doposażenie placówek w niezbędne pomoce).</p> <p>1.3.2. Stworzenie warunków dla realizacji programów pracy z uczniem zdolnym i uczniem o specjalnych potrzebach.</p> <p>(Kontynuowane i rozwijane będą działania pozwalające na identyfikację i diagnozowanie ucznia zdolnego i o specjalnych potrzebach. Organizowane będą atrakcyjne formy zajęć pozalekcyjnych, pracy indywidualnej, kół przedmiotowych, kół zainteresowań, kół samokształcenia. Elementem systemu wsparcia będą także stypendia socjalne oraz naukowe dla uczniów wyróżniających się wynikami. Wspierane będą działania w zakresie wskazywania i organizacji różnych form wypoczynku i relaksu. Rozwijana będzie we współpracy z doradcami zawodowymi pomoc w planowaniu dalszego rozwoju ucznia i jego kariery zawodowej).</p> <p>1.3.3. Rozwijanie współpracy z podmiotami uczestniczącymi w procesie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych.</p> <p>(Aktywność zostanie ukierunkowana na rozwijanie współpracy ze specjalistami w zakresie pedagogiki, psychologii, doradztwa zawodowego, z podmiotami ekonomii społecznej, instytucjami pomocy społecznej itp. W szczególności dotyczyć to będzie organizacji treningów, warsztatów, prelekcji, wykładów, wspólnych projektów oraz profesjonalnego wsparcia rad pedagogicznych).</p>	<p>Dyrektorzy placówek oświatowych, Nauczyciele i wychowawcy, Wydział Edukacji, Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Skawinie, Centrum Wspierania Rodziny</p>	<p>Rada Miejska, Burmistrz, Rodzice, Ośrodki doskonalenia nauczycieli, Biblioteka Pedagogiczna, Organizacje społeczne, Podmioty prywatne, Instytucje kultury, Kluby sportowe, Uczelnie wyższe, Instytucje rynku prac, Przedsiębiorcy, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Starostwo Powiatowe w Krakowie, Kuratorium oświaty, Szkoły i placówki niesamorządowe</p>
--	---	---	--

1.4.	<p>Szkoła jako centrum organizowania i animowania życia lokalnej społeczności.</p>	<p>Uzasadnienie kierunku interwencji:</p> <p>Szkoła pełni nie tylko funkcje czysto edukacyjne, ale staje się pomostem do życia zawodowego i społecznego. Ma za zadanie nie tylko uczyć i wychowywać, ale także być placówką jednoczącą, aktywizującą i doskonalącą całą lokalną społeczność. Placówki oświatowe powinny stymulować współpracę podmiotów sektora edukacji i kultury dla realizacji programów i propozycji kulturalnych rozwijających umiejętności uniwersalne, w szczególności kompetencje kreatywne dzieci i młodzieży. Niezwykle ważne jest, aby w oparciu o infrastrukturę i kadre placówek oświatowych wspierać międzypokoleniową wymianę wartości kulturowych, m.in. poprzez współorganizację różnorodnych inicjatyw społecznych. Placówki oświatowe winny promować ideę kształcenia przez całe życie, rozwijając adekwatną do aktualnych potrzeb rynku pracy ofertę kształcenia osób dorosłych w zakresie kompetencji uniwersalnych i zawodowych. Uczestniczyć w działaniach krzewiących kulturę fizyczną i idee zdrowego trybu życia.</p>		
		<p>Kierunek interwencji będzie realizowany poprzez następujące działania:</p> <p>1.4.1. Rozwijanie działań integrujących lokalną społeczność z wykorzystaniem potencjału placówek edukacyjnych.</p> <p>(Celem działań będzie stworzenie oferty dla całych rodzin. Zakłada się m.in. współpracę bibliotek w gminie w realizacji programu rozwoju czytelnictwa, wsparcie osób starszych przez dostarczanie książek i audiobooków, organizowanie wspólnych wyjazdów i wycieczek, warsztaty rękodzieła itp. Wpieranym będzie realizowanie projektów dotyczących rozwijania kompetencji cyfrowych dla seniorów, kompetencji językowych, kształtowania postaw przedsiębiorczych, poznawania i kultywowania tradycji lokalnych. W szczególności dotyczy to projektów realizowanych w ramach inicjatyw podobnych do LOWE, czy procesów rewitalizacyjnych).</p> <p>1.4.2. Rozwijanie współpracy z organizacjami i instytucjami kultury.</p> <p>(Zakłada się dalszy rozwój współpracy placówek oświatowych z Centrum Kultury i Sportu w Skawinie, Miejską Biblioteką Publiczną w Skawinie wraz z filiami i Multicentrum, Muzeum Regionalnym w Skawinie, Szkołą Muzyczną I Stopnia w Skawinie. W szczególności dotyczy to realizacji projektów, wyjazdów do ciekawych miejsc, takich jak: muzea, teatry, obiekty zabytkowe, a także organizacji kół zainteresowań artystycznych, wizyt profesjonalnych artystów w szkołach, koncertów, przedstawień itp.).</p>	<p>Dyrektorzy placówek oświatowych, Nauczyciele i wychowawcy, Wydział Edukacji</p>	<p>Rada Miejska, Burmistrz, Rodzice, Organizacje społeczne, Podmioty prywatne, Instytucje kultury, Kluby sportowe, Instytucje rynku pracy, Przedsiębiorcy, Instytucje otoczenia biznesu, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,</p>

		<p>1.4.3. Realizacja działań zmierzających do wdrożenia systemu kształcenia ustawicznego w oparciu o potencjał placówek oświatowych, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb lokalnego rynku pracy.</p> <p>(Za celowe uznano rozwijanie edukacji ekonomicznej przy współpracy z NBP, instytucjami otoczenia biznesu itp., a także nawiązanie współpracy z podmiotami świadczącymi usługi w zakresie szkoleń zawodowych, kształcenia na odległość na terenach wiejskich itp.).</p> <p>1.4.4. Wspieranie świadomości i postaw prozdrowotnych oraz aktywizacja ruchowa dzieci i młodzieży</p> <p>(Podejmowane działania dotyczyć będą profesjonalizacji zajęć sportowych w szkołach – SKS, organizacja lig w różnych dyscyplinach sportowych, ze szczególnym uwzględnieniem sportu drużynowego, organizacja mistrzostw w różnych dyscyplinach, organizacja biegów okolicznościowych, kontakty szkół z klubami sportowymi w zakresie kierowania do nich uzdolnionych w danej dyscyplinie uczniów. Ważnym elementem podejmowanych działań będzie rozwój zajęć z lekkiej atletyki, promocja skautingu, a także szersza realizacja tzw. „lekcji w terenie” itp. Kontynuowana i rozwijana będzie profilaktyka uzależnień, a także działania służące zapewnieniu efektywnej opieki pielęgniarce, wspieraniu przeglądów dentystycznych, promocji zdrowia psychicznego itp.).</p>		<p>Placówki ochrony zdrowia, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Starostwo Powiatowe w Krakowie, Kuratorium Oświaty, Szkoły i placówki niesamorządowe</p>
<p>Cel szczegółowy 2. Efektywne zarządzanie systemem oświaty w gminie.</p>				
2.1.	<p>Gromadzenie informacji i systematyczna analiza aktualnej sytuacji w zakresie realizacji zadań</p>	<p>Uzasadnienie kierunku interwencji:</p> <p>Edukacja jako obszar kluczowy dla rozwoju społecznego, a jednocześnie generujący jedne z największych wydatków w budżecie gminy, wymaga analiz wybiegających daleko w przyszłość. Możemy i powinniśmy próbować przewidzieć, w jakim kierunku rozwijać się będzie system oświaty w gminie i kraju oraz jakie będą implikacje wprowadzanych zmian systemowych. Co więcej, zmiany nie dokonują się tylko pod wpływem czynników wewnętrznych, ale również, w coraz większym stopniu, pod wpływem czynników globalnych, w tym demograficznych, osadniczych itp. Dlatego systematyczne gromadzenie informacji oświatowych i ich analizowanie stanie się kluczowym</p>		

Program Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030

	<p>oświatowych oraz podejmowanie decyzji na podstawie wniosków i sprawdzonych rozwiązań.</p>	<p>elementem zarządzania systemem oświaty w gminie Skawina. Decyzje dotyczące systemu oświatowego w gminie będą podejmowane na bazie rzetelnych analiz i prognoz, dostępnych lokalnie.</p> <p>Kierunek interwencji będzie realizowany poprzez następujące działania:</p> <p>2.1.1. Cyfryzacja systemu pozyskiwania, gromadzenia i przetwarzania informacji dotyczących systemu oświaty w gminie Skawina.</p> <p>(Analiza systemu oświaty wymaga wykorzystania nowoczesnego oprogramowania pozwalającego na precyzyjne zarządzanie oświatą, w tym na szybkie pozyskiwanie kluczowych informacji w trakcie roku szkolnego. Stosowne repozytorium pozwoli także na archiwizowanie danych oraz udostępnianie dobrych praktyk – z możliwością czerpania inspiracji i wyciągania wniosków).</p> <p>2.1.2. Opracowanie i wdrożenie procedur monitorowania systemu oświaty w gminie Skawina.</p> <p>(Sprawne i efektywne zarządzanie oświatą wymaga dostępu do rzetelnych i aktualnych informacji. Pozwolą one na podejmowanie bieżących i strategicznych decyzji przez kierownictwo gminy).</p>	<p>Dyrektorzy placówek oświatowych, Wydział Edukacji, Rada Miejska, Burmistrz</p>	<p>Nauczyciele i wychowawcy, Rodzice, Organizacje społeczne</p>
<p>2.2.</p>	<p>Dostosowana do obecnych i przyszłych potrzeb oraz zmian urbanizacyjnych i demograficznych sieć oświatowa.</p>	<p>Uzasadnienie kierunku interwencji:</p> <p>Nowoczesna baza dydaktyczna będzie zaspokajała obecne jak i przyszłe potrzeby gminnego systemu edukacji. Przyczyni się do stworzenia warunków dalszego wzrostu potencjału społecznego, gospodarczego i kulturalnego w gminie oraz pozwoli na stworzenie atrakcyjnej oferty edukacyjnej, kulturalnej i sportowej dla wszystkich jej mieszkańców. Działania w ramach programu zmierzać będą do realizacji kilku kluczowych inwestycji infrastrukturalnych, które wprost wynikają ze zdiagnozowanych potrzeb gminy i są niezbędne dla zaspokojenia oczekiwań mieszkańców. Ze względu na ograniczenia finansowe i czasowe, należy skoncentrować środki na projektach mających największy wpływ na poprawę warunków funkcjonowania placówek oświatowych w gminie. Powstająca infrastruktura przystosowana będzie do wymagań osób o specjalnych potrzebach i dostępna dla wszystkich mieszkańców.</p> <p>Kierunek interwencji będzie realizowany poprzez następujące działania:</p> <p>2.2.1. Dostosowywanie granic obwodów szkolnych do zidentyfikowanych trendów i prognoz demograficznych oraz potrzeb społecznych.</p>	<p>Dyrektorzy placówek oświatowych, Wydział Edukacji,</p>	<p>Nauczyciele i wychowawcy, Rodzice,</p>

Program Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030

		<p>(Zakłada się ponowną analizę i dostosowanie obwodów szkolnych do potrzeb lokalnej społeczności i możliwości placówek oświatowych. Służyć to będzie optymalizacji zarządzania systemem edukacji i poprawie warunków funkcjonowania placówek oświatowych w gminie Skawina).</p> <p>2.2.2. Monitorowanie sieci placówek wychowania przedszkolnego oraz szkół w gminie w oparciu o identyfikowane trendy i prognozy demograficzne oraz uwarunkowania organizacyjne - reagowanie na nowe warunki rozwojowe.</p> <p>(W kontekście wyzwań przyszłości niezbędna jest bieżąca weryfikacja i aktualizacja wniosków płynących z audytu oświaty i jego kolejnych edycji. Szczególnie istotne jest uwzględnianie zmian w liczebności dzieci w szkołach i oddziałach służące podejmowaniu decyzji o ewentualnych niezbędnych modyfikacjach sieci placówek edukacyjnych w gminie. Monitorowanie sytuacji pozwoli na szybką reakcję na kluczowe potrzeby, problemy i oczekiwania mieszkańców, z uwzględnieniem możliwości gminy).</p>	<p>Rada Miejska, Burmistrz</p>	<p>Organizacje społeczne, Kuratorium Oświaty</p>
<p>2.3.</p>	<p>Doskonalenie systemu zarządzania kadrami oświatowymi w gminie.</p>	<p>Uzasadnienie kierunku interwencji:</p> <p>Zawód nauczyciela już od dawna nie ogranicza się jedynie do prowadzenia lekcji, lecz wymaga posiadania wielu nowych zmieniających się w czasie kompetencji i umiejętności. Dlatego niezbędne jest udoskonalenie i rozbudowanie systemu zarządzania kadrami oświatowymi w gminie, w tym stworzenie lokalnego systemu wsparcia kompetencji kadry zaangażowanej w proces edukacji. Pozwoli to na uzyskanie efektu w postaci (co najmniej) dwuprzeciwieństwa wśród większości nauczycieli zatrudnionych w gminie Skawina i zdobycie poszukiwanych, deficytowych kwalifikacji przez pracowników systemu oświaty. Stworzenie transparentnego systemu motywowania pracowników pozwoli na zwiększenie satysfakcji z wykonywanej pracy i przyciągnie młodych nauczycieli (w tym absolwentów) do jednostek edukacyjnych w gminie.</p> <p>Kierunek interwencji będzie realizowany poprzez następujące działania:</p> <p>2.3.1. Opracowanie mapy potrzeb w zakresie kwalifikacji nauczycielskich niezbędnych dla zaspokojenia potrzeb edukacyjnych w gminie obecnie i w przyszłości.</p> <p>(Kluczowymi działaniami podejmowanymi przez samorząd w kolejnych latach będzie bieżące analizowanie arkuszy organizacyjnych szkół i zestawianie ich z danymi dotyczącymi</p>	<p>Dyrektorzy placówek oświatowych, Wydział Edukacji, Rada Miejska, Burmistrz</p>	<p>Nauczyciele i wychowawcy, Organizacje społeczne, Instytucje kultury,</p>

	<p>kwalifikacji i wieku nauczycieli, a także trendów demograficznych. Analiza taka ma wykazać z wyprzedzeniem potencjalne braki w zakresie obsady kadrowej, deficytowe kwalifikacje itp.).</p> <p>2.3.2. Stworzenie na poziomie gminy transparentnego programu stypendialnego (atrakcyjnego i dostępnego) dla pracowników.</p> <p>(Celowym jest stworzenie atrakcyjnego modelu dofinansowania kształcenia nauczycieli w zakresie kwalifikacji deficytowych. Wymaga to stworzenia nowego regulaminu przyznawania dofinansowania do doksztalcania nauczycieli i opracowanie nowych narzędzi wsparcia rozwoju zawodowego pracowników systemu oświaty, np. gmina współfinansuje w formie grantów konkursowych podnoszenie kwalifikacji kadry – w ramach zdefiniowanych potrzeb ogólnogminnych, a nie tylko z punktu widzenia potrzeb jednej placówki).</p> <p>2.3.3. Szkolenia dla pracowników systemu oświaty zgodnie ze zdiagnozowanymi potrzebami.</p> <p>(Wdrożenie nowych rozwiązań w zakresie funkcjonowania systemu oświaty w gminie Skawina wymaga współpracy profesjonalnej kadry nauczycielskiej. Dlatego podejmowane będą działania polegające na rozwoju oferty szkoleniowej dla pracowników oświaty, zgodnie ze zidentyfikowanymi deficytami w zakresie kompetencji kadry).</p> <p>2.3.4. Stworzenie pozafinansowego systemu motywacyjnego dla kadry oświatowej.</p> <p>(Zakłada się wprowadzenie pozafinansowych narzędzi motywowania kadr oświatowych przy wykorzystaniu zasobów gminy, takich jak: basen, zajęcia sportowe, oferta kulturalna. Możliwe jest też wdrożenie funkcjonujących na rynku komercyjnych rozwiązań np. w zakresie opieki zdrowotnej, czy oferty rekreacyjno-sportowej).</p>		<p>Instytucje zewnętrzne, Kuratorium Oświaty, Ośrodki doskonalenia nauczyciel, Podmioty doradcze i szkoleniowe</p>
--	---	--	--

2.4.	<p>Wypracowanie i wdrożenie Lokalnego Standardu Edukacji dla wszystkich placówek w gminie.</p>	<p>Uzasadnienie kierunku interwencji:</p> <p>Bieżące funkcjonowanie systemu oświaty oparte jest na przejęciu odpowiedzialności za funkcjonowanie szkół i placówek oświatowo-wychowawczych przez jednostki samorządu terytorialnego, które zmuszone są uzupełniać niewystarczające nakłady państwa przekazywane na ten cel samorządom. Rosnące z roku na rok obciążenie budżetu gminy Skawina wydatkami oświatowymi wymaga stworzenia przejrzystego systemu finansowania oświaty w gminie. Z uwagi na to, że koszty zatrudnienia nauczycieli i pracowników administracyjno-obslugowych stanowią zdecydowaną największą część nakładów na prowadzenie oświaty, ustalenie standardów zatrudnienia jest kluczem do racjonalizowania wydatków i tworzenia mechanizmu finansowania szkół i placówek w porównywalnych warunkach organizacyjnych. Celem programu jest także stworzenie obiektywnych wskaźników dających możliwość porównania rzeczywistych potrzeb szkół z uwzględnieniem obecnych i przyszłych uwarunkowań demograficznych i ekonomicznych. Wdrożenie tego rozwiązania pozwoli na wprowadzenie modelu menadżerskiego w zarządzaniu placówkami oświatowymi w gminie i zaspokojenie potrzeb lokalnej społeczności w zakresie dostępu do wysokiej jakości edukacji w gminie Skawina.</p>		
		<p>Kierunek interwencji będzie realizowany poprzez następujące działania:</p> <p>2.4.1. Wypracowanie i wdrożenie ogólnogminnego standardu w zakresie zatrudnienia w placówkach oświatowych w gminie.</p> <p>(Ustalenie standardów zatrudnienia jest kluczem do racjonalizowania wydatków i tworzenia mechanizmu finansowania szkół i placówek w porównywalnych warunkach organizacyjnych. Jedną z metod, które mają służyć temu celowi jest wprowadzenie standardów zatrudnienia metodą tzw. bonu organizacyjnego. Na podstawie liczby uczniów wyznacza się limity zatrudnienia pracowników, dzięki czemu możliwe jest niejako automatyczne dopasowywanie organizacji i wynikających z organizacji kosztów utrzymania placówek do zmieniających się warunków demograficznych. Dzięki temu rozwiązaniu organ prowadzący będzie w stanie dokładniej szacować zarówno bieżące, jak i przyszłe koszty organizacji szkół. Metoda uwzględnia przy tym zróżnicowanie kosztów kształcenia ze względu na czynniki obiektywne oraz fakt, że niektóre wydatki nie są związane z liczbą uczniów.</p> <p>Towarzyszyć temu będzie opracowanie na poziomie gminy regulaminu standaryzacji zatrudnienia, z wykorzystaniem propozycji zawartych w audycie oświaty - standard konstruowania arkusza organizacyjnego placówki. Ustalenie standardu zatrudnienia winno odnosić się do konkretnej grupy pracowników wykonujących podobne czynności</p>	<p>Dyrektorzy placówek oświatowych, Wydział Edukacji, Rada Miejska, Burmistrz</p>	<p>Nauczyciele i wychowawcy, Rodzice, Organizacje społeczne, Podmioty prywatne, Podmioty doradcze, Kuratorium Oświaty</p>

		<p>porównywalne we wszystkich placówkach podlegających standaryzacji. O poziomie zatrudnienia na poszczególnych stanowiskach decyduje dyrektor szkoły w ramach limitu środków finansowych wynikających z planu finansowego).</p> <p>2.4.2. Wdrożenie nowego standardu w zakresie finansowania placówek oświatowych w gminie.</p> <p>(Nowa jakość w zakresie finansowania placówek oświatowych powinna opierać się na większej autonomii dyrektorów/menadżerów zarządzających budżetem placówek ustalonym według nowych standardów ogólnogminnych wskazanych w 2.4.1 z wykorzystaniem takich narzędzi jak budżet zadaniowy, wieloletnie plany inwestycyjne itp.).</p> <p>2.4.3. Wprowadzenie systemu menadżerskiego w zarządzaniu placówkami oświatowymi.</p> <p>(Docelowym kierunkiem podejmowanych działań będzie stworzenie modelu opartego na najwyższych kompetencjach dyrektorów - menadżerów placówek oświatowych. Służyć temu będzie system podnoszenia kwalifikacji obecnych pracowników oświaty, jak i uwzględnianie kwalifikacji menadżerskich w postępowaniach konkursowych na stanowiska dyrektorów placówek oświatowych w gminie).</p> <p>2.4.4. Opracowanie wieloletniego systemu wsparcia infrastruktury i wyposażenia placówek oświatowych oraz wprowadzenie do WPI/WPF niezbędnych inwestycji dotyczących placówek oświatowych.</p> <p>(Szerokie listy zidentyfikowanych potrzeb społecznych w zakresie inwestycji oświatowych zostały określone w działaniach 1.1.6 i 1.2.4).</p>		
--	--	--	--	--

		<p>2.4.5. Wprowadzenie programu wsparcia podmiotów przejmujących zadania gminy w zakresie oświaty.</p> <p>(Uzupełnieniem działań podejmowanych przez samorząd powinny być inicjatywy mieszkańców i innych podmiotów chcących współuczestniczyć w procesie doskonalenia systemu oświaty w gminie Skawina. Dlatego podejmowane będą działania o charakterze finansowym i organizacyjnym zachęcające zewnętrzne podmioty do prowadzenia działalności edukacyjnej na obszarze gminy np. żłobków czy przedszkoli).</p> <p>2.4.6. Wspólne zamówienia wybranych produktów i usług.</p> <p>(Obniżeniu kosztów związanych z bieżącym utrzymaniem placówek oświatowych może służyć program wspólnych zamówień, którego celem jest uzyskanie efektów skali, a tym samym na obniżenie kosztów zakupu niezbędnych materiałów. Planuje się przegląd i ewentualne wytypowanie wraz z kierownictwem szkół i przedszkoli zamówień, które będą następnie realizowane w tej formule).</p>		
--	--	--	--	--

Zgodność Programu Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030 z dokumentami wyższego rzędu

Program Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030 w strukturze dokumentów strategicznych gminy stanowi program wykonawczy dla Strategii Rozwoju Gminy Skawina na lata 2021-2030 w zakresie celu strategicznego „Dobrej jakości edukacja dostępna dla wszystkich” w obszarze „Gmina przyjazna do życia”. Jednocześnie jest spójny z dokumentami strategicznymi i programowymi, które funkcjonują na poziomie ponadlokalnym, m.in.:

1. **Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)**, będąca obowiązującym, kluczowym dokumentem państwa polskiego w obszarze średnio- i długofalowej polityki gospodarczej. Strategia określa podstawowe uwarunkowania, cele i kierunki rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, regionalnym i przestrzennym w perspektywie roku 2020 i 2030. Przedstawia nowy model rozwoju – rozwój odpowiedzialny oraz społecznie i terytorialnie zrównoważony. Program Rozwoju Oświaty w gminie Skawina nawiązuje do niej w szczególności w zakresie następujących celów, obszarów i kierunków interwencji:
  - Cel szczegółowy I - Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną:
    - Obszar Rozwój innowacyjnych firm:
      - Kierunek interwencji 1. Wzmocnienie kapitału ludzkiego i społecznego w narodowym systemie innowacji,
    - Obszar Reindustrializacja:
      - Kierunek interwencji 5. Wsparcie kształcenia zawodowego dla „Przemysłu 4.0”;
  - Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony:
    - Obszar Spójność społeczna:
      - Kierunek interwencji 1. Aktywna polityka prorodzinna,
      - Kierunek interwencji 3. Wsparcie grup zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem oraz zapewnienie spójności działań na rzecz integracji społecznej.
  - Ponadto, strategia określa obszary wpływające na osiągnięcie jej celów, wskazując m.in. kapitał ludzki (i społeczny) jako krytyczny czynnik rozwoju społeczno-gospodarczego kraju, który wraz z postępującymi procesami demograficznymi i wyzwaniem o charakterze globalnym nabierać będzie jeszcze większego znaczenia. Strategia określa edukację i potrzebę uczenia się jako kluczowe wyzwania i zadania rozwojowe, wskazując m.in. na dalsze doskonalenie systemu w kierunku bardziej praktycznego podejścia do kształcenia i jego lepsze dopasowanie do wymagań stawianych przez współczesny rynek pracy, rozwijanie kompetencji uniwersalnych, wdrażanie technologii informacyjno-

komunikacyjnych i wzmacnianie kompetencji cyfrowych, optymalizację systemu edukacji w kontekście postępujących zmian demograficznych.

2. **Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030**, stanowiąca podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa, gdzie odzwierciedlenie znajdują postanowienia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju określone w filarze rozwój społecznie i terytorialnie zrównoważony. Program Rozwoju Oświaty w gminie Skawina nawiązuje do niej w szczególności w zakresie następujących celów i kierunków interwencji:

- Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych:
  - 2.1. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego:
    - 2.1.1. Kształcenie wyższe i zawodowe.
    - 2.1.2. Kształcenie ustawiczne,
    - 2.1.3. Zwiększanie zasobów rynku pracy i rozwój kapitału społecznego;
- Cel 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie:
  - 3.3. Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych.

3. **Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030**, która wyznacza cele polityki państwa w zakresie budowania kapitału społecznego w perspektywie do 2030 r., przez co stanowi rozwinięcie zagadnień nakreślonych w ramach jednego z tzw. obszarów wpływających na osiągnięcie celów Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, jakim jest „Kapitał ludzki i społeczny”. Program nawiązuje do niej w szczególności w zakresie następujących celów i priorytetów:

- Cel szczegółowy 1. Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne:
  - Priorytet 1.2. Rozwój i wzmacnianie zorganizowanych form aktywności obywatelskiej;
- Cel szczegółowy 2. Wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw obywatelskich:
  - Priorytet 2.1. Tworzenie warunków oraz budowanie kompetencji dla wzmacniania uczestnictwa w kulturze;
- Cel szczegółowy 3. Wzmocnienie rozwoju społeczno-gospodarczego kraju przez sektory kultury i kreatywne:
  - 3.3. Wzmocnienie potencjału kreatywnego społeczeństwa.

4. **Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030** (projekt z listopada 2019 r.), stanowiąca odpowiedź na wyzwania, jakie stoją przed Polską, w zakresie lepszego wykorzystania potencjału ludzkiego i zapewnienia spójności społecznej. Zaplanowano bardzo szerokie działania, które odnoszą się do zatrudnienia i polityki społecznej oraz wpływających na nie kwestii związanych z zapewnieniem odpowiednich warunków mieszkaniowych, do edukacji i szeroko rozumianej ochrony zdrowia. Program nawiązuje do niej w zakresie następujących celów:

- Cel szczegółowy 1: Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli, w tym cyfrowych,
  - Cel szczegółowy 3: Wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy,
  - Cel szczegółowy 4: Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.
- 5. Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”**, która kładzie nacisk na zrównoważony rozwój Małopolski w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i terytorialnym. Program nawiązuje do niej w szczególności w zakresie następujących celów i kierunków polityki rozwoju:
- Cel strategiczny: Rozwój społecznie wrażliwy, sprzyjający rodzinie:
    - Kierunek polityki rozwoju 1. Małopolskie rodziny,
    - Kierunek polityki rozwoju 2. Opieka zdrowotna,
    - Kierunek polityki rozwoju 3. Bezpieczeństwo,
    - Kierunek polityki rozwoju 4. Sport i rekreacja,
    - Kierunek polityki rozwoju 5. Kultura i dziedzictwo,
    - Kierunek polityki rozwoju 6. Edukacja,
    - Kierunek polityki rozwoju 7. Rynek pracy;
  - Cel strategiczny: Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka:
    - Kierunek polityki rozwoju 5. Cyfrowa Małopolska,
  - Cel strategiczny: Wysoka jakość środowiska i dążenie do neutralności klimatycznej:
    - Kierunek polityki rozwoju 4. Edukacja ekologiczna;
  - Cel strategiczny: System zarządzania strategicznego rozwojem dostosowany do wyzwań dekady 2020-2030:
    - Kierunek polityki rozwoju 2. Współpraca i partnerstwo;
  - Cel strategiczny: Zrównoważony i trwały rozwój oparty na endogenicznych potencjałach:
    - Kierunek polityki rozwoju 2. Wsparcie miast,
    - Kierunek polityki rozwoju 3. Rozwój obszarów wiejskich.
- 6. Strategia Rozwoju Powiatu Krakowskiego „Powiat Krakowski 2030”**, będąca podstawowym i najważniejszym dokumentem strategicznym, przedstawiającym długookresowe założenia związane z rozwojem powiatu krakowskiego. Program nawiązuje do niej w szczególności w zakresie następujących celów (i powiązanych z nimi działań):
- Cel strategiczny 1. Wzmocnienie systemu świadczenia usług pomocy społecznej i usług zdrowotnych:
    - Cel operacyjny 1. Rozwój infrastruktury oraz usług zdrowotnych i usług pomocy społecznej dla osób wymagających wsparcia;

- Cel strategiczny 2. Kształcenie i rozwój społeczeństwa obywatelskiego powiatu krakowskiego:
    - Cel operacyjny 1. Kształtowanie warunków rozwoju kapitału społecznego,
    - Cel operacyjny 2. Wspieranie i upowszechnianie działań w zakresie kultury oraz sportu,
    - Cel operacyjny 3. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu;
  - Cel strategiczny 3. Tworzenie i promowanie warunków dla rozwoju gospodarki powiatu krakowskiego:
    - Cel operacyjny 2. Tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości oraz wzrost konkurencyjności i innowacyjności lokalnych przedsiębiorstw.
    - Cel operacyjny 4. Wysoka jakość kształcenia i dostosowanie oferty edukacyjnej do zmieniających się uwarunkowań społeczno-gospodarczych;
  - Cel strategiczny 7. Współpraca samorządowa i kształtowanie wizerunku powiatu krakowskiego:
    - Cel operacyjny 3. Współpraca wewnątrz powiatu krakowskiego oraz z otoczeniem zewnętrznym.
7. **Strategia Rozwoju Gminy Skawina na lata 2021-2030**, będąca podstawowym gminnym dokumentem strategicznym, określającym cele i zadania lokalnej polityki rozwoju. Program wypełnia następujące cele:
- Cel strategiczny: Dobrej jakości edukacja dostępna dla wszystkich:
    - Cel operacyjny 1.1 Podniesienie jakości edukacji - Skawina 10% lepsza od średniej powiatowej na egzaminach,
    - Cel operacyjny 1.2 Zwiększenie dostępności edukacyjnej dla dzieci w wieku 0-6,
    - Cel operacyjny 1.3 Modernizacja istniejącej infrastruktury i restrukturyzacja sieci placówek oświatowych,
    - Cel operacyjny 1.4 Poszerzenie oferty w zakresie edukacji dla młodzieży i seniorów,
    - Cel operacyjny 1.5 Podniesienie kompetencji kadr oświatowych,
    - Cel operacyjny 1.6 Stworzenie możliwości rozwoju szkolnictwa średniego i wyższego w Skawinie,
    - Cel operacyjny 1.7 Rozszerzenie oferty edukacyjnej, integracyjnej i specjalistycznej dla osób z niepełnosprawnościami.

System wdrażania, monitorowania, ewaluacji i aktualizacji Programu Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030

Zarządzanie Programem Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030

System wdrażania oraz system monitorowania, ewaluacji i aktualizacji Programu Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030 stanowią integralną część zarządzania strategicznego i polityki oświatowej samorządu gminy Skawina.

Instytucjonalną strukturę systemu wdrażania, monitorowania, ewaluacji i aktualizacji Programu Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030 tworzą:

- Burmistrz Miasta i Gminy Skawina,
- Rada Miejska w Skawinie, w szczególności Komisja Edukacji,
- Wydział Edukacji Urzędu Miasta i Gminy w Skawinie, pełniący rolę centrum koordynacyjnego,
- inne stanowiska/komórki/wydziały/jednostki gminne, pełniące określone kompetencje w sferze wychowania i edukacji oraz sferach powiązanych,
- wykonawcy i partnerzy realizacyjni określani w ramach poszczególnych zadań programu.

Za wdrażanie programu, podobnie jak i innych dokumentów o charakterze strategicznym, odpowiada Burmistrz Miasta i Gminy Skawina, co należy rozumieć jako strategiczną rolę organu wykonawczego samorządu gminnego w stymulowaniu i koordynacji działań podejmowanych przez różnorodne podmioty i środowiska, jak również w mobilizowaniu oraz integrowaniu zasobów pozostających w ich dyspozycji – na rzecz realizacji celów programu.

Ważna rola przypada również Radzie Miejskiej w Skawinie, w szczególności Komisji Edukacji, która będzie wsparciem merytorycznym, a do jej zadań należy w szczególności aktywizacja wszystkich podmiotów działających na terenie gminy w sferze wychowania i edukacji oraz sferach powiązanych do włączania się w realizację zadań programu, proponowanie nowych rozwiązań realizacyjnych, bazujących na opiniach przedstawicieli społeczności lokalnych z poszczególnych części gminy, podejmowanie uchwał w zakresie aktualizacji dokumentu, na bazie wniosków z prowadzonej sprawozdawczości.

Ponadto, kluczowym elementem powyższej struktury jest Wydział Edukacji Urzędu Miasta i Gminy w Skawinie, pełniący rolę centrum koordynacyjnego. Jest to podmiot, który z jednej strony prowadzi sprawozdawczość na potrzeby monitoringu i ewaluacji, przygotowując podsumowania i raporty dla Burmistrza Miasta i Gminy Skawina oraz Rady Miejskiej, a z drugiej stanowi „węzeł koordynacyjno-informacyjno-promocyjny” dla wykonawców i partnerów realizacyjnych. Niezbędna jest współpraca innych stanowisk/komórek/wydziałów/jednostek gminnych, pełniących określone kompetencje w sferze wychowania i edukacji oraz sferach powiązanych, z Wydziałem Edukacji Urzędu Miasta i Gminy w Skawinie.

Rekomenduje się, aby w prace wdrożeniowe angażować również zespół, który odpowiadał za opracowanie Programu Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030 (jako organ opiniodawczo-doradczy lub indywidualnie poszczególne tworzące go osoby – zgodnie z ich kompetencjami, możliwościami i chęciami partycypacji).

Program Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030 proponuje zadania, które stanowią wyzwania dla całej społeczności gminy – władz samorządowych, całego środowiska oświatowego, instytucji lokalnych, partnerów prywatnych i pozarządowych, grup nieformalnych, mieszkańców, a także partnerów zewnętrznych. Wdrażanie programu, zawierającego zadania dedykowane nie tylko stronie publicznej, wymaga ścisłej koordynacji i współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami. Stąd też efektywność realizacji celów wyodrębnionych w programie w dużej mierze będzie zależeć od koordynowania i monitorowania tego procesu. Dlatego też do zadań Wydziału Edukacji Urzędu Miasta i Gminy w Skawinie, w ścisłej współpracy z placówkami oświatowymi, należeć będzie w szczególności:

- realizacja przypisanych mu zadań i projektów,
- koordynacja współpracy oraz ciągłe pozyskiwanie nowych partnerów do realizacji zadań zapisanych programie,
- monitorowanie i ewaluacja procesu realizacji zadań określonych w programie, przygotowywanie sprawozdań, koordynacja procesu jego aktualizacji,
- kreowanie i przyjmowanie propozycji nowych zadań od partnerów realizacyjnych i odbiorców działań programu,
- poszukiwanie wraz z innymi podmiotami zaangażowanymi pozabudżetowych źródeł finansowania realizacji zadań i projektów,
- zapewnienie działań w zakresie informacji i promocji programu.

System monitorowania, ewaluacji i aktualizacji Programu Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030

Podstawą skutecznego wdrażania Programu Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030 jest dysponowanie wiedzą na temat postępów osiągniętych w zakresie realizacji działań i osiągnięcia założonych celów oraz zdolność do reagowania na pojawiające się różnice pomiędzy przyjętymi założeniami a uzyskiwanymi efektami.

Sprawozdawczość będzie realizowana cyklicznie, w oparciu o analizę wskaźnikową, opracowywaną przez Wydział Edukacji Urzędu Miasta i Gminy w Skawinie, na podstawie statystyki gminnej, w tym własnej i danych placówek oświatowych, ogólnodostępnej statystyki publicznej (w szczególności w przypadku ewentualnych porównań z innymi jednostkami wykorzystywane będą ogólnodostępne dane GUS), a także statystyki udostępnianej przez innych wykonawców (koordynatorów) poszczególnych zadań. Pozwoli to na statystyczne ujęcie postępów realizacyjnych programu oraz wychwycenie zachodzących trendów/tendencji, jako podstaw dla lepszego zarządzania w sferze oświaty i wychowania.

Tabela 19. Propozycja mierników do monitorowania postępów w realizacji Programu Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030

Lp.	Mierniki
1.	Wyniki egzaminów ósmoklasisty.
2.	Liczba laureatów i finalistów olimpiad, konkursów przedmiotowych, artystycznych i zawodów sportowych.
3.	Liczba przyznanych stypendiów i nagród Burmistrza.
4.	Kwota pozyskanych przez szkoły, przedszkola i placówki środków zewnętrznych na projekty wspierające rozwój edukacji.

Program Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030

5.	Wysokość wydatków oświatowych w przeliczeniu na jednego ucznia w szkole lub dziecko w przedszkolu.
6.	Wysokość wydatków oświatowych w przeliczeniu na jedną klasę w szkole lub oddział w przedszkolu.
7.	Wysokość kosztów funkcjonowania poszczególnych placówek w odniesieniu do lat poprzednich.
8.	Procentowy udział wydatków subwencjonowanych i niesubwencjonowanych w szkołach i przedszkolach.
9.	Koszty funkcjonowania przedszkoli i żłobków – zadania własnego gminy w porównaniu do lat poprzednich.
10.	Wydatki na oświatę w przeliczeniu na jednego mieszkańca gminy.
11.	Przeciętna liczba uczniów w klasie i oddziale w przedszkolu.
12.	Liczba uczniów przypadających na jeden przeliczeniowy etat nauczycielski szkół.
13.	Liczba przeliczeniowych etatów nauczycielskich przypadających na jeden oddział.
14.	Liczba etatów niepedagogicznych w przeliczeniu na jeden oddział.
15.	Procent pełnozatrudnionych pracowników pedagogicznych.
16.	Tygodniowa liczba godzin nauczania przypadających na jednego nauczyciela pełnozatrudnionego.
17.	Procent uczniów faktycznie dowożonych do szkół na koszt gminy w odniesieniu do ilości dzieci dowożonych na podstawie ustawy.
18.	Procent uczniów objętych nauczaniem indywidualnym.
19.	Procent uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego.
20.	Odsetek dzieci objętych edukacją przedszkolną w gminie.
21.	Odsetek dzieci objętych opieką w innych formach wychowania przedszkolnego.
22.	Odsetek dzieci uczęszczających do przedszkoli niepublicznych (w odniesieniu do wszystkich dzieci w przedszkolach).
23.	Odsetek uczniów uczęszczających do niesamorządowych szkół (w odniesieniu do wszystkich uczniów w szkołach).
24.	Poziom dofinansowania przedszkoli niesamorządowych jako procent kosztów ponoszonych w przedszkolach samorządowych.
25.	Poziom dofinansowania szkół niesamorządowych jako procent kosztów ponoszonych w szkołach samorządowych

Źródło: UMiG w Skawinie

W miarę możliwości, sprawozdawczość zostanie oparta także o raport z realizacji poszczególnych działań, przygotowywany przez Wydział Edukacji Urzędu Miasta i Gminy w Skawinie na podstawie informacji własnych oraz otrzymanych od partnerów realizacyjnych i podmiotów zaangażowanych. W takim przypadku będą oni proszeni o przedstawienie okresowych raportów z realizacji własnych działań, określonych w Programie Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030, najlepiej z wykorzystaniem zestandaryzowanego formularza sprawozdawczego. W przeciwieństwie do analizy wskaźnikowej, ma to na celu wskazanie sukcesów realizacyjnych, wniosków i nowych pomysłów płynących z dotychczasowej realizacji zadań, ewentualnych odchyłeń i propozycji działań korygujących, nowych zadań jako odpowiedzi na zmieniające się potrzeby mieszkańców itp.

Rekomenduje się, aby sprawozdawczość została skoordynowana z nałożonym na gminy, zgodnie z dyspozycją art. 28aa. Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, obowiązkiem opracowania i przedstawienia w terminie do dnia 31 maja każdego roku raportu o stanie gminy. Raport obejmuje podsumowanie działalności władz samorządowych w roku poprzednim, w szczególności realizację różnych polityk, programów i strategii.

Monitoring prowadzony będzie w celu zapewnienia ciągłości, prawidłowości i efektywności realizacji programu – pozwoli to wykryć zagrożenia i ewentualną konieczność modyfikacji planowanych do realizacji zadań lub podmiotów odpowiedzialnych/współpracujących przy realizacji zadań.

Ponadto, zakłada się, że w połowie okresu obowiązywania i wdrażania Programu Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030 oraz po zakończeniu jego realizacji dokonana zostanie ewaluacja, rozumiana jako ocena interwencji według jej rezultatów, oddziaływania oraz potrzeb, które miała spełnić. Prowadzona ewaluacja będzie służyć usprawnieniu projektów oraz programów oraz będzie próbą odpowiedzi na pytanie, jak można udoskonalić realizowane przedsięwzięcia lub wprowadzić nowe rozwiązania. Ewaluacja będzie miała na celu podnoszenie jakości działań poprzez zwiększenie ich adekwatności, skuteczności, użyteczności, efektywności i trwałości. Ewaluacja może być prowadzona w formie spotkania strategicznego z udziałem władz samorządowych, środowiska oświatowego oraz najważniejszych interesariuszy lokalnych.

Wyżej wymienione materiały i informacje będą podstawą dla Burmistrza Miasta i Gminy Skawina oraz Rady Miejskiej w Skawinie do podejmowania oceny realizacji programu, wprowadzania uzupełnień oraz dokonywania niezbędnych i uzasadnionych zmian (reagowanie na zmieniające się uwarunkowania wewnętrzne i zewnętrzne).

Ramy finansowe i potencjalne źródła finansowania Programu Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030

Chcąc zrealizować konkretne zamierzenia wynikające z programu, oprócz adekwatnych zasobów ludzkich, organizacyjnych i rzeczowych, niezbędne jest posiadanie odpowiednich środków finansowych. Dla prowadzenia efektywnej i skutecznej polityki oświatowej powinny być wykorzystane wszystkie dostępne środki finansowe. Biorąc to pod uwagę, a także zakładany okres obowiązywania programu, należy wyszczególnić następujące potencjalne źródła finansowania działań oświatowych:

- środki własne gminy,
- środki budżetu innych jednostek samorządu terytorialnego: województwa i powiatu,
- środki pochodzące z budżetu państwa,
- środki funduszy celowych,
- fundusze europejskie dostępne w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego, Inicjatyw Wspólnotowych oraz Wspólnej Polityki Rolnej,
- inne fundusze ze źródeł europejskich jak np. fundusze norweskie i fundusze EOG,
- środki sektora prywatnego, w tym formuła partnerstwa publiczno-prywatnego oraz fundusze sektora pozarządowego,
- kredyty bankowe, pożyczki oraz inne instrumenty finansowe.

Zgodnie z informacją Wydziału Edukacji Urzędu Miasta i Gminy w Skawinie, wydatki na cele oświatowe w gminie Skawina, które przedstawione są w poniższej tabeli, rosną w ostatnich latach i należy przyjąć, że w następnych latach ta tendencja się utrzyma. Ramy finansowe realizacji programu są jednak uzależnione od możliwości finansowych gminy oraz wielu zmiennych, jak np. sytuacja społeczna i gospodarcza, kondycja finansów publicznych, dostępność środków zewnętrznych. Planowane wydatki definiowane będą corocznie w uchwale budżetowej, a planowane inwestycje znajdą odzwierciedlenie w Wieloletniej Prognozie Finansowej.

Program Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030

Tabela 20. Wydatki gminy Skawina w obszarze oświaty w latach 2015-2019

	2015	2016	2017	2018	2019
Budżet ogółem	152 161 871	172 998 816	188 699 274	206 114 657	249 577 558
Dział 801 - Oświata i wychowanie	61 377 861	65 620 785	69 845 705	73 880 252	76 521 994
W latach 2015 i 2016 - dział 853 oraz od roku 2017 paragrafy 85505 i 85506	985 576	1 179 217	1 222 574	1 403 628	1 254 882
Dział 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza	3 214 929	3 374 424	3 835 550	3 998 882	4 230 823
Łącznie wydatki oświatowe - w latach 2015 i 2016 działy 801 i 854 oraz od roku 2017 paragrafy 85505 i 85506	65 578 366	70 174 426	74 903 830	79 282 762	82 007 699
Udział wydatków oświatowych - w latach 2015 i 2016 działy 801 i 854 oraz od roku 2017 paragrafy 85505 i 85506 - w wydatkach ogółem	43,10%	40,56%	39,69%	38,47%	32,86%

Źródło: UMiG w Skawinie (15.01.2021 r.)

Z punktu widzenia dostępnych środków zewnętrznych, najistotniejszym źródłem finansowania, zarówno w zakresie zadań inwestycyjnych, jak i tzw. „projektów miękkich”, czyli projektów ukierunkowanych na rozwój zasobów ludzkich, są fundusze europejskie. Mając na względzie okres obowiązywania Programu Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030, należy przyjąć, iż finansowanie działań w nim określonych będzie przypadano na końcówkę perspektywy budżetowej Unii Europejskiej na lata 2014-2020, ale przede wszystkim obejmie już okres **Wieloletnich Ram Finansowych na lata 2021-2027** oraz wsparcie w ramach nowego **Europejskiego Funduszu Odbudowy (Next Generation EU)**.

Podsumowując ogólną realizację programów, zgodnie z informacją Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej, do 27 grudnia 2020 r. podpisano z beneficjentami 82 683 umowy o dofinansowanie projektów. Łączna wartość tych inwestycji wynosi 509,1 mld zł. W tej kwocie udział funduszy UE to 309,7 mld zł, czyli 90,7 procent całej dostępnej alokacji środków UE².

Nowy siedmioletni budżet Unii Europejskiej (wieloletnie ramy finansowe) zaplanowano na 1 074,3 mld euro, a anty kryzysowy pakiet odbudowy skumulowany w pierwszych latach ma wynieść 750 mld euro, w tym 390 mld euro w formie dotacji. Łącznie oznacza to kwotę 1 824,3 mld euro. Środki te mają wspierać odbudowę państw po pandemii Covid-19 oraz inwestycje w transformację ekologiczną i cyfrową. Tematyczne kierunki wydatkowania środków określono następująco:

- Jednolity rynek, innowacje i gospodarka cyfrowa: 143,4 mld euro (z tego 10,6 mld euro w ramach Next Generation EU), w tym: Horyzont Europa i Fundusz InvestEU;
- Spójność, odporność i wartości: 1 099,7 mld euro (721,9 mld euro - fundusz odbudowy), w tym: fundusze polityki spójności, Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, Unijny Mechanizm Ochrony Ludności – RescEU, program działań w dziedzinie zdrowia;

² <https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/postepy-w-realizacji-programow-na-lata-2014-2020---stan-na-27-grudnia-2020-roku> [data odczytu: 29.12.2020]

- Zasoby naturalne i środowisko: 373,9 mld euro (17,5 mld euro - fundusz odbudowy), w tym: wspólna polityka rolna, Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji;
- Migracja i zarządzanie granicami: 22,7 mld euro, w tym: Fundusz Azylu i Migracji oraz Fundusz Zintegrowanego Zarządzania Granicami;
- Bezpieczeństwo i obrona: 13,2 mld euro, w tym: Europejski Fundusz Obronny i Fundusz Bezpieczeństwa Wewnętrznego;
- Sąsiedztwo i świat: 98,4 mld euro, w tym Instrument Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej oraz Instrument Pomocy Humanitarnej;
- Europejska administracja publiczna: 73,1 mld euro³.

Zakłada się, że kwestie klimatyczne będą uwzględniane przekrojowo, a łączne wydatki na ten cel osiągną 30% łącznych wydatków ze wszystkich programów. Podobnie cyfryzacja ma być traktowana przekrojowo - wydatki na transformację cyfrową znajdują się we wszystkich programach.

Filarem unijnego planu odbudowy ma być **Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności**, zapewniający krajom europejskim wsparcie finansowe, by złagodzić społeczno-gospodarcze skutki pandemii Covid-19. Jego budżet ogółem to 672,5 mld euro (z 750 mld euro w ramach Europejskiego Funduszu Odbudowy), z czego 312,5 mld euro przewidziano w formie dotacji. Środki będą wypłacane państwom członkowskim na podstawie krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności, w których znajdują się projekty reform i inwestycji publicznych. Plany muszą odzwierciedlać wyzwania krajowe, a jednocześnie być zgodne z priorytetami Unii (wspierać wzrost i zatrudnienie oraz odporność społeczno-gospodarczą, przyczyniać się do ochrony klimatu i równowagi ekologicznej, sprzyjać transformacji cyfrowej). Przykłady dziedzin, których mogą dotyczyć projekty obejmują:

- Czyste technologie,
- Efektywność energetyczną,
- Inteligentny transport,
- Łączność elektroniczną,
- Usługi cyfrowe,
- Badania i innowacje,
- Edukację, umiejętności i pracę,
- Zdrowie⁴.

Środki na odbudowę i zwiększanie odporności mogą zostać rozdysponowane do końca 2023 r., a reformy i inwestycje muszą zostać wykonane do 2026 r.

Budżet Unii Europejskiej – Wieloletnie Ramy Finansowe oraz Europejski Instrument na rzecz Odbudowy to dla Polski około 139 mld euro w formie dotacji. Trwa planowanie środków w ramach poszczególnych unijnych instrumentów, Instrumentu Odbudowy, funduszy polityki spójności na lata 2021-2027 oraz Funduszu Sprawiedliwej Transformacji. Opracowano wstępne **projekty programów**

³ <https://www.consilium.europa.eu/pl/infographics/recovery-plan-mff-2021-2027/> [data odczytu: 29.12.2020]

⁴ <https://www.consilium.europa.eu/pl/infographics/20201006-recovery-resilience-rrf/> [data odczytu: 29.12.2020]

operacyjnych, zarówno tych wdrażanych **na poziomie krajowym**, jak i regionalnie. Będą one funkcjonowały w podobnym układzie jak w ramach perspektywy na lata 2014-2020⁵.

Nie jest jeszcze znana alokacja na poszczególne regiony, jednak trwają zaawansowane prace nad projektem **Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego**. Rozpoczęto m.in. uzgodnienia dotyczące instrumentów terytorialnych z udziałem Miejskich Obszarów Funkcjonalnych, na terenie których planowane jest wykorzystanie mechanizmu Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych. Ramowe obszary wsparcia obejmują:

- 1. OŚ PRIORYTETOWA INTELIGENTNY REGION [EFRR],
- 2. OŚ PRIORYTETOWA ENERGETYKA I ŚRODOWISKO [EFRR],
- 3. OŚ PRIORYTETOWA MOBILNA MAŁOPOLSKA [EFRR],
- 4. OŚ PRIORYTETOWA SPOŁECZNA MAŁOPOLSKA [EFS+ / EFRR],
- 5. OŚ PRIORYTETOWA RYNEK PRACY I EDUKACJA [EFS+ / EFRR],
- 6. OŚ PRIORYTETOWA MAŁOPOLSKA BLIŻEJ MIESZKAŃCÓW [EFRR].

Orientacyjny harmonogram prac nad RPO WM 2021-2027 zakłada jego przyjęcie przez Zarząd Województwa Małopolskiego w połowie 2021 r. i realizację negocjacji w terminie do końca roku.

Podsumowując, potencjalne źródła finansowania kierunków interwencji określonych w ramach Programu Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030 obejmują m.in.:

- Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020 i w ramach nowej perspektywy finansowej UE;
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 i w ramach nowej perspektywy finansowej UE;
- Obecne i przyszłe programy operacyjne na poziomie krajowym, m.in.:
  - Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko,
  - Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój,
  - Program Operacyjny Polska Cyfrowa;
- Dodatkowe źródła finansowania, m.in.:
  - Fundusze norweskie i EOG na lata 2014-2021,
  - Program ERASMUS +;
- Środki budżetu państwa, m.in.:
  - Programy Ministerstwa Edukacji Narodowej,
  - Programy Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego,
  - Programy Ministerstwa Sportu,

---

⁵ <https://samorząd.pap.pl/kategoria/aktualnosci/minister-funduszy-mamy-wstepne-projekty-programow-operacyjnych> [data odczytu: 29.12.2020]

Program Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030

- Programy Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, np. Program Posiłek w szkole i w domu na lata 2019-2023,
- Narodowy oraz Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, np. Kangur - Bezpieczna i ekologiczna droga do szkoły,
- Fundusz Inwestycji Samorządowych,
- Program Maluch +,
- Program Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018-2030;
- Dodatkowe formy finansowania, m.in.:
  - Partnerstwo Publiczno-Prywatne,
  - Krajowa i regionalna tarcza antykryzysowa.

W kontekście pozyskiwania zewnętrznego finansowania na działania oświatowe trzeba przypomnieć, że aplikowanie musi być każdorazowo poprzedzone szczegółową analizą konkretnej dokumentacji konkursowej/programowej pod kątem uprawnionych beneficjentów, szczegółowych wymagań oraz wysokości wkładu własnego.

Spisy

Spis rysunków i map

Rysunek 1: Liczba mieszkańców na koniec 2019 roku oraz przyrost liczby mieszkańców w latach 2015-2019 w poszczególnych miejscowościach gminy Skawina	5
Rysunek 2: Relacja liczby mieszkańców danego sołectwa wg złożonych deklaracji odbioru odpadów do zameldowań. Stan na koniec 2019 roku	6
Rysunek 3: Rozmieszczenie szkół na terenie gminy Skawina według stanu na rok 2019	9
Rysunek 4: Liczba urodzeń w latach 2010-2019 w obwodach szkolnych gminy Skawina.....	11
Rysunek 5 Schemat celów Programu Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2013-2018 wraz z określonymi oczekiwanymi efektami do osiągnięcia.....	31
Rysunek 6. Schemat celów Programu Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030.....	74

Spis tabel

Tabela 1. Liczba urodzeń w obwodach szkolnych gminy Skawina w latach 2013-2019	10
Tabela 2. Liczba uczniów w poszczególnych klasach szkół prowadzonych przez gminę Skawina na początku roku szkolnego 2019/2020 (w osobach)	12
Tabela 3. Przewidywana liczba uczniów w poszczególnych szkołach podstawowych gminy Skawina w latach 2020/2021 – 2026/2027 (w osobach)	13
Tabela 4. Liczba uczniów z poszczególnych obwodów szkół gminnych, uczęszczających w roku szkolnym 2019/2020 do Katolickiej Szkoły Podstawowej w Skawinie.....	15
Tabela 5. Porównanie spodziewanej i faktycznej liczby uczniów roczników 2011 i 2012 w szkołach w gminie Skawina	16
Tabela 6. Najważniejsze wskaźniki odniesienia szkół prowadzonych przez gm. Skawina w roku szkolnym 2018/2019 oraz częściowo 2019/2020	26
Tabela 7. Wskaźniki demograficzne i zatrudnieniowe szkół prowadzonych przez gm. Skawina na koniec roku szkolnego 2019/2020	28
Tabela 8. Liczba uczniów-obcokrajowców (obywatelstwo innego kraju niż Polska) na koniec roku szkolnego 2019/2020.....	29
Tabela 9. Średnie rezultaty z egzaminu ósmoklasisty w 2019 roku w szkołach podstawowych gminy Skawina	36
Tabela 10. Średnie rezultaty z egzaminu ósmoklasisty w 2020 roku w szkołach podstawowych gminy Skawina	37
Tabela 11. Średnie rezultaty z egzaminów gimnazjalnych z lat 2015-2019 w gimnazjach z terenu gminy Skawina	44
Tabela 12. Różnica w ocenie poszczególnych elementów systemu oświaty w gminie Skawina wśród rodziców dzieci uczęszczających do przedszkola oraz rodziców dzieci uczęszczających do szkoły podstawowej	55
Tabela 13. Ocena elementów składających się na usługę edukacyjną w odniesieniu do poszczególnych przedszkoli.....	59
Tabela 14. Zbiorcze zestawienie priorytetów doskonalenia placówek przedszkolnych w gminie Skawina .	61
Tabela 15. Ocena elementów składających się na usługę edukacyjną w odniesieniu do poszczególnych szkół podstawowych	64
Tabela 16. Zbiorcze zestawienie priorytetów doskonalenia szkół podstawowych w gminie Skawina	66
Tabela 17. Wyniki analizy SWOT gminy Skawina w obszarze oświaty – ujęcie szerokie.....	68
Tabela 18. Wyniki analizy SWOT gminy Skawina w obszarze oświaty – ujęcie skondensowane.....	71
Tabela 19. Propozycja mierników do monitorowania postępów w realizacji Programu Rozwoju Oświaty w gminie Skawina na lata 2021-2030	96
Tabela 20. Wydatki gminy Skawina w obszarze oświaty w latach 2015-2019.....	99

Spis wykresów

Wykres 1: Liczba uczniów w poszczególnych klasach szkół prowadzonych przez gminę Skawina w roku szkolnym 2019/2020 (w osobach).....	13
Wykres 2: Przewidywana liczba uczniów zbiorczo w szkołach podstawowych gminy Skawina w latach 2019/2020 – 2025/2026 (w osobach)	14
Wykres 3: Porównanie średnich rezultatów [% punktów możliwych do zdobycia] z egzaminu ósmoklasisty w 2019 roku w wybranych jednostkach samorządu terytorialnego	35
Wykres 4 Porównanie średnich rezultatów [% punktów możliwych do zdobycia] z egzaminu ósmoklasisty w 2020 roku w wybranych jednostkach samorządu terytorialnego.....	37
Wykres 5: Porównanie średnich rezultatów [% punktów możliwych do zdobycia] z egzaminu gimnazjalnego w 2015 roku w wybranych jednostkach samorządu terytorialnego	38
Wykres 6: Porównanie średnich rezultatów [% punktów możliwych do zdobycia] z egzaminu gimnazjalnego w 2016 roku w wybranych jednostkach samorządu terytorialnego	38
Wykres 7: Porównanie średnich rezultatów [% punktów możliwych do zdobycia] z egzaminu gimnazjalnego w 2017 roku w wybranych jednostkach samorządu terytorialnego	39
Wykres 8: Porównanie średnich rezultatów [% punktów możliwych do zdobycia] z egzaminu gimnazjalnego w 2018 roku w wybranych jednostkach samorządu terytorialnego	39
Wykres 9: Porównanie średnich rezultatów [% punktów możliwych do zdobycia] z egzaminu gimnazjalnego w 2019 roku w wybranych jednostkach samorządu terytorialnego	40
Wykres 10: Różnice w punktach procentowych średniego wyniku uzyskanego przez uczniów z gminy Skawina względem średnich powiatowych i wojewódzkich w egzaminach gimnazjalnych z języka polskiego w latach 2015-2019.....	40
Wykres 11: Różnice w punktach procentowych średniego wyniku uzyskanego przez uczniów z gminy Skawina względem średnich powiatowych i wojewódzkich w egzaminach gimnazjalnych z historii i WOS w latach 2015-2019.....	41
Wykres 12: Różnice w punktach procentowych średniego wyniku uzyskanego przez uczniów z gminy Skawina względem średnich powiatowych i wojewódzkich w egzaminach gimnazjalnych z matematyki w latach 2015-2019.....	41
Wykres 13: Różnice w punktach procentowych średniego wyniku uzyskanego przez uczniów z gminy Skawina względem średnich powiatowych i wojewódzkich w egzaminach gimnazjalnych z przedmiotów przyrodniczych w latach 2015-2019.....	42
Wykres 14: Różnice w punktach procentowych średniego wyniku uzyskanego przez uczniów z gminy Skawina względem średnich powiatowych i wojewódzkich w egzaminach gimnazjalnych z języka angielskiego (poziom podstawowy) w latach 2015-2019	42
Wykres 15: Różnice w punktach procentowych średniego wyniku uzyskanego przez uczniów z gminy Skawina względem średnich powiatowych i wojewódzkich w egzaminach gimnazjalnych z języka angielskiego (poziom rozszerzony) w latach 2015-2019.....	43
Wykres 16. Podział respondentów ze względu na rodzaj placówki, do której uczęszcza dziecko	53
Wykres 17. Ogólna ocena systemu oświaty w gminie Skawina rodziców dzieci uczęszczających do gminnych szkół i przedszkoli	54
Wykres 18. Struktura respondentów biorących udział w badaniu dedykowanym przedszkolom	57
Wykres 19. Ogólna ocena systemu oświaty w gminie Skawina rodziców dzieci uczęszczających do przedszkoli.....	58
Wykres 20. Struktura respondentów biorących udział w badaniu dedykowanym szkołom podstawowym	62
Wykres 21. Ogólna ocena systemu oświaty w gminie Skawina rodziców dzieci uczęszczających do szkół podstawowych	63
Wykres 22. Informacja o tym, czy uczniowie szkół podstawowych korzystają z korepetycji poza szkołą	67

